

Plan-MER
Bestemmingsplan
Buitengebied Best 2021

Deel B – Onderbouwing

Plan-MER

Bestemmingsplan

Buitengebied Best 2021

Deel B – Onderbouwing

Rapportnummer:	P186126.007
Opdrachtgever:	Gemeente Best Postbus 50 5680 AB BEST
Opstellers:	Evelyne Coopmann – van Overbeek Koen Albers Henk Ullenbroeck
Status:	definitief t.b.v. ontwerp
Datum:	13 april 2021

Inhoud

1	Inleiding.....	5
1.1	Herziening van het bestemmingsplan buitengebied.....	5
1.2	Milieu-effectrapport met focus op milieugevolgen veehouderij.....	5
1.3	Plan- en studiegebied en planhorizon.....	6
1.3.1	Plangebied.....	6
1.3.2	Studiegebied.....	7
1.3.3	Planhorizon.....	7
1.4	Beleidskeuzen voor het Bestemmingsplan Buitengebied Best 2021.....	7
1.4.1	Nota van uitgangspunten.....	7
1.4.2	Gebiedsbestemmingen.....	10
1.4.3	Bestemmingswijze bestaande veehouderijen.....	12
1.4.4	Bestemmingswijze voor (vrijkomende) agrarische bedrijven.....	14
1.4.5	Bestemmingswijze overige agrarische bedrijven - boomteelt.....	14
1.4.6	Bestemmingswijze niet-agrarische bedrijven en recreatie.....	15
1.5	M.e.r.-plicht.....	16
1.6	M.e.r.-procedure.....	17
1.7	Consultatie.....	18
1.8	Leeswijzer.....	21
2	Beleidskaders en wetgeving.....	22
2.1	Inleiding.....	22
2.2	Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant (IOV).....	22
2.3	Verordening natuurbescherming Noord-Brabant (IOV).....	28
2.4	Structuurvisie buitengebied gemeente Best.....	29
2.5	Bestemmingsplan Buitengebied Best 2021.....	31
2.6	Wet geurhinder en veehouderij en gemeentelijke en provinciale geurnormen.....	31
2.7	Wet natuurbescherming.....	34
2.8	Natuur Netwerk Nederland en Wet ammoniak en veehouderij.....	37
2.9	Wet plattelandswoningen.....	38
2.10	Beleid vrijkomende agrarische gebouwen.....	39
2.11	Beleid huisvesting arbeidsmigranten.....	40

3	Alternatieven en referentiesituatie	41
3.1	Inleiding	41
3.2	Alternatieven	41
3.2.1	Trendmatig scenario veehouderij	43
3.2.2	Worstcase scenario veehouderij	46
3.2.3	Trendmatig scenario boomteelt	48
3.2.4	Worstcase scenario boomteelt	49
3.3	Referentiesituatie voor de veehouderij	51
3.3.1	Inleiding	51
3.3.2	Huidige situatie vergund	52
3.3.3	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (= referentiesituatie Voortoets stikstof)	52
3.3.4	Huidige situatie + CBS-correctie veestapel + Besluit huisvesting en IOV 2020 (referentiesituatie MER). 54	
3.4	Referentiesituatie voor boomteelt	55
3.5	Toegepaste modellen	56
4	Milieubeoordeling	58
4.1	Inleiding	58
4.2	Beoordelingsschaal	58
4.3	Relevante milieuaspecten	58
4.4	Natuur	59
4.4.1	Methodiek	59
4.4.2	Referentiesituatie	60
4.4.3	Effecten en effectbeoordeling	63
4.4.4	Leemten in kennis en informatie	73
4.5	Geur	74
4.5.1	Methodiek	74
4.5.2	Referentiesituatie	74
4.5.3	Effecten en effectbeoordeling	75
4.5.4	Leemten in kennis en informatie	80
4.6	Fijn stof en endotoxinen	81
4.6.1	Methodiek	81
4.6.2	Referentiesituatie	81
4.6.3	Effecten en effectbeoordeling	84
4.6.4	Leemten in kennis en informatie	88
4.7	Landschap	88
4.7.1	Methodiek	88

4.7.2	Referentiesituatie	88
4.7.3	Effecten en effectbeoordeling	90
4.7.4	Leemten in kennis en informatie	94
4.8	Cultuurhistorie en archeologie	94
4.8.1	Methodiek	94
4.8.2	Referentiesituatie	94
4.8.3	Effecten en effectbeoordeling	97
4.8.4	Leemten in kennis en informatie	98
4.9	Geluid	98
4.9.1	Methodiek	98
4.9.2	Referentiesituatie	99
4.9.3	Effecten en effectbeoordeling	100
4.9.4	Leemten in kennis en informatie	100
4.10	Verkeer	101
4.10.1	Methodiek	101
4.10.2	Referentiesituatie	101
4.10.3	Effecten en effectbeoordeling	101
4.10.4	Leemten in kennis en informatie	103
4.11	Water en bodem	103
4.11.1	Methodiek	103
4.11.2	Referentiesituatie	104
4.11.3	Effecten en effectbeoordeling	106
4.11.4	Leemten in kennis en informatie	108
4.12	Gezondheid.....	108
4.12.1	Methodiek	108
4.12.2	Referentiesituatie	114
4.12.3	Effecten en effectbeoordeling	115
4.12.4	Leemten in kennis en informatie	120
4.13	Klimaatadaptatie en duurzame energie	120
4.13.1	Methodiek	120
4.13.2	Referentiesituatie	120
4.13.3	Effecten en effectbeoordeling	123
4.13.4	Leemten in kennis en informatie	124

1 Inleiding

1.1 Herziening van het bestemmingsplan buitengebied

De gemeente Best werkt aan een integrale herziening van het bestemmingsplan voor het buitengebied. De juridisch-planologische regeling voor het buitengebied zoals opgenomen in het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied Best 2006' (vastgesteld 21 januari 2008 en in 2010 onherroepelijk geworden) sluit niet meer aan op de bestuurlijke ambities zoals vastgelegd in de Structuurvisie buitengebied (gemeente Best; 2016) en de beleidsregels in de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant (provincie Noord-Brabant, 2019 - 2020) die in het bestemmingsplan moeten worden opgenomen, onder andere met betrekking tot de uitbreidingsmogelijkheden voor de veehouderij. Daarnaast vragen maatschappelijke ontwikkelingen om actualisering, onder andere de problematiek van toenemende vrijkomende agrarische bebouwing (VAB), de toegenomen aandacht voor gezondheidseffecten van veehouderijen en opwekking van duurzame energie in het buitengebied.

Vanuit de richtinggevende uitspraken in de Nota van uitgangspunten (gemeenteraad Best; 2 oktober 2017) omtrent de actualisatie van het bestemmingsplan en vanuit de impact op het milieu zijn de volgende ontwikkelingsmogelijkheden het meest relevant voor in het milieueffectrapport (MER):

- Gebiedsbestemmingen: een regeling voor agrarische gebieden in relatie tot mogelijke aantasting van natuur-, landschaps- en cultuurhistorische waarden in het buitengebied.
- Bestemmingswijze agrarische bedrijven en niet-agrarische bedrijven in relatie tot mogelijke effecten van ontwikkelingen van agrarische en niet-agrarische bedrijven in het buitengebied voor omwonenden, andere functies en de waarden in het buitengebied.

Bij de voorbereiding van het bestemmingsplan buitengebied is al aandacht gegeven aan de milieuaspecten die samenhangen met de actualisatie van het bestemmingsplan buitengebied. Zo is in de Nota van uitgangspunten (2017) en het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied (2019) al uitgebreid ingegaan op de ontwikkelingsmogelijkheden van veehouderijen in relatie tot emissies en immissies van ammoniak, geur en fijn stof. Daarnaast is er een Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) opgesteld, als eerste stap in de m.e.r.-procedure.

1.2 Milieueffectrapport met focus op milieugevolgen veehouderij

Het voorgenomen planologisch beleid voor de veehouderij kan worden aangemerkt als een kader voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten, te weten besluiten over de omgevingsvergunning van veehouderijen met een omvang boven de drempelwaarde. Om die reden dient voor het bestemmingsplan de m.e.r.-procedure te worden doorlopen en is een milieueffectrapport (MER) opgesteld, met de focus op de mogelijke milieugevolgen van de ontwikkeling van veehouderijen in relatie tot de planologische ruimte die is opgenomen in het bestemmingsplan buitengebied. Daarnaast worden ook de milieugevolgen van de ontwikkeling van overige agrarische bedrijven (waaronder boomteelt) en niet-agrarische bedrijven in het buitengebied beoordeeld.

1.3 Plan- en studiegebied en planhorizon

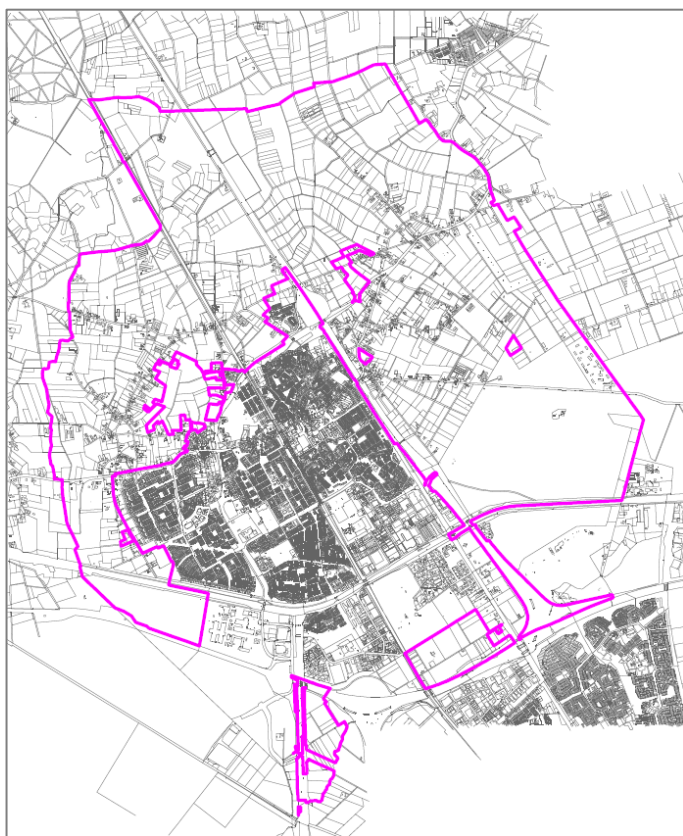
1.3.1 Plangebied

Het plangebied wordt begrensd door de gemeentegrens van Best (zie Figuur 1). De volgende gebieden vallen buiten het plangebied:

- De kern/bebouwde kom Best;
- Aquabest;
- Woningbouwproject Aarle;
- Woningbouwproject Steegsche Velden;
- (Particuliere) projecten die in procedure zijn.

Daarnaast maken enkele specifieke locaties geen onderdeel meer uit van het plangebied. Dit zijn locaties waar na vaststelling van het bestemmingsplan 'Buitengebied Best 2021 2006' in een afzonderlijk (postzegel)bestemmingsplan een specifieke regeling is opgenomen. De gemeente wenst voor deze locaties de specifieke, veelal gedetailleerde bestemmingsplanregeling in stand te houden. Deze locaties zijn daarom buiten het plangebied gehouden. Het gaat om de volgende plannen:

- Bestemmingsplan Van der Valk hotel Best;
- Uitbreiding BestZoo, De Vleut;
- Rtonde en parkeerweide Het Groene Woud;
- Oude Baan 36 (omschakeling naar een agrarisch loonbedrijf);
- Weginfrastructuur omgeving Eindhoven Noordwest, Oirschot en Best.

Figuur 1: Weergave plangebied (begrensd met paarse lijnen)

Een aantal overige (particuliere), meer algemene planherzieningen waarvoor een onherroepelijke vaststellingsprocedure is doorlopen, zijn wel zoveel mogelijk opgenomen in het plangebied. Dit betreft onder meer het museumpark, landgoed Kleinbroek, enkele Ruimte voor Ruimte ontwikkelingen en enkele wijzigingsplannen. Dat geldt ook voor het gebied ten zuiden van bedrijventerrein Breeven en Rijksweg A58. Het plangebied van de Structuurvisie Groene Mantel met rode knopen maakt gedeeltelijk onderdeel uit van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied Best 2021.

1.3.2 Studiegebied

De effecten van de m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten kunnen verder reiken dan het plangebied. Bij de beschrijving van de mogelijke effecten zal voor een aantal milieuthema's sprake zijn van een groter beïnvloedingsgebied dan het plangebied, omdat sprake kan zijn van mogelijke effecten buiten het plangebied. Bijvoorbeeld de stikstofbelasting op natuurgebieden in de wijde omgeving van het plangebied ten gevolge van ammoniakemissies uit stallen van veehouderijen. De omvang van studiegebied verschilt daarom per milieuthema en is gelijk aan of ruimer dan het plangebied.

1.3.3 Planhorizon

Het jaar 2020 geldt als referentiejaar en de planhorizon is de situatie in 2030.

1.4 Beleidskeuzen voor het Bestemmingsplan Buitengebied Best 2021

1.4.1 Nota van uitgangspunten

Binnen het plangebied zijn verschillende bestemmingsplannen van kracht. Binnen het grootste deel van het plangebied is het onherroepelijke bestemmingsplan Buitengebied Best 2006 het geldende bestemmingsplan (vastgesteld 21 januari 2008 en in 2010 onherroepelijk geworden). Voor een deel van de gronden in het buitengebied gelden nog oudere bestemmingsplannen, onder andere doordat voor enkele onderdelen goedkeuring is onthouden door gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant en doordat enkele onderdelen zijn vernietigd door de Raad van State. Deze oudere bestemmingsplannen zijn tot op heden niet meer geactualiseerd.

In het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied Best 2021 worden de geldende bestemmingsplannen (bestemmingsplan Buitengebied Best 2006 en oudere geldende bestemmingsplannen) in het buitengebied geïntegreerd. Samen met de Structuurvisie buitengebied heeft de gemeente Best straks een geactualiseerd beleids- en toetsingskader om regie te voeren op ontwikkelingen in het buitengebied. Voor het nieuwe bestemmingsplan zijn vooraf een aantal beleidsmatige keuzes gemaakt. In 2017 heeft de gemeenteraad voor het opstellen van het bestemmingsplan de Nota van Uitgangspunten van 18 juli 2017 vastgesteld. In de Nota van Uitgangspunten heeft de raad ook bepaald dat in het kader van de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied ook de volgende beleidsstukken worden opgesteld:

- aanpassing van de gemeentelijke Landschapsinvesteringsregeling (LIR);
- beleid voor duurzame energieopwekking in het buitengebied;
- beleid voor vrijkomende agrarische bebouwing (VAB).

De basis van deze Nota van uitgangspunten bestaat uit een analyse van het geldende Bestemmingsplan Buitengebied Best 2006 in relatie tot de Structuurvisie buitengebied en de Verordening ruimte Noord-Brabant (nu: Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant). Deze analyse is opgenomen in een informatief achtergronddocument bij de Nota van uitgangspunten.

In Tabel 1 staan de beleidskeuzes / uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan samengevat. In de daarna volgende sub-paragrafen is een nadere uitwerking van de bestemmingswijzen opgenomen.

Tabel 1: Beleidskeuzen nieuw bestemmingsplan Buitengebied Best

Onderwerp	Beleidskeuzen voor het nieuwe bestemmingsplan
Bescherming van lokale waarden in het buitengebied	De huidige bescherming zoals geformuleerd in de geldende bestemmingsplanregels, wordt als basis genomen. De provinciale regels worden hierin verwerkt. Daar waar de structuren Natuur Netwerk Brabant en de groenblauwe mantel liggen, moeten de ecologische waarden en kenmerken en het aanwezige watersysteem beschermd worden. Zie verder §1.4.2.
Bestemmingswijze agrarische bedrijven	De agrarische bedrijfsbestemming wordt gecategoriseerd naar de volwaardigheid van het bedrijf: <ul style="list-style-type: none"> • Agrarisch bedrijf • Voormalige agrarisch bedrijf Zie verder §1.4.3.
Plattelandswoningen	Terughoudendheid in het toekennen van de status van plattelandswoning. Deze mogelijkheid wordt alleen gebruikt om een beperkt aantal knelpunten ten aanzien van strijdig gebruik van een voormalige agrarische bedrijfswoning op te lossen, waar een wijziging naar de bestemming 'wonen' niet mogelijk is vanwege de milieugevolgen van het bedrijf waartoe de bedrijfswoning behoort.
Ontwikkelingsmogelijkheden veehouderijen	Veehouderijen worden specifiek bestemd naar type veehouderij (diersoort). Omschakelen naar andere diersoorten kan onder voorwaarden via een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid (niet naar pluimvee, geiten of nertsen). Zie verder §1.4.3. Voor veehouderijen wordt een stikstofemissieplafond opgenomen in de planregels. Stikstofemissie (door activiteiten) en stikstofdepositie (op Natura2000 gebieden) mogen niet toenemen. Zie ook §1.4.3.

Onderwerp	Beleidskeuzen voor het nieuwe bestemmingsplan
Mogelijkheden voor vrijkomende agrarische bebouwing (VAB)	<p>Verbrede landbouw en kleinschalige nevenactiviteiten bij agrarische bedrijfsbestemmingen worden rechtstreeks of met een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid toegestaan. Op 20 maart 2020 is het VAB-beleid gepubliceerd waarin de randvoorwaarden voor functiewijzigingen en hergebruik worden geformuleerd. Het bestemmingsplan voorziet alleen in generieke bestemmingsregels voor standaard ontwikkelingen en functies binnen een omvang die passend is voor het buitengebied. Hergebruik ten behoeve van een bedrijfsfunctie hoeft echter niet beperkt te blijven tot locaties binnen een bebouwingsconcentratie. Voor VAB-ontwikkelingen die om maatwerk vragen moet een buitenplanse procedure doorlopen worden.</p>
Mogelijkheden voor duurzame energieopwekking	<p>Op 1 december 2020 is de Visie duurzame energieopwekking Buitengebied Best 2021 gepubliceerd. Uitgangspunt is dat toe te passen duurzame energiebronnen voldoen aan wet- en regelgeving wat betreft algemene milieu- en veiligheidsnormen. Het opwekken van duurzame energie in het buitengebied wordt niet rechtstreeks geregeld en toegestaan in het bestemmingsplan Buitengebied. De initiatieven volgen een eigenstandige procedure met de daarbij behorende voorwaarden zoals het voeren van een omgevingsdialoog. Dit zijn buitenplanse ontwikkelingen die toegestaan kunnen worden via een omgevingsvergunning. Deze wordt verleend met een toegestaan gebruik voor een periode van maximaal 25 jaar.</p>
Wijziging bestemmingsplan-regeling woondoeleinden	<p>De bestemmingsregeling woondoeleinden wordt gewijzigd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iedere woning krijgt apart bestemmingsvlak en fysiek bouwvlak op de verbeelding. • Inhoud van de woningen wordt vergroot van 600 m³ naar 750 m³. • Via binnenplanse afwijkingsmogelijkheid onder kwaliteitscriteria de inhoud van woningen vergroten tot 1.000 m³. • Vergroten boven de 1.000 m³ is maatwerk, dus geen mogelijkheden binnen het bestemmingsplan. • Oppervlakte aan bijgebouwen rechtstreeks vergroten van 80 m² naar 100 m² per woning. • Via binnenplanse afwijkingsmogelijkheid oppervlakte bijgebouwen vergroten tot maximaal

Onderwerp	Beleidskeuzen voor het nieuwe bestemmingsplan
	300 m ² onder voorwaarden (investeren in landschappelijke, cultuurhistorische kwaliteit, duurzaamheid e.d.).
Landschapsinvesteringsregeling	Door wijzigingen in het nieuwe bestemmingsplan moet de Landschapsinvesteringsregeling (LIR) worden aangepast.
Handhaving en vergunningverlening op locatieniveau	Aan handhaving moet prioriteit gegeven worden. Bij strijdigheid met het geldend en toekomstig bestemmingsplan worden bewoners/eigenaren aangeschreven en actief de mogelijkheid geboden om tot een passende oplossing te komen.
Strijdigheden en nieuwe initiatieven	Voor strijdigheden tussen feitelijk gebruik en de geldende planologische situatie en voor het meenemen van nieuwe initiatieven in het bestemmingsplan zijn proceslijnen (stappenschema's) vastgesteld.

1.4.2 Gebiedsbestemmingen

In het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied (2019) is de indeling uit het bestemmingsplan Buitengebied Best 2006 het uitgangspunt voor het toekennen van de gebiedsbestemmingen en heeft afstemming plaatsgevonden met de gebiedszoneringen zoals opgenomen in de huidige Interim omgevingsverordening.

De oorspronkelijke onderverdeling in een agrarische en een groene hoofdstructuur uit de vroegere Streekplannen en een nog verdere onderscheiding in subcategorieën is deels losgelaten. In plaats van de groene hoofdstructuur is in de provinciale Structuurvisie Ruimtelijke Ordening en de Interim omgevingsverordening sprake van een onderverdeling in het Natuur Netwerk Brabant (NNB) en de groenblauwe mantel, naast het gemengd landelijk gebied.

Het agrarisch gebied is conform het geldend bestemmingsplan onderverdeeld in drie bestemmingen met verschillende mogelijkheden (zie Tabel 2). Via aanduidingen worden de groenblauwe mantel en het Natuur Netwerk Brabant beschermd.

Tabel 2: De (on)mogelijkheden van de agrarische bestemmingen

Bestemming	(On)mogelijkheden
Agrarisch gebied	<p>De gronden zijn geschikt voor agrarische bedrijven, maar ook de ontwikkeling van (agrarische) nevenactiviteiten, recreatie en nieuwe economische dragers zoals beschreven in het geldende bestemmingsplan. Aan bestaande agrarische bedrijven kan onder voorwaarden ontwikkelingsruimte worden geboden voor uitbreiding, maar daarnaast worden ook mogelijkheden voor functieverandering geboden. Bestemming is conform de geldende bestemming met uitzondering van de agrarische gronden die in de IOV zijn aangeduid als 'groenblauwe mantel'. Deze gronden zijn nu bestemd als 'Agrarisch gebied met landschapswaarden'.</p>
Agrarisch gebied met landschapswaarden	<p>De mogelijkheden die de bestemming 'Agrarisch gebied' biedt, zijn ook binnen deze gebiedsbestemming in principe mogelijk, maar met een nadere toets aan of beperking vanwege de aanwezige gebiedswaarden. De regels in de IOV zijn hierin bepalend. Gronden die overlappen met de groenblauwe mantel zijn grotendeels binnen deze bestemming gelegen. Gronden die vigerend de bestemming Agrarisch hebben, maar volgens de IOV binnen de groenblauwe mantel liggen, zijn opgenomen binnen de gebiedsbestemming 'Agrarisch gebied met landschapswaarden'. D.m.v. een omgevingsvergunningstelsel voor werken en werkzaamheden worden de gebiedswaarden beschermd.</p>
Agrarisch gebied met natuur- en landschapswaarden	<p>De mogelijkheden die de bestemming 'Agrarisch gebied' biedt, zijn ook binnen deze gebiedsbestemming in principe mogelijk, maar met een nadere toets aan of beperking vanwege de aanwezige gebiedswaarden. De regels in de IOV zijn hierin bepalend. Binnen deze bestemming zijn o.a. de agrarische gronden opgenomen die liggen in het Natuur Netwerk Brabant (NNB). Binnen het NNB zijn uitbreidingen van een agrarisch bedrijf niet mogelijk. D.m.v. een omgevingsvergunningstelsel voor werken en werkzaamheden worden de gebiedswaarden beschermd.</p>

Bij de verschillende bestemmingen wordt de landschapsinvesteringsregeling (LIR) in de afwijkingsbevoegdheden en wijzigingsbevoegdheden van toepassing verklaard. Dit betreft een zogenaamde 'dynamische verwijzing'.

1.4.3 Bestemmingswijze bestaande veehouderijen

Voor de begrenzing van de agrarische bestemmingsvlakken is in beginsel uitgegaan van de huidige geldende begrenzing van de bestemmingsvlakken, zoals opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied 2006 of een hiervoor reeds doorlopen planologische planprocedure.

Alle voorzieningen (sleufsilos, mestsilos, bestrating, mestzakken e.d.) dienen in het bestemmingsvlak te zijn gesitueerd, met uitzondering van de verharde ontsluiting naar de openbare weg. Daar waar legale voorzieningen en/of gebouwen buiten het geldend bestemmingsvlak liggen heeft - waar mogelijk - vormverandering van het bestemmingsvlak plaatsgevonden. Voor bestaande, legale voorzieningen buiten het geldend bestemmingsvlak bij een omvang > 1,5 ha, is een zogeheten differentiatievlak opgenomen met de nadere aanduiding 'overige zone – voorziening buiten bouwvlak'. Ter plaatse zijn de bestaande voorzieningen toegestaan, maar is oprichten van gebouwen niet mogelijk.

De bewerking van ter plaatse geproduceerde mest maakt deel uit van de agrarische bedrijfsvoering. Binnen het agrarische bestemmingsvlak is bewerking van mest die is geproduceerd op dezelfde bedrijfslocatie van de veehouderij dan ook rechtstreeks toegestaan. De bewerking van niet ter plaatse geproduceerde mest (of mestbewerking voor derden) wordt in dit bestemmingsplan niet toegestaan.

Om het type ontwikkeling op locatieniveau te sturen wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Agrarisch bedrijf.
- Voormalig agrarisch bedrijf als er geen agrarische activiteiten meer zijn. Er volgt dan een proceshandeling waarin de gemeenteraad een besluit wordt voorgelegd, om te komen tot een herbestemming van het voormalig agrarisch bedrijf in het nieuwe bestemmingsplan.

Vanwege het verschil in de ontwikkelingsmogelijkheden en mogelijke omgevingseffecten (milieu-impact) van de diverse type agrarische bedrijven heeft de gemeenteraad besloten om veehouderijbedrijven specifiek te bestemmen naar type veehouderijbedrijf (diersoort). Omschakelen naar een andere diersoort wordt niet in alle gevallen mogelijk gemaakt. Omschakeling naar geiten, pluimvee en nertsen is in dit bestemmingsplan niet toegestaan.

Bestaande paardenhouderijen hebben de bestemming 'Bedrijf – paardenhouderijen'. Ten aanzien van het bestemmingsvlak worden geen uitbreidingsmogelijkheden geboden. Paardenhouderijen kunnen niet omschakelen naar veehouderij.

Omschakeling van bestaande veehouderijen naar andere diersoorten alsmede het uitbreiden van een veehouderijbedrijf met dezelfde diersoort is onder voorwaarden in dit bestemmingsplan wel mogelijk. Hiertoe is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Daarbij wordt steeds naar de meest recente inzichten op het gebied van volksgezondheid gekeken. De voorwaarden waaronder uitbreiding mogelijk is staan in Tabel 3.

Tabel 3: Voorwaarden voor uitbreiding bebouwing binnen het bestemmingsvlak

Uitbreiding bebouwing (binnen bestemmingsvlak)	Voorwaarden
Niet-veehouderijbedrijven	Bebouwingsuitbreiding binnen het agrarisch bestemmingsvlak is hier rechtstreeks toegestaan.
Veehouderijbedrijven	<p>Voor uitbreiding van het oppervlak van dierenverblijven binnen het agrarisch bestemmingsvlak geldt dat in het kader van een zorgvuldige veehouderij voldaan dient te worden aan de randvoorwaarden zoals opgenomen in de IOV, waaronder de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV) en specifiek voor hokdierbedrijven de ‘stalderingsregeling’.</p> <p>Om te voldoen aan de Wet natuurbescherming wordt in het bestemmingsplan een gebruiksregeling opgenomen waarmee een toename van stikstofemissie (NH₃ en NO_x/NO₂) en stikstofdepositie (op Natura2000 gebieden) niet is toegestaan. Hierdoor zijn geen aparte procedures nodig voor ontwikkelingen die binnen de gebruiksregel passen. Dit kan bijvoorbeeld door de ontwikkeling te combineren met het toepassen van technieken om ammoniakemissies en stikstofdeposities extra te beperken. Voor ontwikkelingen die het zogenaamde stikstofplafond overschrijden, is een aparte procedure nodig waarin de mogelijk negatieve effecten op de omliggende natuurgebieden worden getoetst.</p> <p>Omdat gezondheid nog niet naar concrete normen te vertalen is, zijn in het bestemmingsplan geen mogelijkheden voor omschakelingen naar diersoorten waarbij gezondheid ter discussie staat opgenomen, te weten: pluimvee, geiten, nertsen. Voor deze omschakelingen is een aparte procedure (buitenplans) nodig waarbij de meest recente inzichten op het gebied van gezondheid kunnen worden betrokken. Omschakeling naar overige diersoorten waarbij gezondheid niet expliciet een issue is, zijn wel binnen voorwaarden mogelijk binnen dit bestemmingsplan en worden onder andere getoetst op het algemene aspect “goed woon- en leefklimaat”.</p> <p>Tenslotte geldt op basis van rechtstreeks werkende regels van de IOV dat uitbreiding van het oppervlakte dierenverblijven voor een geitenhouderij is uitgesloten.</p>

1.4.4 Bestemmingswijze voor (vrijkomende) agrarische bedrijven

In de Nota van Uitgangspunten voor bestemmingsplan 'Buitengebied Best 2021' is opgenomen dat:

- Verbrede landbouw en nevenactiviteiten bij agrarische bedrijfsbestemmingen, voor zover mogelijk, rechtstreeks of met een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid toe te staan.
- Het college te vragen om een voorstel op te stellen met VAB-beleid waarmee de randvoorwaarden voor functiewijzigingen of hergebruik van agrarisch vastgoed worden gefaciliteerd.

Het VAB-beleid gepubliceerd op 20 maart 2020. In de Structuurvisie Buitengebied is de nieuwe koers voor vrijkomende agrarische bebouwing in het buitengebied van Best verwoord. Het ontwikkelingsperspectief uit de Structuurvisie Buitengebied is in het VAB-beleid nader uitgewerkt. Het bestemmingsplan voorziet alleen in generieke bestemmingsregels voor standaard ontwikkelingen en functies binnen een omvang die passend is voor het buitengebied. Hergebruik ten behoeve van een bedrijfsfunctie hoeft echter niet beperkt te blijven tot locaties binnen een bebouwingsconcentratie. Voor VAB-ontwikkelingen die om maatwerk vragen moet een buitenplanse procedure doorlopen worden.

Enkele locaties zijn als bestaand gebruik voorzien van de aanduiding 'vab' op basis waarvan alleen de gestopte agrariër en/of partner en eventueel inwonende kinderen mogen blijven wonen in de bedrijfswoning. Deze aanduiding dient als 'pauzeknop' waarmee wordt sloop uitgesteld tot overgegaan wordt op een verkoop of op het perceel financiële middelen gegenereerd worden met bedrijvigheid. Bij verkoop van de woning of het starten van een niet-agrarisch bedrijf ontstaat er een strijdigheid met het bestemmingsplan. De sloop van overtollige bebouwing (bij een woonbestemming) en/of verplichte kwaliteitsverbetering (bij bedrijvigheid) wordt gekoppeld aan de verplichte bestemmingswijziging.

De prognose is dat in Best tot 2030 17% van de agrarische bedrijfsbebouwing (exclusief kassen) de landbouwfunctie verliest. Dit betekent dat van de 182.824 m² aan stallen en bedrijfsruimten (peil 2012) er 31.286 m² leeg komt te staan. Verder gaat het om 39% van de agrarische bedrijfswoningen. Dat gaat dan om 7.726 m² aan vrijkomende bedrijfswoningen. Ter plaatse van het voormalige boerenbedrijf kan worden gewoond, is ruimte voor kleinschalige bedrijven aan huis en kan de bestemming gewijzigd naar andersoortige, op die plek én in de omgeving passende bedrijvigheid. (Bron: Structuurvisie buitengebied gemeente Best).

1.4.5 Bestemmingswijze overige agrarische bedrijven - boomteelt

Onder overige agrarische bedrijven vallen akkerbouw, vollegrondsteelt en glastuinbouw. In de gemeente Best zijn de ontwikkelingsmogelijkheden van de boomteelt van belang voor de beoordeling van de milieugevolgen.

Bestemming Agrarisch

Ter plaatse van de agrarische bestemming 'Agrarisch – agrarisch bedrijf' mag bij recht een boomteeltbedrijf worden uitgeoefend.

Per bouwvlak is maximaal 5.000 m² teeltondersteunende kassen toegestaan, behalve binnen de groenblauwe mantel (bestaand bedrijf Mosselaarweg 11 hiervan uitgezonderd), binnen de aanduiding overige zone – Natuur Netwerk Brabant en op percelen die geheel of grotendeels worden omgeven door de bestemming Agrarisch met waarden – Natuur- en landschapswaarden.

Bestemming Agrarisch met waarden – Natuur- en landschapswaarden

Ter plaatse van agrarische gronden waar tevens natuur- en landschapswaarden aanwezig zijn kunnen boomteeltbedrijven worden voortgezet. Bestaande boomteeltpercelen binnen de Attentiezone waterhuishouding zijn op de verbeelding aangeduid met de aanduiding 'boomteelt'. Boomteelt is uitsluitend toegestaan ter plaatse van deze aanduiding of na verlening van een omgevingsvergunning op basis van een afwijkingsbevoegdheid. Voor nieuwe boomteeltpercelen wordt gelet op de hier aanwezige landschaps- en natuurwaarden een nadere afweging op mogelijke negatieve effecten wenselijk geacht. In het bestemmingsregeling is een verbod opgenomen om zonder omgevingsvergunning boomteelt te laten plaatsvinden op percelen zonder aanduiding boomteelt en een afwijkingsbevoegdheid middels een omgevingsvergunning. Bepaalde bodemingrepen en werkzaamheden moeten vooraf nader worden getoetst aan eventuele effecten op de omgeving. Dit geldt onder meer ook voor ingebruikname van gronden/percelen voor boomteelt.

Uitbreiding van (vollegronds)teeltbedrijven is binnen de bestemming Agrarisch met waarden – Natuur en landschapswaarden is mogelijk via een wijzigingsbevoegdheid tot een omvang van 1,5 ha, indien het bestaande bouwvlak reeds 1,5 ha bedraagt, mag deze worden vergroot met max. 15%.

In de gebruiksregels is opgenomen dat binnen een afstand van 50 meter (conform de huidige gangbare normen met betrekking tot spuitvrije zones) tot de bestemmingsgrens van gevoelige functies (wonen, bedrijf, maatschappelijk, recreatie en sport) het gebruik van gronden voor boomteelt uitsluitend via een afwijkingsbevoegdheid tot minimaal 5 afstand tot bestemmingsvlakken van gevoelige functies kan worden toegestaan, zodat kan worden getoetst of nieuwe boomteelt niet tot onevenredige afbreuk van het woon- en leefklimaat leidt.

1.4.6 Bestemmingswijze niet-agrarische bedrijven en recreatie

Bedrijven zonder functionele binding met het buitengebied horen in principe thuis binnen de bebouwde kom of op een bedrijventerrein. De bestaande niet-agrarische bedrijven zijn daarom positief bestemd, maar met de uitbreiding van de bedrijven wordt terughoudend omgegaan.

Uitgangspunt van het bestemmingsplan is dat voorkomen wordt dat de ruimtelijke impact van de bestaande niet-agrarische bedrijven op het landschap en de leefbaarheid groeit. De bestaande niet-agrarische bedrijven zijn daarom positief bestemd en conform de huidige functie vastgelegd, maar met de uitbreiding van de bedrijven wordt terughoudend omgegaan. Eventuele verdere uitbreiding van bebouwing wordt binnen dit bestemmingsplan niet toegestaan. Nieuwe niet-agrarische bedrijven zijn alleen zeer kleinschalig en onder strikte voorwaarden mogelijk.

De mogelijkheden voor omschakeling naar andere typen bedrijvigheid zijn beperkt. Omschakeling naar een ander type niet-agrarisch bedrijf kan via een afwijking worden toegestaan onder de voorwaarde dat het bestemmingsvlak en de oppervlakte bedrijfsbebouwing niet wordt vergroot en het nieuw te vestigen type bedrijf niet leidt tot meer milieuhinder voor de omgeving. Het nieuwe bedrijf mag uitsluitend tot milieucategorie 1 of 2 behoren.

Als het bestaande bestemmingsvlak groter is dan 5.000 m² is de niet-agrarische functieverandering alleen via wijziging mogelijk en geldt hierbij als aanvullende voorwaarde dat het nieuwe bestemmingsvlak moet worden verkleind tot 5.000 m². (Uitzondering: Voor agrarisch verwante bedrijven geldt een maximale omvang van het bestemmingsvlak 1,5 ha).

Voor recreatie geldt dat de toegestane bebouwing van bestaande locaties in de bestaande regels is vastgelegd. Verdere uitbreiding van deze bebouwing is conform de bestaande regeling niet toegestaan. Dat geldt ook voor de bestaande sportvoorzieningen. Verder geldt dat de ontwikkelingsruimte voor kleinschalig kamperen en overnachten minimaal is.

1.5 M.e.r.-plicht

Voor ontwikkelingen met mogelijke belangrijke nadelige milieugevolgen moet een zogenaamde m.e.r.-procedure doorlopen worden. Het doel is het milieubelang volwaardig en vroegtijdig in de plan- en besluitvorming in te brengen.

m.e.r. = milieueffectrapportage = de procedure

MER = milieueffectrapport = het product

Welke verplichtingen gelden ten aanzien van een milieueffectrapportage is vastgelegd in hoofdstuk 7 van de Wet Milieubeheer en in het Besluit m.e.r. Vanuit twee sporen kan sprake zijn van verplichtingen:

- De voorgenomen activiteit komt voor in het Besluit m.e.r. ;
- Voor de voorgenomen activiteit moet een passende beoordeling worden opgesteld, omdat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat er significant negatieve effecten zijn op Natura2000-gebieden.

Een milieueffectrapportage is gekoppeld aan een plan of een besluit, bijvoorbeeld een structuurvisie, een bestemmingsplan of een vergunning. Het voorgenomen planologisch beleid in het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Best legt de mogelijkheid tot uitbreiding van veehouderijen opnieuw vast en is kaderstellend voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten voor veehouderijen met een omvang boven de m.e.r.-drempel (zie navolgend tekstkader).

M.E.R.-(BEOORDELINGS)PLICHTIGE PLANNEN EN PROJECTEN

Op grond van het Besluit m.e.r. zijn *veehouderijbedrijven*:

- *m.e.r.-plichtig als sprake is van de oprichting, uitbreiding en/of wijziging van een installatie voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens, in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op meer dan: 85.000 mesthoenders, 60.000 hennen, 3.000 mestvarkens of 900 (opfok)zeugen.*
 - *m.e.r.-(beoordelings-)plichtig als sprake is van de oprichting, uitbreiding en/of wijziging van een installatie voor het fokken, mesten of houden van dieren, in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op: 40.000 stuks pluimvee; 2.000 mestvarkens; 750 zeugen; 3.750 gespeende biggen; 5.000 pelsdieren; 1.000 voedsters*
-

of 6.000 vlees- en opfokkonijnen; 200 melk-, kalf- of zoogkoeien ouder dan 2 jaar; 340 stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar; 340 stuks melk-, kalf- en zoogkoeien ouder dan 2 jaar en vrouwelijk jongvee tot 2 jaar; 1.200 vleesrunderen; 2.000 schapen of geiten; 100 paarden of pony's; 1.000 struisvogels (categorie D14).

Ook het uitvoeren van een Passende beoordeling kan een aanleiding vormen voor de verplichting om een MER op te stellen. De kaderstellende activiteiten kunnen mogelijk significante gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden. De gemeente ligt in nabijheid van de Natura 2000-gebieden Kampina & Oisterwijkse Vennen en Kempenland-West. Uit een zogenaamde Voortoets en mogelijk daarop volgende Passende beoordeling moet blijken of significante gevolgen uit te sluiten zijn op de Natura 2000-gebieden.

M.E.R.-PLICHT BIJ PASSENDE BEOORDELING

De Wet natuurbescherming en de m.e.r.-plicht zijn aan elkaar gekoppeld. Wanneer een plan wettelijk of bestuursrechtelijk verplicht is (zoals een bestemmingsplan) én hiervoor moet een Passende beoordeling worden gemaakt, dan geldt automatisch een m.e.r.-plicht. Een Passende beoordeling is vereist wanneer een wettelijk of bestuursrechtelijk verplicht plan significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. In dat geval moeten MER en Passende beoordeling worden geïntegreerd in één rapportage.

Naast veehouderij zijn in het bestemmingsplan buitengebied vooralsnog geen andere activiteiten voorzien, die kunnen leiden tot een m.e.r.-(beoordelings)plicht. Wel zal het MER inzicht geven in de belangrijkste milieueffecten die kunnen ontstaan bij het gebruik maken van de geboden planologische ontwikkelruimte uit het bestemmingsplan zoals de teeltondersteunende voorzieningen, functieverandering van vrijkomende agrarische bebouwing (vab's) naar niet-agrarische functies. Maar alleen voor zover dit gepaard gaat met belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. De focus van het op te stellen MER zal liggen op de mogelijke milieueffecten die samenhangen met de planologische ontwikkelingsmogelijkheden voor de veehouderij.

M.E.R.-PLICHT VOOR INDIVIDUELE ACTIVITEITEN BLIJFT GEHANDHAAFD

Een misverstand is dat, na het doorlopen van een m.e.r. voor de ruimtelijke procedure, geen MER meer nodig zou zijn voor de individuele activiteiten. Dit is niet het geval: de m.e.r.-plicht blijft onverkort van kracht! Als bijvoorbeeld een veehouderij wil uitbreiden, dan wordt de vergunningaanvraag getoetst op de m.e.r.-(beoordelings)-plicht.

1.6 M.e.r.-procedure

De gemeente is verantwoordelijk voor het doorlopen van de bestemmingsplanprocedure inclusief het opstellen van een MER t.b.v. het bestemmingsplan. Het startdocument van de m.e.r.-procedure is de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Het eindproduct van de procedure is het voorliggende milieueffectrapport (MER). De m.e.r.-wetgeving kent een uitgebreide procedure en een beperkte procedure. Op een MER voor een bestemmingsplan is de uitgebreide m.e.r.-procedure van toepassing.

Stappen in de uitgebreide m.e.r.-procedure

1. De m.e.r.-procedure start met een bekendmaking van het voornemen via een openbare kennisgeving van de gemeente
2. De gemeente Best stuurt deze Notitie reikwijdte en detailniveau voor reactie naar andere overheden en maatschappelijke organisaties, maar ook anderen kunnen een zienswijze indienen over de inhoud van het op te stellen MER. Bijvoorbeeld over de alternatieven, de beoordelingscriteria en suggesties voor de besluitvorming.
3. Bij het opstellen van het MER zorgt de gemeente ervoor dat rekening wordt gehouden met de ingebrachte zienswijzen op de NRD.
4. Het MER wordt samen met het ontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd. Eenieder wordt in de gelegenheid gesteld zienswijzen over het MER en het bestemmingsplan naar voren te brengen. De Commissie voor de m.e.r. toetst tevens de kwaliteit van het MER. Ook beoordeelt de commissie of informatie aanwezig is (en juist is) om het bestemmingsplan te kunnen vaststellen.
5. Het bestemmingsplan wordt samen met het MER en een reactie op de ingebrachte zienswijzen en het toetsingsadvies van de commissie m.e.r. ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.

1.7 Consultatie

Notitie reikwijdte en detailniveau

Voor het bestemmingsplan is een Notitie reikwijdte en detailniveau (hierna: NRD) opgesteld. Deze notitie beschrijft de opzet en inhoud van het op te stellen MER. Bij het bepalen van de reikwijdte en detailniveau van dit MER raadpleegt het bevoegd gezag minstens de wettelijk voorgeschreven bestuursorganen (artikel 7.11b Wet milieubeheer).

De NRD heeft ter inzage gelegen woensdag 6 februari 2019 tot en met dinsdag 19 maart 2019. Iedereen kon een zienswijze geven op de inhoud van de NRD en aangeven wat in het milieueffectrapport moet worden onderzocht.

De wettelijke adviseurs en enkele betrokken overheids- en maatschappelijke organisaties (zoals provincie, waterschap en GGD) zijn apart gevraagd een advies over de NRD uit te brengen. Op 11 en 13 februari 2019 hebben inloopavonden plaatsgevonden en is door de gemeente informatie gegeven over de NRD, de voorgenomen opzet en inhoud van het MER en om vragen te beantwoorden.

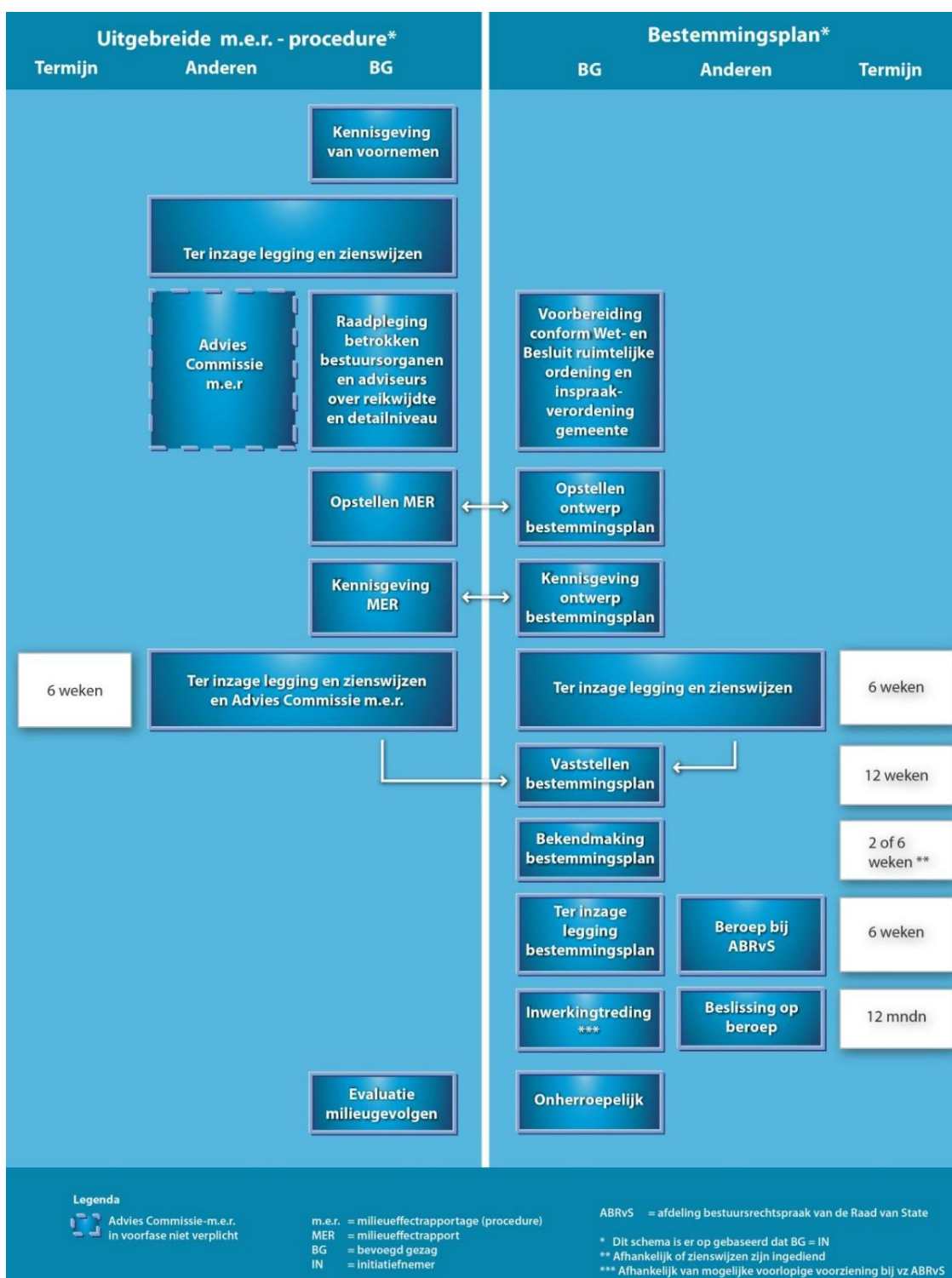
Vanuit de (wettelijke) overleginstanties en de bewoners zijn geen zienswijzen ingediend op de NRD. Na de inspraakperiode is de NRD vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Best.

Het MER en het bestemmingsplan

De gemeente legt het ontwerp bestemmingsplan samen met het MER ter inzage. Iedereen wordt in de gelegenheid gesteld om binnen 6 weken een zienswijze naar voren te brengen. De gemeente vraagt weer de wettelijke adviseurs en enkele betrokken overheids- en maatschappelijke organisaties (waaronder provincie, waterschap en GGD) om een advies uit te brengen.

De Commissie m.e.r. wordt gevraagd het MER te toetsen. De Commissie m.e.r. toetst de kwaliteit en juistheid van het MER en beoordeelt of alle essentiële informatie aanwezig is om het besluit over de vaststelling van het bestemmingsplan te kunnen nemen.

Op basis van de zienswijzen en ontvangen adviezen stelt de gemeente een zienswijzennota op, waarin wordt beschreven hoe de inspraak en adviezen worden meegenomen in het definitief vast te stellen bestemmingsplan en mogelijk een aanvulling op het MER. Ook wordt beschreven op welke wijze de milieugevolgen worden geëvalueerd. In het MER wordt hiertoe een evaluatieprogramma opgenomen.

1.8 Leeswijzer

Het MER is opgebouwd uit Deel A, Deel B en Deel C.

Deel A is het hoofdrapport en Deel B bevat de onderbouwing daarvan.

Deel C zijn de bijlagen, waaronder kaartmateriaal, een overzicht van wet- en regelgeving en een verklarende woordenlijst.

Voorliggende rapportage betreft Deel B: de onderbouwing.

Hoofdstuk 1 Beschrijft de aanleiding voor het plan en het plangebied en het onderzoeksgebied. Verder wordt een toelichting gegeven bij de m.e.r.-plicht, de m.e.r.-procedure en de consultatie (NRD en MER).

Hoofdstuk 2 gaat in op het beleid dat van toepassing is op het bestemmingsplan. In **Deel C bijlage C2** is het overzicht van beleid en wet- en regelgeving opgenomen.

Hoofdstuk 3 bevat een inleidende beschrijving van de verschillende referentiesituaties die te onderscheiden zijn. Vervolgens worden deze referentiesituaties afzonderlijk nader toegelicht.

Hoofdstuk 4 bevat een variantenstudie van waaruit een alternatievenafweging wordt gemaakt. Tevens worden de toegepaste verspreidingsmodellen - die zijn gebruikt om de milieueffecten in beeld te brengen- toegelicht

Hoofdstuk 5 bevat de beoordeling van de milieueffecten. Per milieuaspect worden de effecten voor de referentiesituaties en de alternatieven in beeld gebracht.

Hoofdstuk 6 beschrijft de conclusies en aanbevelingen op basis van de effectbeschrijving.

In het rapport wordt verwezen naar de verschillende bijlagen. In de bijlagen zijn de Nota van zienswijzen (NRD), een beschrijving van beleid en wetgeving, achtergrondinformatie over de onderzoeken inzake volksgezondheid en veehouderij, een verklarende woordenlijst en een literatuurlijst opgenomen. Verder zijn in de bijlagen kaartmateriaal, verspreidingsberekeningen en onderzoeken bijgevoegd.

2 Beleidskaders en wetgeving

2.1 Inleiding

In **Deel C bijlage C2** wordt relevante beleidskaders en wet- en regelgeving behandeld op Europees, landelijk en provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau. In deze paragraaf wordt ingegaan op de beleidskaders die voor een bestemmingsplan voor het buitengebied het meest relevant zijn. In dit hoofdstuk is ingegaan op de belangrijke ruimtelijke beleidskaders en beleidskaders die met name van belang zijn voor de ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderijen:

- Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant;
- Structuurvisie Buitengebied Best 2021;
- Wet natuurbescherming (gebieden en soorten);
- Wet geurhinder en veehouderij en gemeentelijke en provinciale normstellingen geur;
- Natuur Netwerk Nederland en de Wet ammoniak en veehouderij.

2.2 Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant (IOV)

Van Reconstructieplan naar Verordening ruimte en Interim Omgevingsverordening

In april 2005 hebben Provinciale Staten zeven reconstructieplannen vastgesteld, waaronder het gebied De Meijerij waartoe de gemeente Best behoort. Het buitengebied is in het Reconstructieplan verdeeld in extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden. Het beleid voor de intensieve veehouderij zoals dat in de reconstructieplannen is vastgesteld is deels overgenomen in de provinciale Verordening Ruimte en op een aantal onderdelen aangescherpt, mede naar aanleiding van de behandeling van het Burgerinitiatief over de negatieve gevolgen en schaalvergroting in de intensieve veehouderij.

De Verordening ruimte is voor het eerst in april 2010 vastgesteld. Sinds 2010 zijn er verordeningen vastgesteld in 2011, 2012 en 2014. De in maart 2014 vastgestelde verordening verschilde wezenlijk van de voorgaande versies, waarbij de naam wijzigde naar Verordening ruimte 2014. In juli 2015 is de Verordening ruimte 2014 geheel opnieuw vastgesteld in een geconsolideerde versie. Bij de laatste wijziging van de regels in juli 2017 is de naam gewijzigd in Verordening ruimte Noord-Brabant.

In de provinciale Structuurvisie ruimtelijke ordening staat welke ruimtelijke doelen de provincie wil bereiken en heeft de provincie ruimtelijke keuzes gemaakt. De provincie onderscheidt vier ruimtelijke structuren: de groenblauwe structuur, het landelijk gebied, de stedelijke structuur en de infrastructuur. Met de herziening van de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening en de Verordening Ruimte, is het onderscheid tussen verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden komen te vervallen. De functie van extensiveringsgebied is wel behouden. Daarvoor is een aparte aanduiding opgenomen: “Beperkingen veehouderij”. De begrenzing is weergegeven in Figuur 3.

Daarnaast is het provinciale beleid in de Verordening Ruimte gebaseerd op het uitgangspunt dat ontwikkelruimte verdiend moet worden met stappen in verduurzaming. Dit uitgangspunt geldt voor alle veehouderijen, dus niet alleen op de intensieve veehouderijen.

Om de gewenste transitie naar een zorgvuldige veehouderij te ondersteunen, worden voorwaarden gesteld aan ontwikkelingen van veehouderijen. De criteria voor de stappen in verduurzaming zijn ingevuld met een maatlat, de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV). De basis voor die systematiek wordt gelegd door de huidige omvang van alle veehouderijen vast te leggen, zowel qua omvang van het bouwperceel als omvang van de oppervlakte van gebouwen. Voor veehouderijen is in de verordening het volgende systeem uitgewerkt:

Hoofregel: de bebouwing wordt op de muur begrensd, er wordt geen uitbreiding toegelaten van bestaande bouwblokken en er is geen omschakeling of VAB-vestiging van veehouderijen mogelijk. Dit betekent dat iedere ontwikkeling van veehouderijen - ook binnen toegekende bouwblokken - wordt stil gelegd.

Uitzondering: aan alle veehouderijen buiten het gebied Beperking veehouderij kan ontwikkelingsruimte geboden worden (uitbreiding bebouwing binnen het vigerende bouwblok, uitbreiding bouwblokken tot maximaal 1,5 hectare en omschakeling naar een veehouderij tot ten hoogste 1,5 hectare), mits dit bijdraagt aan de ontwikkeling van een zorgvuldige veehouderij. Hieraan zijn diverse voorwaarden verbonden, zoals een zorgvuldige dialoog en normen voor geur en fijn stof op gebiedsniveau. Grondgebonden veehouderijen die gelegen zijn in de zone “Beperkingen veehouderij” (= de voormalige extensiveringsgebieden) kunnen uitbreiden tot een bouwblok van maximaal 1,5 hectare.

De provincie Noord-Brabant wil een betere spreiding van de veestapel en tegelijkertijd leegstand van stallen voorkomen. Om dit te realiseren is in de gewijzigde Verordening ruimte van 2017 de zogenaamde ‘staldering’ in het leven geroepen. De stalderingsregels werken rechtstreeks door in gemeentelijke bestemmingsplannen. Door deelname aan de stalderingsregeling kunnen stallen ten behoeve van de hokdierhouderij worden uitgebreid. Aan de andere kant ontvangen stoppende hokdierhouderijen een vergoeding voor het slopen van (oude) stallen. Staldering betekent concreet dat er voor elke nieuwe m² stal elders in de deelregio 1,1 m² stal moet worden afgebroken of gebruikt voor een andere bestemming. Dit geldt voor al het vee dat in gebouwen wordt gehouden, met uitzondering van de melkveehouderij.

Om te kunnen stalderen moeten tot 17 maart 2017 de stallen feitelijk aanwezig zijn geweest, na deze datum mogen ze gesloopt zijn.

Er zijn zes deelregio’s in Midden en Oost-Brabant benoemd. De gemeente Best is in een regio ingedeeld samen met de gemeenten Son en Breugel, Nuenen, Gerwen en Nederwetten, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Veldhoven, Waalre, Heeze-Leende, Valkenswaard en Cranendonck. Zie Figuur 2.

Figuur 2 De zes deelregio's waar staldering van toepassing is (Bron: provincie Noord-Brabant, 2017)

Op 25 oktober 2019 hebben Provinciale Staten de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant (hierna: IOV) vastgesteld. De IOV betreft een samenvoeging van verschillende regelingen op provinciaal niveau met betrekking tot de fysieke leefomgeving, waaronder de Verordening ruimte. De IOV is een eerste stap op weg naar een definitieve omgevingsverordening. Volgens planning treedt de Omgevingswet op 1 januari 2022 in werking. De definitieve omgevingsverordening wordt naar verwachting in november 2020 vastgesteld en wordt vervolgens tegelijk met de Omgevingswet van kracht. De Interim omgevingsverordening heeft een beleidsneutraal karakter, vervangt zes provinciale verordeningen en heeft de status van:

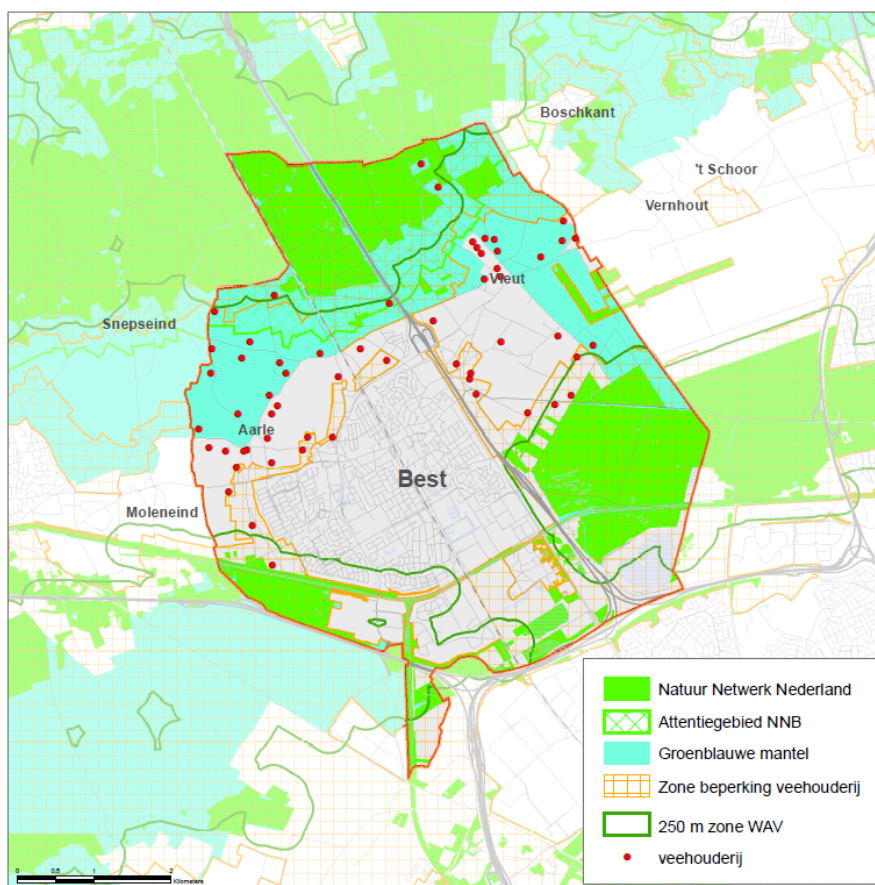
- Milieuverordening
- Verordening natuurbescherming
- Verordening ruimte
- Verordening water
- Verordening wegen
- Verordening Ontgronden

De Interim Omgevingsverordening Noord Brabant is bepalend voor de regeling en wijze van bestemmen van agrarische bedrijven. Hierin staan regels waarmee een gemeente rekening moet houden bij het ontwikkelen van bestemmingsplannen. De verordening bevat instructieregels aan gemeenten welke moeten worden toegepast bij een nieuw bestemmingsplan, waaronder de basisprincipes voor een evenwichtige toedeling van functies.

Op 14 februari 2020 hebben Provinciale Staten een eerste regelwijziging van de IOV vastgesteld. Deze wijziging ging om wijziging van de datum waarop specifieke veehouderijen verouderde stalsystemen moeten aanpassen aan Brabantse emissie-eisen, in het kader van de (voormalige) Verordening natuurbescherming Noord-Brabant. Op 7 juli 2020 is een tweede regelwijziging in ontwerp vastgesteld. Deze wijziging verschuift onder andere de datum, waarop veehouderijen (die in juli 2017 voldeden aan het Beh) hun verouderde stalsystemen aangepast moeten hebben, van 1 januari 2022 naar 1 januari 2024. Veehouders krijgen hierbij de keuze om op bedrijfsniveau aan de emissiereductie-eisen te voldoen of op stalniveau. In paragraaf 2.3 wordt nader ingegaan op de provinciale aanpak stikstof.

Basisprincipes voor een evenwichtige toedeling van functies en bevordering ruimtelijke kwaliteit

- *Zorgplicht voor een goede omgevingskwaliteit:* door een evenwichtige toedeling van functies zorgen voor een goede omgevingskwaliteit en een veilige, gezonde leefomgeving.
- *Zorgvuldig ruimtegebruik:* de toedeling van functies moet in beginsel plaatsvinden binnen bestaand stedelijk gebied of bestaande bouwpercelen, behalve als er feitelijk of vanuit kwalitatieve overwegingen onvoldoende ruimte is en de uitbreiding op basis van de overige instructieregels aan gemeenten is toegestaan.
- *Toepassing van de lagenbenadering:* dit omvat de effecten op:
 - de ondergrond, zoals de bodem, het grondwater en archeologische waarden;
 - de netwerklaag, zoals infrastructuur, natuurnetwerk, energienetwerk, waterwegen.
 - de bovenste laag zoals cultuurhistorische en landschappelijke waarden, de omvang van de functie en de bebouwing, de effecten op bestaande en toekomstige functies, de effecten op volksgezondheid, veiligheid en milieu.
- *Meerwaardecreatie:* een evenwichtige benadering van de economische, ecologische en sociale aspecten die in een gebied en bij een ontwikkeling zijn betrokken, waaronder:
 - de mogelijkheid om opgaven en ontwikkelingen te combineren waardoor er meerwaarde ontstaat;
 - de bijdrage van een ontwikkeling aan andere opgaven en belangen dan die rechtstreeks met de ontwikkeling gemeoid zijn.

Figuur 3 Ligging veehouderijen binnen specifieke gebieden IOV (bron: Provincie Noord-Brabant).

Aanduiding Beperking veehouderij

Er zijn in de IOV uitzonderingsbepalingen op de maximale bouwblok omvang van 1,5 ha verwerkt opgenomen: voor knelgevallen en grondgebondenheid. De voormalige functie van extensiveringsgebied is behouden. Hiervoor is de aanduiding 'Beperkingen veehouderij' opgenomen. Alleen grondgebonden veehouderijen kunnen in de zone "Beperkingen veehouderij" uitbreiden (tot een bouwblok van maximaal 1,5 hectare). In Figuur 3 is te zien dat een groot deel van het grondgebied van Best aangeduid is als Beperking veehouderij. Alleen in het agrarisch gebied rondom de buurtschappen Aarle en De Vleut zijn nog ruimtelijke ontwikkelingen door niet-grondgebonden veehouderijen mogelijk.

Kwaliteitsverbetering van het landschap

Elke ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied moet bijdragen aan de zorg voor behoud en bevordering van de ruimtelijke kwaliteit. Dit betekent dat ruimtelijke ontwikkelingen in landelijk gebied gepaard moeten gaan met een fysieke verbetering van de landschappelijke kwaliteit. Dit moet financieel, juridisch en feitelijk geborgd worden in het plan. De verbetering omvat onder andere een verplichte landschappelijke inpassing, wegnemen van verharding en sloop van bebouwing.

Gebiedsnormen geur en fijn stof

Vanuit de draagkracht van het gebied zijn provinciale normen voor geur en fijn stof op gebiedsniveau opgenomen. Deze normen geven invulling aan de grenzen die vanuit gebiedsniveau aan individuele ontwikkelruimte gesteld worden en gemeente zijn verplicht deze gebiedsnormen toe te passen bij ruimtelijke procedures. De geurnormen zijn opgenomen om ervoor te zorgen dat er op gebiedsniveau, geen nieuwe overbelastingen voor geurhinder ontstaan en om bij te dragen aan een afname van de belasting waar deze cumulatief te hoog is. Door voor het aspect geurhinder onder voorwaarde van een proportionele bijdrage aan de afname van geurhinder ontwikkelingen toe te staan neemt de overbelasting af. Zie verdere toelichting in paragraaf 2.5. Maatregelen op het gebied van geurhinder hebben over het algemeen ook een verlagend effect op emissie van fijn stof. Ook de regels die zijn opgenomen voor fijn stof beogen om op gebiedsniveau verdere overschrijdingen van de wettelijke norm tegen te gaan. De provincie heeft daarom een jaargemiddelde waarde van 31,2 microgram opgenomen in de verordening. Deze waarde komt volgens het RIVM overeen met de wettelijke norm van 35 keer overschrijding van de etmaalnorm van 50 microgram.

Regels voor veehouderijen

De IOV bevat rechtstreeks werkende regels voor veehouderijen. De provincie werkt al geruime tijd aan de transitie naar een zorgvuldige veehouderij. Uitbreiding van veehouderijen is alleen mogelijk als het bedrijf voldoet aan specifieke eisen op het gebied van zorgvuldigheid of duurzaamheid. De vastgestelde denklijn 'Ontwikkelruimte moet je verdienen en is niet onbegrensd' is hiervoor de basis. Dit houdt in dat er alleen nog ontwikkelruimte wordt geboden aan veehouderijen, als daarmee de ontwikkeling naar een zorgvuldige veehouderij in gang wordt gezet. Om de ontwikkeling naar een zorgvuldige veehouderij te bevorderen is een nieuw instrument ontwikkeld, de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV). In 2017 zijn aanvullende regels gesteld om de transitie te versnellen. Onder andere maatregelen om de uitstoot van ammoniak uit dierenverblijven versneld terug te dringen en het hiervoor beschreven 'staldereen'. De IOV bevat verder uit voorzorg een tijdelijk verbod op ontwikkeling van geitenhouderijen in afwachting van vervolgonderzoek ten aanzien van een verhoogd risico op longontsteking (gezondheidseffecten).

Regels voor mestbewerking

Op een bouwperceel voor een veehouderij is alleen mestbewerking mogelijk van ter plaatse geproduceerde mest. Om hierover geen misverstand te laten bestaan, is dit expliciet in de IOV opgenomen. Op het perceel van veehouderijen is de mestbewerking van elders geproduceerde mest in beginsel niet mogelijk. Hierop zijn twee uitzonderingen:

1. voor de mestvergisting van samenwerkende melkrundveehouders tot een maximale capaciteit van 25.000 ton/jaar;
2. als nevenfunctie op een veehouderij in gemengd landelijk gebied onder de voorwaarde dat mest uit pijpleidingen wordt aangevoerd dat ten minste 50% van het volume van de mest wordt omgezet in loosbaar water en dat de ontwikkeling inpasbaar moet zijn in de omgeving. Deze uitzondering geldt niet voor veehouderijen gevestigd binnen de groenblauwe mantel.

Onder dezelfde voorwaarden als onder voorgaand punt 2 is op basis van de IOV ook vestiging van een niet-agrarisch bedrijf voor mestbewerking in gemengd landelijk gebied mogelijk.

Niet-agrarische ontwikkelingen

In de IOV zijn specifieke regels opgenomen met betrekking tot een aantal niet-agrarische ontwikkelingen in het buitengebied, bijvoorbeeld functiewijziging naar recreatie en ontwikkelingsmogelijkheden van bedrijven. De regels zijn erop gericht om een kader te geven voor de aard en omvang van de ontwikkelingen, waarbinnen de gemeente haar eigen ruimtelijke afweging kan maken. Algemeen uitgangspunt is dat gebruik dient te worden gemaakt van bestaande bebouwing en de mogelijkheden uit het geldende bestemmingsplan.

Stedelijke ontwikkelingen

De provincie handhaaft het beleid dat is gericht op het bundelen van verstedelijking. Het grootste deel van de woningbouw, bedrijventerreinen, voorzieningen en infrastructuur moeten plaats vinden in het bestaand stedelijk gebied. Nieuw ruimtebeslag buiten deze gebieden (in zoekgebieden voor verstedelijking) kan alleen plaatsvinden als inbreiding of herstructurering niet mogelijk is. In geval van dergelijke grootschalige ontwikkelingen zal een bestemmingsplanherziening noodzakelijk zijn.

Ten aanzien van het plan:

De omgevingsverordening bevat instructieregels en rechtstreeks werkende regels. Deze provinciale belangen zijn door vertaald in het bestemmingsplan. Bij de ruimtelijke ontwikkelingen die zijn opgenomen in het bestemmingsplan is toepassing gegeven aan het principe van zorgvuldig ruimtegebruik en wordt voldaan aan de regels in de IOV.

Het Natuur Netwerk Brabant (NNB) is door vertaald door het opnemen van gebiedsaanduidingen. Het bestemmingsplan biedt geen ruimte voor grootschalige stedelijke ontwikkelingen. Regels voor veehouderijen en niet-agrarische ontwikkelingen zijn overeenkomstig de IOV opgenomen. Het bestemmingsplan staat alleen mestbewerking van ter plaatse geproduceerde mest toe. De uitzonderingen in de IOV zijn niet overgenomen in het bestemmingsplan. Alle in de planregeling opgenomen ontwikkelingsmogelijkheden (gebruik en bouwen) dienen gepaard te gaan met een bepaalde kwaliteitsverbetering van het landschap. Voor ruimtelijke ontwikkelingen die zijn opgenomen op basis van een eerder doorlopen planprocedure is een voorwaardelijke verplichting ten aanzien van kwaliteitsverbeterende verplichtingen opgenomen.

2.3 Verordening natuurbescherming Noord-Brabant (IOV)

De regels van de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant zijn opgenomen in de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant en bevat regels voor de uitstoot van ammoniak uit dierenverblijven. Op basis van deze verordening moeten verouderde stallen versneld aangepast worden (ten opzichte van het landelijke beleid in het Besluit emissiearme huisvesting om stallen emissiearm te maken), zodat de ammoniakemissie uit stallen en daardoor de stikstofdepositie op de Brabantse natuurgebieden teruggedrongen worden. Hierbij wordt aangesloten op belangrijke en grote investeringsmomenten van een veehouderij en waarop de bedrijfsontwikkeling leidt tot de bouw van nieuwe stallen en/of het renoveren van bestaande stallen waarbij geïnvesteerd kan worden in het toepassen van emissie reducerende systemen. Voor rundvee wordt een stalsysteem als verouderd aangemerkt na 20 jaar en voor alle andere diercategorieën na 15 jaar.

De IOV bevat in bijlage 2 een lijst met streefreducties en maximale ammoniakemissiefactoren voor de jaren t/m 2023, 2024 en 2028, die van toepassing zijn op nieuwe of verouderde huisvestingssystemen die op grond van de verordening hieraan moeten worden getoetst. Deze streefreducties worden afgestemd op “beschikbaarheid” en “betaalbaarheid” van stalsystemen om fabrikanten en de veehouderijsector te stimuleren om nieuwe stalsystemen te gaan ontwikkelen die hieraan voldoen. De datum waarop aangepast moet worden kan voor met name melkrundvee, vleeskalveren en geiten nog verschuiven afhankelijk van de beschikbaarheid van geschikte systemen. Er zijn op dit moment veel ontwikkelingen gaande ten aanzien van de ontwikkeling van nieuwe, brongerichte emissiereducerende stalsystemen. Er is nog geen zekerheid dat de in ontwikkeling zijnde systemen zullen voldoen aan de door de provincie gestelde eisen én voor 2024 beschikbaar zijn voor bedrijven.

Op 14 februari 2020 hebben Provinciale Staten een eerste regelwijziging van de IOV vastgesteld. Deze wijziging ging om wijziging van de datum waarop specifieke veehouderijen verouderde stalsystemen moeten aanpassen aan Brabantse emissie-eisen, in het kader van de (voormalige) Verordening natuurbescherming Noord-Brabant. Op 7 juli 2020 is een tweede regelwijziging in ontwerp vastgesteld. Deze wijziging verschuift onder andere de datum, waarop veehouderijen (die in juli 2017 voldeden aan het Beh) hun verouderde stalsystemen aangepast moeten hebben naar 1 januari 2024.

De belangrijkste uitgangspunten op dit moment zijn:

- Veehouderijen moeten vanaf 1 januari 2024 voldoen aan de IOV-eisen. Ze hebben zelf de keuze of ze gemiddeld op bedrijfsniveau willen voldoen of op dierplaatsniveau. Stallen die op dat moment nog niet verouderd zijn hoeven nog niet aangepast te worden, maar wel op het moment dat ze 20/15 jaar oud zijn. Indien gekozen wordt om op bedrijfsniveau te voldoen moet bij de volgende aanscherping (2028) weer op bedrijfsniveau voldaan worden.
- Verouderde stallen (20/15 jaar oud) en nieuwe stallen moeten direct voldoen aan de dan geldende IOV-eisen.
- Bedrijven die op 1 januari 2020 al moesten voldoen aan de eisen uit de IOV (bedrijven die op 1 juli 2017 niet voldeden aan het Besluit emissiearme huisvesting en/of bedrijven die deelnamen aan de Stoppersregeling in het kader van het Actieplan ammoniak en veehouderij en nu een doorstart maken) krijgen geen uitstel, maar moeten direct voldoen aan de IOV-eisen. Deze bedrijven mogen wel op bedrijfsniveau gaan voldoen in plaats van

op dierplaatsniveau. Indien gekozen wordt om op bedrijfsniveau te voldoen moet bij de volgende aanscherping (2024 en 2028) weer op bedrijfsniveau voldaan worden.

In Tabel 4 staan de streefreducties en eisen (voor de meest relevante veehouderijtypen in Best).

Tabel 4: Reductiepercentages ammoniakemissie per diercategorie (bron: IOV bijlage 2)

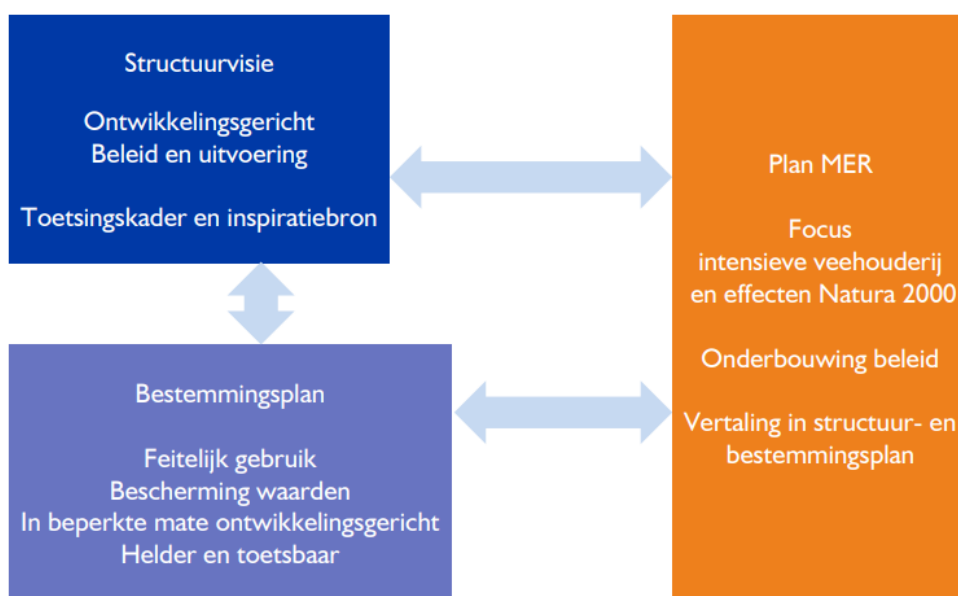
Diercategorie	Streefreductie ammoniakemissie	Eisen t/m 2023	Eisen vanaf 2024 -2028	Eisen vanaf 2028
Melkrundvee				
- Beweiden	40-55%	43%	51%	51%
- Opstallen	70%	46%	62%	70%
Zoogkoeien	0%	0%	0%	0%
Vleesrundvee 8 tot 24 mnd				
- <100 dieren	0%	0%	0%	0%
- >100 dieren	70%	0%	50%	70%
Varkens	85%	85%	85%	85%
Vleeskalveren	85%	50%	70%	85%
Legkippen	85%	K 90% S 78% V 85%	K 90% S 85% V 85%	K 90% S 85% V 85%
Vleeskuikens	85%	70%	82%	85%

Ten aanzien van het plan:

Een groot deel van de veehouderijen binnen het plangebied zullen voor 2024 één of meerdere stallen moeten aanpassen om te voldoen aan de IOV-eisen. De verwachting is dat een deel van deze bedrijven de veehouderij-activiteiten zal beëindigen (niet alle mogelijkheden die het VAB-beleid biedt zijn overgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied Best 2021. Maatwerk VAB-ontwikkelingen moeten via een buitenplanse procedure geregeld worden). De bedrijven die investeren in emissiearme stalsystemen zullen deze veelal gepaard laten gaan met een uitbreiding. Uitbreiden van dierenverblijven en agrarisch bouwvlak is binnen het bestemmingsplan Buitengebied Best 2021 onder voorwaarden mogelijk. De mogelijkheden wordt vooral beperkt door de stikstofplanregeling.

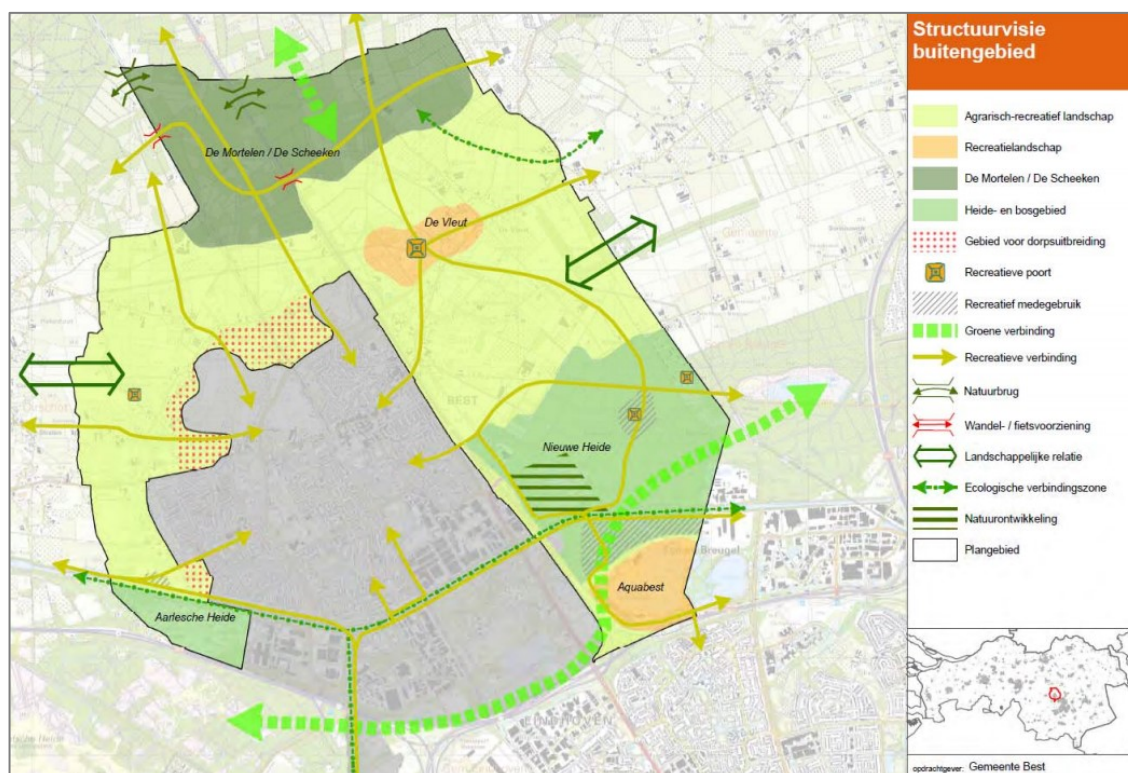
2.4 Structuurvisie buitengebied gemeente Best

Het gemeentelijk ruimtelijke beleid voor het buitengebied is vastgelegd in de Structuurvisie buitengebied Vitaal vooruitzicht. Samen doen! , vastgesteld op 4 april 2016. De Structuurvisie geeft richting aan de door het gemeentebestuur gewenste ontwikkelingen in het buitengebied en bevat beleidskeuzes op basis van actuele ontwikkelingen in het landelijke gebied (zoals wonen en werken, veehouderij, milieu) en gaat specifiek in op onderwerpen als landschap, landbouw en recreatie.

Figuur 4 Samenhang tussen structuurvisie, milieueffectrapportage en bestemmingsplan

In Figuur 5 is het plangebied van de Structuurvisie buitengebied weergegeven. Het stedelijk gebied (de bebouwde kom) en het gebied waar de structuurvisie ‘Groene Mantel met rode knopen’ geldt, maken er dus geen onderdeel van uit.

Figuur 5 Structuurvisiekaart (bron: Structuurvisie Buitengebied, Best, 2016).

Ten aanzien van het plan:

De Structuurvisie geeft richting aan de door het gemeentebestuur gewenste ontwikkelingen in het buitengebied. De Structuurvisie is een beleidskader, maar legt de planologische mogelijkheden niet juridisch vast. Dat gebeurt via aparte plannen, bijvoorbeeld een postzegelbestemmingsplan of omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan. Maar deels ook in het bestemmingsplan Buitengebied. Een bestemmingsplan legt de huidige situatie en eventuele te voorzien veranderingen juridisch vast. Maar dat kan niet voor ontwikkelingen die nog onbekend of onvoldoende uitgewerkt zijn. Daarom is het bestemmingsplan Buitengebied in hoofdzaak conserverend van karakter: de bestaande functies en waarden zijn vastgelegd en binnen een bepaalde bandbreedte zijn er mogelijkheden voor veranderingen of uitbreidingen, alleen voor zover die passen binnen het beleid uit de Structuurvisie en de provinciale kaders en waarvoor geen aanvullend onderzoek nodig is.

2.5 Bestemmingsplan Buitengebied Best 2021

Binnen het plangebied zijn verschillende bestemmingsplannen van kracht. Binnen het grootste deel van het plangebied is het onherroepelijke bestemmingsplan Buitengebied Best 2021 2006 het geldende bestemmingsplan (vastgesteld 21 januari 2008 en in 2010 onherroepelijk geworden). Voor een deel van de gronden in het buitengebied gelden nog oudere bestemmingsplannen, onder andere doordat voor enkele onderdelen goedkeuring is onthouden door gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant en doordat enkele onderdelen zijn vernietigd door de Raad van State. Deze oudere bestemmingsplannen zijn tot op heden niet meer geactualiseerd.

Ten aanzien van het plan:

In het nieuwe bestemmingsplan 'Buitengebied Best 2021' worden de geldende bestemmingsplannen (bestemmingsplan Buitengebied Best 2021 2006 en oudere geldende bestemmingsplannen) in het buitengebied geïntegreerd. Samen met de Structuurvisie buitengebied heeft de gemeente Best straks een geactualiseerd beleids- en toetsingskader om regie te voeren op ontwikkelingen in het buitengebied.

2.6 Wet geurhinder en veehouderij en gemeentelijke en provinciale geurnormen

Wet geurhinder en veehouderij

Bij het verlenen van vergunningen voor veehouderijen en in de ruimtelijke ordening moet rekening worden gehouden met geuroverlast van veehouderijen. De op 1 januari 2007 in werking getreden Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt hiervoor het beoordelingskader. Deze wet geeft aan hoe bij een aanvraag voor een milieuvergunning de geuremissies uit veehouderijstallen en de geurbelasting op geurgevoelige objecten moet worden meegenomen. Daarnaast heeft deze wet consequenties voor de wijze waarop in ruimtelijke plannen het aspect geurbelasting door veehouderijen een rol speelt.

Voor veehouderijbedrijven met dieren waarvoor geen geuremissiefactoren zijn vastgesteld (geen intensieve veehouderij, zoals melkrundveebedrijven) geldt een vaste minimum afstand die in acht genomen dient te worden. Deze afstand bedraagt ten aanzien van geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom 100 meter en voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom 50 meter.

Voor veehouderijen met dieren waarvoor wel geuremissiefactoren zijn vastgesteld (intensieve veehouderij) wordt de norm niet uitgedrukt in een afstandsnorm, maar in een geurcontour, die een grillige vorm kan hebben.

De geuremissiefactoren zijn vastgelegd in de Regeling geurhinder en veehouderij. Op 20 juli 2018 is de Regeling geurhinder en veehouderij (hierna: Rgv) gewijzigd in verband met een onderzoek naar de effectiviteit van gecombineerde luchtwassystemen. Bepaalde typen luchtwassers verwijderen minder geur dan gedacht. De emissiefactoren voor gecombineerde luchtwassers en één biologische luchtwasser zijn hierop verhoogd (o.b.v. 30% en 45% reductie i.p.v. 85% reductie).

De Wgv stelt eisen aan de maximale geurbelasting die de veehouderij mag veroorzaken op een gevoelig object zoals een woning. De geuremissie en -belasting worden uitgedrukt in zogenaamde Odour Units (OU's). De in de wet opgenomen "standaard waarden" voor de maximale geurbelasting zijn maximaal 14 OU/m³ voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom en maximaal 3 OU/m³ voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom (dit bij 98% percentiel, oftewel 98% van de tijd). Als veehouderijen een geurbelasting hebben die hoger is dan de geurnorm, hoeven ze niet aan de norm te voldoen. Via de zogenaamde 50% regeling moet een uitbreiding van het aantal dieren wel gepaard gaan met een gedeeltelijke afname van de geurbelasting. Eerder opgebouwde rechten t.a.v. de maximale geurbelasting zijn in die regelgeving op deze wijze beschermd.

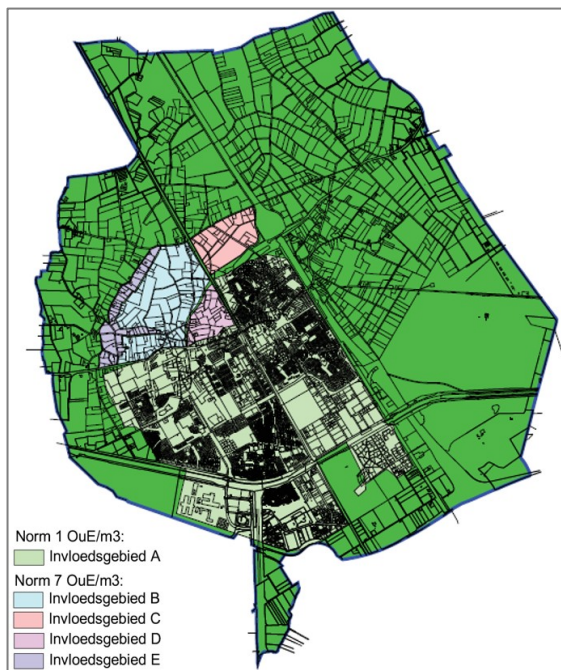
Gemeenten kunnen op grond van de Wet geurhinder en veehouderij binnen een bepaalde bandbreedte variëren met de bescherming van geurgevoelige objecten door af te wijken van de wettelijke waarden. Omgekeerd vraagt een omgeving ook om bescherming tegen geurhinder. De gemeente Best heeft in 2008 een geurverordening met afwijkende geurnormen voor de voorgrondbelasting vastgesteld, maar heeft geen beleidsregel voor ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder met streef- en toetswaarden voor de achtergrondbelasting van alle veehouderijen samen. Sinds 2014 is dit wel provinciaal vastgelegd in de (voormalige) Verordening ruimte van de provincie Noord-Brabant (nu: IOV). Hiermee kan beoordeeld worden of er sprake is van een goed of aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Voor alle normen en afstanden geldt dat deze alleen bij ontwikkelingen van veehouderijen of nieuwe ruimtelijke functies aan de orde zijn als toetsingscriterium. Er is in de huidige wet- en regelgeving geen verplichting opgenomen voor bedrijven om aan de geurnormen te gaan voldoen.

Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Best 2008

De Gemeente Gemert-Bakel heeft gebruik gemaakt van haar bevoegdheid om eigen normen vast te stellen. Op 8 juli 2008 heeft de gemeenteraad van Best een gemeentelijke geurverordening vastgesteld, waarin wordt afgeweken van de vaste wettelijke geurnormen en afstanden. Deze geurverordening is op 16 juli 2008 in werking getreden.

De volgende afwijkende geurnormen (voorgondbelasting) zijn opgenomen:

- Invloedsgebied A (kern Best): 1 Ou;
- Invloedsgebied B, C, D, E (plangebieden Aarle, Hokkelstraat, Dijkstraten en Overgang): 7 Ou.

Figuur 6: Kaart bij Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Best 2008

De afstand tussen een veehouderij waar dieren worden gehouden van een diercategorie waarvoor niet bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld, en een geurgevoelig object bedraagt ten minste 50 meter indien het gevoelige object in de bebouwde kom van Best ligt. De Wet geurhinder en veehouderij en de gemeentelijke geurverordening ziet niet toe op de achtergrondbelasting van geur (cumulatie van geur).

Nieuwe geurverordening in voorbereiding

Momenteel is een nieuwe geurverordening in voorbereiding welke volgens planning medio 2021 vastgesteld zal worden en in werking zal treden. Voor (delen van) het buitengebied zal een aanscherping van de geurnormen plaatsvinden. Aangezien het beleidskader voor geur wordt aangescherpt zullen de milieueffecten ten aanzien van geur gunstiger zijn dan beschreven in dit PlanMER.

Interim Omgevingsverordening (achtergrondbelasting geur)

De Interim Omgevingsverordening bevat geurgebiedsnormen en stelt als voorwaarde bij ruimtelijke ontwikkelingen voor veehouderijen dat de kans op cumulatieve geurhinder (achtergrondbelasting) op geurgevoelige objecten in de bebouwde kom niet meer dan 12% en het buitengebied niet meer dan 20% te bedragen, tenzij er – indien blijkt dat de achtergrondbelasting hoger is dan voorgenomen percentages – maatregelen worden getroffen door de veehouderij die tot een daling leiden van de achtergrondbelasting, welke ten minste de eigen bijdrage compenseert. Deze gebiedsnormen zijn opgenomen om ervoor te zorgen dat er op gebiedsniveau, geen nieuwe overbelastingen voor geurhinder ontstaan en om bij te dragen aan een afname van de belasting waar deze cumulatief te hoog is. Door voor het aspect geurhinder onder voorwaarde van een proportionele bijdrage aan de afname van geurhinder ontwikkelingen toe te staan neemt de overbelasting af.

Ten aanzien van het plan:

Voor alle normen en afstanden geldt dat deze alleen bij ruimtelijke ontwikkelingen van veehouderijen en/of nieuwe ruimtelijke functies aan de orde zijn als toetsingscriterium. Er is in de huidige wet- en regelgeving geen verplichting opgenomen voor bestaande bedrijven om aan de (gemeentelijke of provinciale) geurnormen te gaan voldoen.

In het bestemmingsplan zijn bij de ontwikkelingsmogelijkheden voor veehouderijen de provinciale geurgebiedsnormen voor de achtergrondbelasting overgenomen. In overbelaste situaties dient de afname in geurbelasting minimaal de eigen bijdrage aan de overbelasting te bedragen (de zogenaamde proportionele afname).

In het milieuspoor moet een vergunning aanvraag voor een veehouderij voldoen aan de gemeentelijke geurnormen voor de voorgrondbelasting. In overbelaste situaties kan 50% van de behaalde geurwinst gebruikt worden voor de uitbreiding. De gemeentelijke geurnorm van 1 OU voor de woonkern Best bepaalt voor een groot gedeelte van het buitengebied de ontwikkelingsmogelijkheden van veehouderijen. Een nieuwe geurverordening met aanscherping van de geurnormen voor (delen van) het buitengebied is in voorbereiding.

De geurnormen zien toe op geurbelasting ter plaatse van geurgevoelige objecten. Bij ontwikkelingen van veehouderijen kan de geuremissie uit de veehouderij toenemen, maar kan de geurbelasting op geurgevoelige objecten niet toenemen als er sprake is van een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat. Een overbelaste situatie kan door de '50-regel' (voorgrondbelasting) en de proportionele afname (achtergrondbelasting) wel blijven bestaan, maar de geurbelasting moet wel dalen. Daar waar geen sprake is van een overbelaste situatie kan de geurbelasting toenemen, maar een aanvaardbaar woon- en leefklimaat is daarbij wel gegarandeerd.

Voor andere functies dan veehouderij stellen de Wgv, de geurverordening en de IOV geen directe eisen ten aanzien van geur.

2.7 Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. In deze paragraaf wordt ingegaan op de gebieden die in de Wet natuurbescherming worden beschermd, de Natura 2000-gebieden.

De bescherming van 'Beschermden Natuurmonumenten', zoals deze in de Natuurbeschermingswet 1998 was opgenomen, is komen te vervallen. Een aparte beschermden status van beschermden natuurmonumenten is niet nodig vanwege de bescherming die andere instrumenten bieden, bijna alle beschermden natuurmonumenten liggen in Natuur Netwerk Nederland.

Bij de besluitvorming rond plannen en projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden is het beschermingskader van toepassing dat de Wet natuurbescherming aan deze gebieden geeft. Artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming bevat de procedures die moeten worden gevolgd bij besluitvorming over deze plannen en projecten.

De vaststelling van het bestemmingsplan door de Gemeenteraad van Best vindt plaats volgens de plantoetsing aan artikel 2.7 Wnb: *“Een bestuursorgaan stelt een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, uitsluitend vast indien is voldaan aan artikel 2.8, met uitzondering van het negende lid. Daartoe maakt het bestuursorgaan alvorens het plan vast te stellen een Voortoets/Passende Beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling van dat gebied. Een besluit wordt alleen genomen indien het bestuursorgaan zich op grond van de Voortoets/Passende Beoordeling ervan heeft verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast”.*

Met name stikstof (voor veehouderijen met name bestaande uit ammoniak) heeft grote negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden. Om grip te krijgen op de kritische depositieruimte kan een depositiegrens per veehouderijbedrijf worden vastgelegd. Dit kan gedaan worden door het vastleggen van de natuurbeschermingswetvergunning. Wanneer een bedrijf niet beschikt over een vergunning of melding, dient de feitelijke situatie die vergund is met een milieuvergunning aan een (veehouderij)bedrijf vastgelegd te worden.

Ten aanzien van het plan:

Voor de plantoetsing een Voortoets/Passende Beoordeling uitgevoerd. Hierin is in kaart gebracht wat de effecten (kunnen) zijn van het bestemmingsplan op de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden en welke verzachtende (mitigerende) maatregelen eventueel genomen kunnen worden om deze natuurlijke kenmerken niet aan te tasten (ook wel significant negatieve gevolgen genoemd). In het bestemmingsplan is een stikstofregeling opgenomen, op basis waarvan een toename van de stikstof-/ammoniakemissie en stikstofdepositie niet is toegestaan. Deze regeling zorgt ervoor dat voor ontwikkelingen die binnen de gebruiksregel passen (geen toename van de emissie van stikstof) passen, geen aparte procedures nodig zijn. Bijvoorbeeld als er wordt ontwikkeld in combinatie met het toepassen van technieken om de emissies extra te beperken. Voor ontwikkelingen die dit zogenaamde stikstofplafond overschrijden, is een aparte procedure noodzakelijk, zodat de mogelijk negatieve effecten op de omliggende natuurgebieden nader beoordeeld kunnen worden. Op deze manier zijn negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden uit te sluiten.

Interim Omgevingsverordening en Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming geeft invulling aan de afspraken tussen Rijk en provincies uit het Bestuursakkoord Natuur. De provincie heeft hierbij bevoegdheden gekregen. De invulling van deze bevoegdheden is voor onder ander de onderdelen gebiedsbescherming, houtopstanden en soortenbescherming in de IOV opgenomen (voormalige Verordening natuurbescherming Noord-Brabant). De verordening stelt (extra) technische eisen aan stallen, die qua emissiereductie verder gaan dan de vereisten uit Besluit Huisvesting. Nieuwe stallen worden getoetst aan de streefwaarden die in de bijlagen bij de verordening zijn genoemd en de toepassing van stallen/technieken met een ammoniakemissie per dier die ligt onder die streefwaarden. Veehouderijen met verouderde stalsystemen moeten vanaf 1 januari 2024 gemiddeld voldoen aan de vereisten uit de provinciale verordening. Vanaf 1 januari 2028 moeten alle verouderde stallen aangepast zijn.

Een verouderd stalsysteem is een systeem dat niet voldoet aan de gestelde emissie-eisen en ouder is dan 15 of 20 jaar. De emissie-eisen zijn opgenomen in bijlage 2 bij de Interim omgevingsverordening. Deze bijlage bevat een lijst met emissiefactoren en reductiepercentages voor de emissie vanuit stallen, inclusief de mest die in de stal is opgeslagen.

Voor varkensbedrijven zijn er technieken (emissiearme stallen, luchtwassers) beschikbaar en toepasbaar die leiden tot extra emissiereductie. Varkensbedrijven kunnen zo uitbreiden met het aantal dierplaatsen zonder dat er sprake hoeft te zijn van een toename van de ammoniakemissie. Voor met name melkveebedrijven zijn dergelijke technieken nu nog niet of slechts beperkt beschikbaar, waardoor er minder mogelijkheden zijn om via de inzet van techniek het aantal dierplaatsen uit te breiden zonder een toename van de ammoniakemissie. Voor pluimveebedrijven zijn er nog knelpunten met betrekking tot de toepasbaarheid/werking van luchtwassers.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming bevat ook de regels van de ingetrokken Flora- en faunawet. Deze wet regelt de bescherming van inheemse dier- en plantensoorten. Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

1. Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
2. Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid.
3. Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

2.8 Natuur Netwerk Nederland en Wet ammoniak en veehouderij

Natuur Netwerk Nederland (NNN) en Natuur Netwerk Brabant (NNB)

Om de natuur in Nederland tot een goed functionerend ecologisch netwerk te maken, is het NNN (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS) begrensd en aangelegd als netwerk van bestaande en nieuwe natuur. Het wettelijke kader voor het aanwijzen (begrenzen) en beschermen van het NNN zijn de Structuurvisie Infrastructuur & Ruimte (SVIR) en Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening (Barro). Op basis van dit rijksbeleid geldt de verplichting om de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB in stand te houden en te beschermen. Het NNN wordt op provinciaal niveau uitgewerkt in provinciale structuurvisies ende provinciale omgevingsverordening en natuurbeheerplannen. Op het NNN / NNB is ook de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) van toepassing.

Het Natuur Netwerk Brabant (NNB) is het Brabantse deel van het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Het NNB bestaat uit:

- bestaande natuur- en bosgebieden;
- gerealiseerde nieuwe natuur. Dit zijn gronden die met subsidie uit het Natuurbeheerplan zijn gerealiseerd als nieuwe natuur en waar de landbouwfunctie of een andere niet-natuurbestemming is verdwenen;
- nog niet gerealiseerde nieuwe natuur. Dit zijn meestal agrarische gronden die in het Natuurbeheerplan zijn aangewezen als nieuwe natuur, maar waar de gewenste natuurfunctie nog niet is gerealiseerd. De oude functie of bestemming is nog aanwezig;
- ecologische verbindingzones.

Het provinciale beleid is erop gericht om het netwerk in 2027 gereed te hebben. Dit wordt in het algemeen bereikt door:

- het concreet aanwijzen van de gebieden die tot het NNB behoren en het vastleggen van de natuurdoelen (bepalen);
- voor zover nodig functiewijziging van landbouwgrond en ander niet-natuurgebruik naar natuurgebied door aankoop of particulier natuurbeheer (deelname);
- inrichten van deze gebieden zodat de natuurkwaliteit (omschreven in natuurdoelen) ontwikkeld kan worden (inrichting);
- realiseren van de natuurkwaliteit door een duurzaam beheer en eventueel aanvullend omgevingsbeleid (uitvoering).

De instructieregels in de IOV bevatten de kern voor de bescherming van het Natuur Netwerk Brabant (NNB). Bij het opstellen van een bestemmingsplan zijn gemeenten verplicht aansluiting te zoeken bij de wezenlijke ecologische kenmerken en waarden die in het natuurbeheerplan zijn beschreven. Zolang er geen sprake is van een significante aantasting, is er vanwege het NNB geen grond om een activiteit tegen te houden. Wel wordt de activiteit uiteraard nog getoetst aan ander (ruimtelijk) beleid of regelgeving. Naast behoud en ontwikkeling van ecologische waarden en kenmerken streeft de provincie binnen het NNB ook behoud na van cultuurhistorische waarden en andere wezenlijke kenmerken zoals rust en stilte. Op provinciaal niveau zijn de cultuurhistorische waarden en kenmerken vastgelegd op de Cultuurhistorische Waardenkaart van Noord-Brabant en waar nodig vertaald in de IOV. Zolang de natuurdoelen in een gebied nog niet zijn gerealiseerd, kunnen bestaande functies en gebruiksactiviteiten worden voortgezet. Bestaand planologisch gebruik wordt gerespecteerd.

Ten aanzien van het plan:

In het noorden van de gemeente Best liggen de Natte Natuurparels De Mortelen/Velderbosch en De Scheeken, onderdeel van de NNB. Deze gebieden zijn inclusief een beschermingszone, variërend van 300m tot 500m buiten het gebied, aangeduid als Attentiezone waterhuishouding.

Wet ammoniak en veehouderij

Op 1 mei 2007 is de gewijzigde Wet ammoniak en veehouderij (Wav) in werking getreden. De Wav is bedoeld ter bescherming van de zeer kwetsbare gebieden tegen de effecten van ammoniakdepositie. Provinciale Staten wijzen deze zeer kwetsbare gebieden aan op basis van criteria die in de wet staan vermeld. De Wav bevat regels met betrekking tot de ammoniakemissie uit dierenverblijven. Het bevoegd gezag moet die regels toepassen bij beslissingen over de verlening van milieuvergunningen voor veehouderijen.

De wet geeft regels voor veehouderijen die in een zeer kwetsbaar gebied of in een zone van 250 meter rondom zo'n kwetsbaar gebied liggen. Hoofddlijn hierbij is dat vestiging in deze zones niet mogelijk is en dat uitbreiding slechts mogelijk is binnen een bedrijfsemissieplafond. Alleen voor verzuring gevoelige gebieden, of delen daarvan, die zijn gelegen in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) kunnen als zeer kwetsbaar gebied worden aangewezen (art. 2, lid 2 Wav). Alle voor verzuring gevoelige gebieden, die in Beschermd Natuurmonumenten of Natura 2000-gebieden liggen, moeten worden aangewezen als zeer kwetsbaar gebied, op voorwaarde dat ze binnen het NNN liggen. Provinciale Staten zijn hiertoe verplicht (art. 2, lid 3 Wav).

2.9 Wet plattelandswoningen

De Wet plattelandswoningen trad op 1 januari 2013 in werking. Op 1 maart 2014 is een aanpassing van het Activiteitenbesluit in werking getreden, die eenzelfde regeling geeft voor agrarische bedrijven die onder het Activiteitenbesluit vallen. Een plattelandswoning is een voormalige agrarische bedrijfswoning die door derden, die geen functionele binding hebben met het bedrijf, mag worden bewoond. De wet wijzigt de bescherming voor (voormalig) agrarische bedrijfswoningen en bevat een regeling voor veehouderijen die niet gestopt zijn, maar waarvan de woning qua gebruik wordt afgesplitst.

Plattelandswoningen zijn uitsluitend mogelijk bij in werking zijnde agrarische bedrijven met een agrarische bestemming en het moet gaan om bestaande gevallen van voor 1 januari 2013.

Als plattelandswoning is deze woning niet beschermd tegen de geur en geluidbelasting van het bedrijf waar de woning voorheen deel vanuit maakte. Er moet wel beoordeeld worden of ter plaatse van de woning sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. De toetsing aan de milieunormen ter bescherming van de hinder die de plattelandswoning kan ondervinden van *andere* omliggende veehouderijen blijft gelden.

De Raad van State heeft bij uitspraak van 4 februari 2015 (201306630/5/R3) bepaald dat de luchtkwaliteitseisen ook gelden bij plattelandswoningen. Dit betekent dat er geen mogelijkheden zijn om flexibeler om te gaan met de luchtkwaliteitseisen bij plattelandswoningen. Als de wettelijke grenswaarden voor lucht niet worden gehaald, is de aanwijzing als plattelandswoning niet mogelijk. De gemeente moet dit beoordelen bij het bepalen van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Ten aanzien van het plan:

In het bestemmingsplan is een wijzigingsmogelijkheid opgenomen die het mogelijk maakt om een agrarische bedrijfswoning te laten gebruiken als burgerwoning door personen die geen functionele binding (meer) hebben met het binnen hetzelfde bestemmingsvlak gelegen agrarische bedrijf door toevoeging van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen-plattelandswoning', onder navolgende randvoorwaarden:

- De aanduiding lost een probleemsituatie op van strijdig gebruik van een voormalige 2e agrarische bedrijfswoning, dat is ontstaan voor 1 januari 2013;
 - Herbestemming tot de bestemming 'Wonen' is uitsluitend niet mogelijk vanwege de
 - milieusituatie van het bijbehorende eigen bedrijf;
 - Er wordt onderbouwd dat de situatie voldoet aan de wettelijke kaders, geur en geluid
 - uitgezonderd;
 - Er is sprake van een legale situatie, zowel voor de bedrijfswoning (bouw) als het agrarisch bedrijf;
 - Er is sprake van een bestaand agrarisch bedrijf,
 - De milieueffecten van de omliggende bedrijven mogen gelet op het woon- en leefklimaat, geen belemmering vormen voor een eventuele omzetting naar burgerwoning op een later moment.
-

2.10 Beleid vrijkomende agrarische gebouwen

Op 20 maart 2020 is het Beleid vrijkomende agrarische bebouwing van de gemeente Best gepubliceerd. Bij vaststelling van de Nota van Uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan 'Buitengebied' had de gemeenteraad geconstateerd dat er behoefte is aan een concreet kader voor het toetsen van initiatieven op vrijkomende agrarische bedrijfslocaties en het college gevraagd beleid op te stellen voor vrijkomende agrarische bebouwing waarmee de randvoorwaarden voor functiewijzigingen of hergebruik van agrarisch vastgoed wordt gefaciliteerd. In de Structuurvisie Buitengebied is de nieuwe koers voor vrijkomende agrarische bebouwing in het buitengebied van Best verwoord. Het ontwikkelingsperspectief uit de Structuurvisie Buitengebied is in het VAB-beleid nader uitgewerkt.

Ten aanzien van het plan:

Het bestemmingsplan voorziet alleen in het faciliteren van standaardontwikkelingen. Voor ontwikkelingen die een afweging op maat behoeven moet een buitenplanse procedure doorlopen worden. Enkele locaties zijn als bestaand gebruik voorzien van de aanduiding 'vab' op basis waarvan alleen de gestopte agrariër en/of partner en eventueel inwonende kinderen mogen blijven wonen in de bedrijfswoning. Deze aanduiding dient als 'pauzeknop' waarmee wordt sloop uitgesteld tot overgegaan wordt op een verkoop of op het perceel financiële middelen gegenereerd worden met bedrijvigheid. Bij verkoop van de woning of het starten van een niet-agrarisch bedrijf ontstaat er een strijdigheid met het bestemmingsplan. De sloop van overtollige bebouwing (bij een woonbestemming) en/of verplichte kwaliteitsverbetering (bij bedrijvigheid) wordt gekoppeld aan de verplichte bestemmingswijziging.

2.11 Beleid huisvesting arbeidsmigranten

De gemeente voert een terughoudend beleid met betrekking tot uitbreiding van de woonfunctie in het buitengebied. Dit geldt ook voor huisvesting van arbeidsmigranten. Voor de tijdelijke huisvesting is een gemeentelijke Beleidsnotitie Huisvesting arbeidsmigranten (dd. 17 december 2014) opgesteld. Hierin zijn beleidsregels opgenomen voor huisvesting van arbeidsmigranten in het buitengebied. In het bestemmingsplan wordt bij deze beleidsregels aangesloten.

Ten aanzien van het plan:

In afwijking van de geldende bestemmingsregeling is in dit bestemmingsplan geen mogelijkheid opgenomen voor het plaatsen van stacaravans of woonunits ten behoeve van huisvesting van arbeidsmigranten. Realisering van permanente voorzieningen voor huisvesting van tijdelijke werknemers is binnenplans ook niet mogelijk. Er is ook geen afwijkingsmogelijkheid opgenomen voor huisvesting van arbeidsmigranten in bestaande bedrijfsgebouwen en/of de bedrijfswoning. Alleen via een afzonderlijke planologische procedure kan huisvesting in specifieke omstandigheden onder voorwaarden worden toegestaan. Het is hiermee uitgesloten dat door het plan voor het milieu nadeligere gevolgen kunnen ontstaan.

3 Alternatieven en referentiesituatie

3.1 Inleiding

In het kader van de voorbereiding op het bestemmingsplan wil de gemeente inzicht krijgen in de effecten van de geboden ontwikkelruimte in het bestemmingsplan. Het gaat daarbij om effecten op het milieu voor die onderdelen van het bestemmingsplan waarbij er sprake kan zijn van belangrijke gevolgen voor het milieu. In dit hoofdstuk ligt het zwaartepunt van de uitwerkingen bij de milieueffecten ten gevolge van de veehouderij.

Verder worden de milieueffecten en aanzien van specifiek boomteelt nader uitgewerkt. Bij gebruik van gronden voor boomteelt ziet het afwegingskader toe op het voorkomen van aantasting van negatieve gevolgen voor de waterhuishouding (verdrogende effecten).

De bestaande niet-agrarische bedrijven zijn positief bestemd en conform de huidige functie vastgelegd, maar uitbreiding van bebouwing wordt binnen dit bestemmingsplan niet toegestaan. Nieuwe niet-agrarische bedrijven zijn alleen zeer kleinschalig en onder strikte voorwaarden mogelijk. Ook de mogelijkheden voor omschakeling naar andere typen bedrijvigheid zijn ook beperkt. Beleid ten aanzien van Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB) en duurzame energie initiatieven (oa. zonnepanelen en windmolens) zijn niet meegenomen in dit bestemmingsplan. Gezien de bestemmingsplanregeling zijn belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu ten gevolge van het bestemmingsplan verwaarloosbaar en worden de effecten van niet-agrarische bedrijven en recreatie niet nader onderzocht in dit MER.

3.2 Alternatieven

In het kader van een m.e.r. (procedure) wordt als basisregel gehanteerd dat alles waarover een nieuw besluit kan worden genomen onderdeel is van het voornemen. Toegespitst op het MER, dat vooral ingaat op de milieueffecten van de veehouderij betekent dit dat het voornemen is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- De begrenzing van de bouwblokken op de verbeelding van het bestemmingsplan en de regels die zijn opgenomen in het bestemmingsplan. Hoeveel planologische ruimte wordt er geboden voor uitbreiding van bebouwing zonder dat hiervoor een nieuwe planologische procedure hoeft te worden doorlopen?
- Welke flexibiliteitsmogelijkheden biedt het plan? Welke besluiten kan het college nemen zonder dat hiervoor een nieuw besluit van de raad nodig is? Hierbij gaat het om de ontheffings- en wijzigingsbevoegdheden van het college voor met name het wijzigen van functies, vormverandering en/of vergroten van de bouwblokken en wijzigen van diersoort. In dit MER zijn de wijzigingsbevoegdheden die opgenomen zijn in het (voor)ontwerp bestemmingsplan meegenomen in de milieubeoordeling.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet (voorzien op 1 januari 2022) treedt er een nieuwe situatie op en hebben de wijzigingsbevoegdheden geen functie meer (overgangsregeling). Wel kan onder de Omgevingswet via een vergunningsstelsel flexibiliteit worden geboden en kan in het later op te stellen Omgevingsplan flexibiliteit worden ingebouwd.

In deze m.e.r.-procedure is een trendmatig scenario (uitgaande van een trendmatige ontwikkeling van de veehouderij in Best) en een worstcase scenario (uitgaande van maximale groei van de veehouderij binnen de geboden planologische mogelijkheden) bepaald. Door bij de effectbepaling in het MER uit te gaan van een trendmatig scenario en een maximaal scenario is geprobeerd aan te sluiten bij de trend van de afgelopen jaren en onzekerheden in de autonome toekomstige ontwikkeling. De focus van het MER ligt op het in beeld brengen van mogelijke effecten indien maximaal gebruik wordt gemaakt van de planologische mogelijkheden en de beschikbare milieuruimte. Indien er vanwege economische ontwikkelingen sprake is van een krimp van de veestapel, zullen de voorspelde effecten op basis van het trendmatig groeiscenario en zeker het worstcase scenario niet of in mindere mate, optreden.

Scenario Trendmatige ontwikkeling (2020-2030):

- groei van bestaande, grotere bedrijven, krimp/stoppen van bestaande, kleinere bedrijven; trendmatige groei economische omvang veehouderij;
- binnen de grenzen van planologische mogelijkheden bestemmingsplan;
- binnen de grenzen van de stikstofregeling in het bestemmingsplan;
- binnen de grenzen van de milieuruimte ten aanzien van geurhinder (voorgrondnormen).

Scenario Worstcase ontwikkeling:

- maximale groei van bestaande bedrijven;
 - omschakeling van veehouderijbedrijven naar een ander type (intensieve) veehouderij, indien dat toegestaan wordt;
 - binnen grenzen van planologische mogelijkheden bestemmingsplan.
 - binnen de grenzen van de stikstofregeling in het bestemmingsplan;
 - binnen de grenzen van milieuruimte t.a.v. geurhinder (voorgrondnorm Wgv).
-

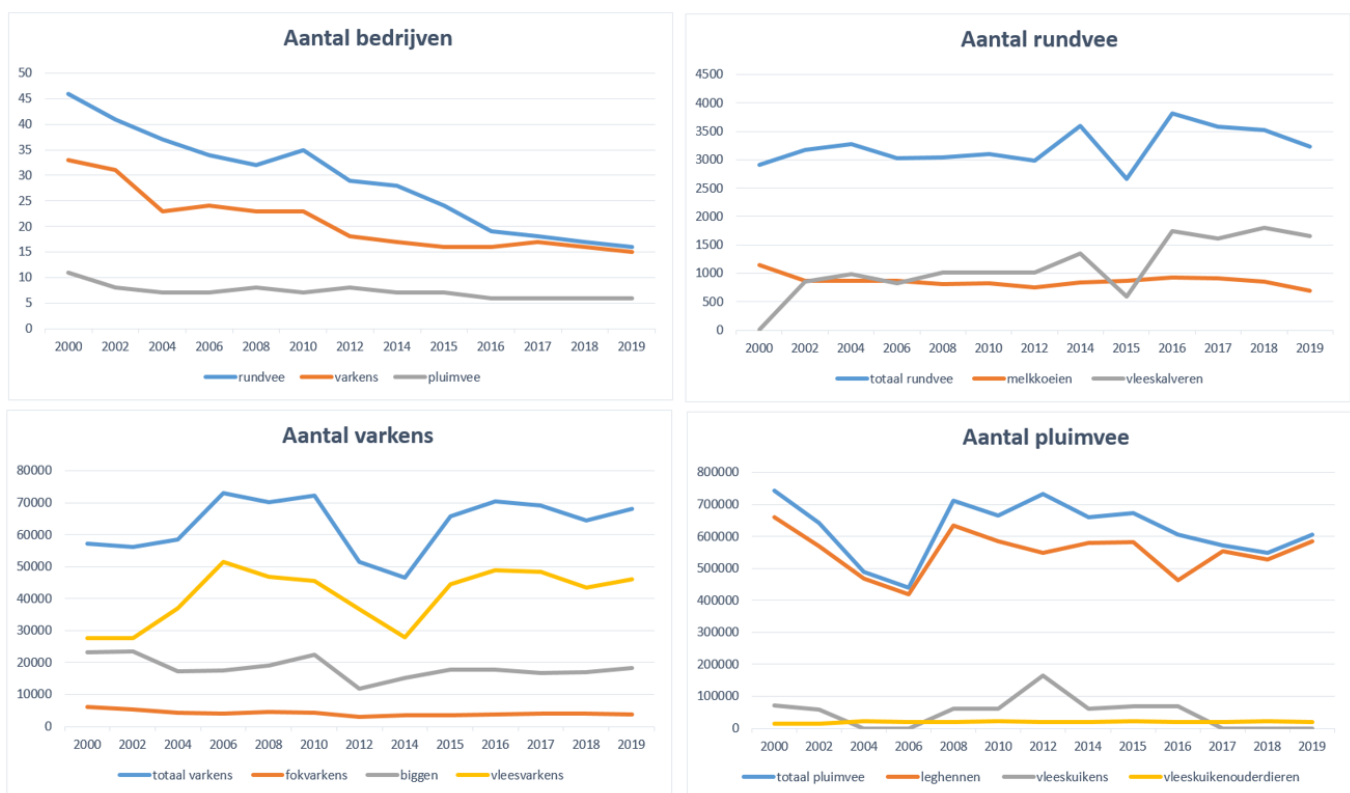
De omvang en spreiding van de intensieve veehouderij wordt regionaal (provincie en gemeente) vooral gestuurd via de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant, bestemmingsplan, de Wet geurhinder en veehouderij en de Wet Natuurbescherming.

Voor varkensbedrijven kunnen vooral normen op het gebied van geur en ammoniak sturen in de ontwikkelingsmogelijkheden. Voor pluimveebedrijven kunnen vooral normen op het gebied van luchtkwaliteit (fijn stof, endotoxine) sturen in de ontwikkelingsmogelijkheden. Ook is de Wet natuurbescherming van belang. Hierbij gaat het om sturing op de effecten van de veehouderij (bebouwingsmogelijkheden, ruimtelijke inpassing, geurbelasting, concentratie fijn stof, ammoniakemissie en stikstofdepositie) en niet om een directe sturing op dieraantallen.

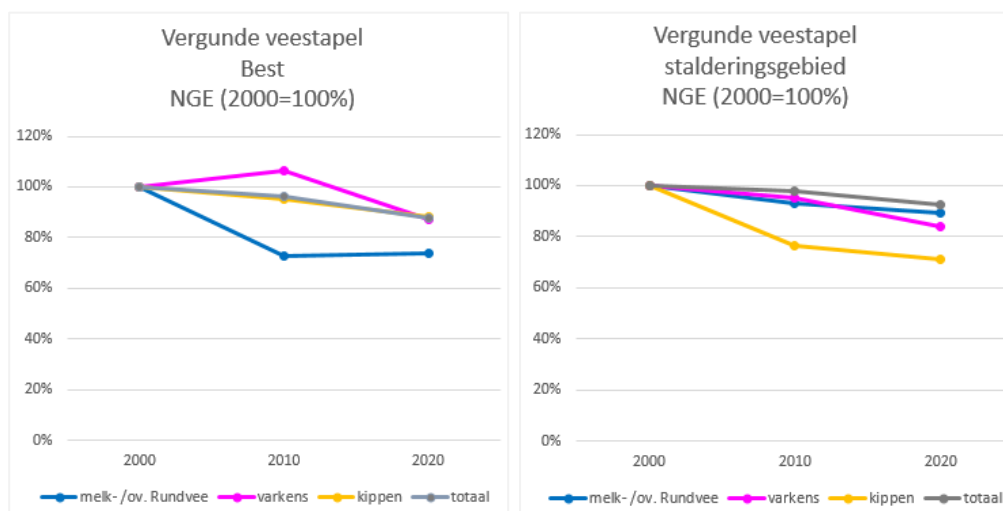
De omvang, spreiding en uitvoering van melkveebedrijven wordt in mindere mate gestuurd door provincie en gemeenten. Voor deze bedrijven zijn vooral de Wet natuurbescherming, de provinciale stalen in de Interim Omgevingsverordening en de ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen) van belang. Ook hierbij gaat het om een sturing op effecten (bebouwingsmogelijkheden, ruimtelijke inpassing) en niet om een directe sturing op dieraantallen.

3.2.1 Trendmatig scenario veehouderij

In Figuur 7 staat voor de periode 2000-2019 het aantal dieren en aantal bedrijven (rundvee, varkens en kippen) in Best volgens CBS-gegevens (landbouwtellingen). In Figuur 8 staat de ontwikkeling tussen 2000 en 2020 van de vergunde veestapel (melkrundvee en overig rundvee, varkens en pluimvee) in de gemeente Best én in het stalderingsgebied waarbinnen de gemeente Best valt, op basis van BVB-gegevens in 2000, 2010 en 2020. Uit de CBS-cijfers volgt de landelijke trend dat bij een gelijkblijvende of groeiende veestapel het aantal bedrijven gestaag afneemt. Minder bedrijven, maar de bedrijven worden groter (trend van schaalvergroting). Deze ontwikkeling is in overeenstemming met de landelijke trend. Het aantal bedrijven komt in Best niet geheel overeen met het aantal veehouderijlocaties, aangezien binnen de gemeente Best grote varkens- en pluimveehouders aanwezig zijn met meerdere vestigingen / locaties in Best.

Figuur 7: Ontwikkeling veehouderij in Best 2000-2019 (Bron: CBS, 2020).

Figuur 8: Ontwikkeling vergunde veestapel (in Nge) in Best en stalderingsgebied van Best 2000-2020 (bron: BVB-gegevens)

Uit de BVB-gegevens volgt een lichte afname van de vergunde omvang van de totale veestapel in Best, zie Tabel 5. Op basis van de gegevens over de ontwikkeling in het verleden en beschikbare prognoses van de ontwikkeling van het aantal veehouderijen in Noord-Brabant (o.a. *Connecting Agri&Food 2020*¹) is er in het trendmatig scenario van uit gegaan dat er bij een ongeveer gelijkblijvende veestapel het aantal bedrijven gestaag afneemt.

Tabel 5: Ontwikkeling aantal vergunde dierplaatsen (in Nge) in Best (Bron: BVB-gegevens)

Type veehouderij	Toe- of afname aantal vergunde dierplaatsen in Best (o.b.v. Nge's)	
	Afgelopen 10 jaar 2020 t.o.v. 2010	Afgelopen 20 jaar 2020 t.o.v. 2000
Melk- en overig rundvee	- 28%	-26%
Vleeskalveren	+ 62%	+142%
Varkens	+7%	-13%
Kippen	-5%	-12%

¹ 'Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassing van de Interim Omgevingsverordening op structuur en omvang veehouderij in Noord-Brabant', Connecting Agri & Food, 8 juli 2020

Bij het trendmatig scenario is uitgegaan van de bestaande vergunde rechten en is vervolgens de ruimte op de bouwblokken benut om de bestaande veestapel uit te breiden, indien de bouwblokaanduidingen dat toestaan. Daarbij is aangesloten bij de trend van schaalvergroting in de intensieve veehouderij en melkveehouderij, door kleine bedrijven die nog niet voldoen aan het Besluit emissiearme huisvesting en de provinciale emissie-eisen in de IOV te laten stoppen en de grotere bedrijven te laten groeien. De bouwblokken mogen daarbij groeien tot maximaal 1,5 ha. Bij bouwblokken die nu al groter zijn dan 1,5 hectare wordt uitgegaan van de huidige afmetingen.

Uitgangspunten in het trendmatig scenario zijn:

- bouwblokken groeien hooguit naar 1,5 ha (tenzij nu al groter)
- hooguit 300 Nge per hectare bouwblok (omvang standaard bedrijf zoals voor intensieve veehouderij en melkrundvee genoemd in "Alle vlees duurzaam" van de Commissie Van Doorn).

Stoppers:

- bedrijven met minder dan 70 Nge iv stoppen met iv (6)
- bedrijven met minder dan 100 Nge melkrundvee stoppen met mrv (3)
- bedrijven met iv in zone beperking veehouderij die niet voldoen aan Besluit emissiearme huisvesting kolom A stoppen (2)

Groeiers:

- bedrijven met meer dan 100 Nge melkrundvee (8 mogelijke groeiers)
- bedrijven met meer dan 100 Nge iv, voor zover niet gelegen in zone beperking veehouderij (14 mogelijke groeiers)

Totaal wordt 173 Nge melkrundvee ingeleverd en 762 Nge iv. Dat is ongeveer 10% van de Nge van melkrundveegroeiers en 20% van de Nge van de iv-groeiers. Voor het scenario wordt uitgegaan van 10% groei bij individuele melkrundveebedrijven en 20% groei bij individuele iv bedrijven.

Overige bedrijven (geen stoppers/groeiers) blijven, maar gaan wel voldoen aan de IOV-eisen voor de maximale ammoniakemissie voor bestaande stallen in 2020.

Invulling groeiers:

Ammoniak:

- NH3 trendmatig = NH3 emissie vergund na toepassing IOV eisen 2020 * 1,2 (dus maximaal 20% groei in veestapel)
- Indien NH3 trendmatig > emissieplafond (huidig vergunde emissie) dan geldt NH3 trendmatig = huidig vergunde emissie

Geur:

- Ou trendmatig = Ou emissie vergund * 1,2 (dus maximaal 20% groei in veestapel)
- indien Ou trendmatig > maximaal toegestane emissie op basis voorgrondgeurnormen dan wordt de geuremissie de maximaal toegestane emissie op basis voorgrondgeurnormen
- indien huidige emissie > Ou trendmatig dan blijft huidige emissie staan

Fijnstof:

- PM10 trendmatig = PM10 emissie vergund * 1,2 (dus maximaal 20% groei in veestapel)

In dit scenario is sprake van krimp van de veestapel, aangezien niet alle ingeleverde Nge's van de stoppers weer herverdeeld worden vanwege de beperkingen in mogelijkheden van individuele bedrijven (emissieplafond, geurnormen, bouwblokgruotte). Het nertsenbedrijf is in alle scenario's als blijver meegenomen, evenals een bedrijf met functieaanduiding hondenkennel en kleindierhouderij en een met functieaanduiding kleinschalig agrarisch. Paardenbedrijven blijven, maar groeien niet.

Veehouderijbedrijven kunnen dus groeien voor zover de ruimte op de bouwblokken dat toelaat en de specifieke aanduiding dat toestaat. Voor veehouderij (en paardenhouderij) geldt de aanvullende voorwaarde dat er geen toename in ammoniakemissie en stikstofdepositie mag plaatsvinden. Voor de intensieve veehouderij is naast stikstof nog de aanvullende voorwaarde dat er milieuruimte moet zijn ten aanzien van geurhinder. Hiervoor zijn de voorgrondnormen uit de "Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Best" gehanteerd. Bij met name pluimvee kan fijn stof ook nog voor een extra randvoorwaarde zorgen.

3.2.2 Worstcase scenario veehouderij

Naast het trendmatige scenario is een worstcase scenario gemodelleerd en op effecten doorgerekend. Dit scenario gaat uit van maximale benutting van de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Zo kan een beeld verkregen worden van het verwachte effect van de ontwikkeling van de veehouderij, binnen de planologische mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Met toepassing van het worstcase scenario wordt invulling gegeven aan de wettelijke verplichting de maximale effecten/mogelijkheden van het bestemmingsplan in beeld te brengen.

In de worstcase scenario's is uitgegaan van de bouwblokken op een bestemmingsvlak "Agrarisch – Agrarisch bedrijf" en de specifieke diersoort aanduidingen uit het concept ontwerp bestemmingsplan en de maximale mogelijkheden die er geboden worden voor het houden van de aangeduide diersoorten. Uitgangspunt daarbij is dat de bestaande bouwblokken mogen groeien tot maximaal 1,5 ha. Bij bouwblokken die nu al groter zijn dan 1,5 hectare wordt uitgegaan van de huidige afmetingen.

Uitgangspunten worstcase scenario zijn:

- bouwblokken groeien naar 1,5 ha (tenzij nu al groter);
- maximaal 300 Nge per hectare bouwblok.
- pluimvee blijft pluimvee en groeit in leghennen.

Het worstcase scenario bestaat uit drie verschillende scenario's: één worstcase voor ammoniak, één worstcase voor geurhinder (die weer bestaat uit twee varianten) en één voor fijn stof.

Ammoniak worstcase:

- bedrijven niet in zone beperking veehouderij schakelen om naar vleeskalveren en voldoen aan IOV-eisen (maximale emissie per Nge);
- bedrijven in zone beperking veehouderij schakelen om naar melkrundvee;
- maximale emissie berekend op basis oppervlak bouwblok en ammoniakemissie per hectare;
- indien huidige emissie > maximale emissie dan blijft huidige emissie staan.

Geur worstcase (zonder toepassing geurnormen):

- bedrijven niet in zone beperking veehouderij schakelen om naar vleesvarkens en voldoen aan IOV (maximale emissie per Nge);
- bedrijven in zone beperking veehouderij houden wat ze hebben;
- maximale emissie berekend op basis oppervlak bouwblok en geuremissie per hectare;
- indien huidige emissie > maximale emissie dan blijft huidige emissie staan.

Geur worstcase (met toepassing geurnormen):

- bedrijven niet in zone beperking veehouderij schakelen om naar vleesvarkens en voldoen aan IOV (maximale emissie per Nge);
- bedrijven in zone beperking veehouderij houden wat ze hebben;
- maximale emissie berekend op basis oppervlak bouwblok en geuremissie per hectare;
- indien emissie > maximaal toegestane emissie op basis voorgrondgeurnormen dan wordt de geuremissie de maximaal toegestane emissie op basis voorgrondgeurnormen;
- indien huidige emissie > maximale emissie dan blijft huidige emissie staan.

Fijn stof worstcase:

- bedrijven niet in zone beperking veehouderij schakelen om naar vleesvarken;
- bedrijven in zone beperking veehouderij houden wat ze hebben schakelen om naar melkrundvee;
- maximale emissie berekend op basis oppervlak bouwblok en fijnstofemissie per hectare;
- indien huidige emissie > maximale emissie dan blijft huidige emissie staan.

Voor geurhinder zijn twee verschillende varianten op het worstcase scenario doorgerekend. In de eerste variant is geen rekening gehouden met de milieuruimte ten aanzien van geurhinder. In het tweede variant is hier wel rekening mee gehouden en is opgevuld tot de grens van wat op basis van de voorgrondnorm mogelijk is. Daarbij zijn voor deze worstcase analyse de voorgrondnormen uit de "Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Best 2008" gehanteerd.

Per scenario is steeds gekozen voor een stal die voldoet aan het Besluit emissiearme huisvesting en de eisen van de provincie voor nieuwe stallen (IOV, emissie-eisen 2020), maar de hoogste emissie voor ammoniak, geur of fijnstof veroorzaakt. Vervolgens zijn alle bouwblokken (dus ook die waar nu geen vee op zit) uitgebreid tot de maximale omvang en gevuld met vee van de diersoort die toegestaan is volgens het bestemmingsplan.

Er is niet gekeken naar de huidige diersoort of veebezetting op het bouwblok, enkel naar de maximale mogelijkheden (qua emissies). Alle bouwblokken of bouwblokdelen groeien naar de maximale omvang van 1,5 ha (tenzij deze nu al groter zijn), zijn opgevuld met vee op basis van de dieraantallen voor een standaard bedrijf zoals hiervoor genoemd. De worstcase situatie is per aspect 'maximaal' ingevuld: voor het aspect geurhinder is voor opvulling van het bouwblok uitgegaan van vleesvarkens, voor ammoniak en fijnstof van leghennen.

3.2.3 Trendmatig scenario boomteelt

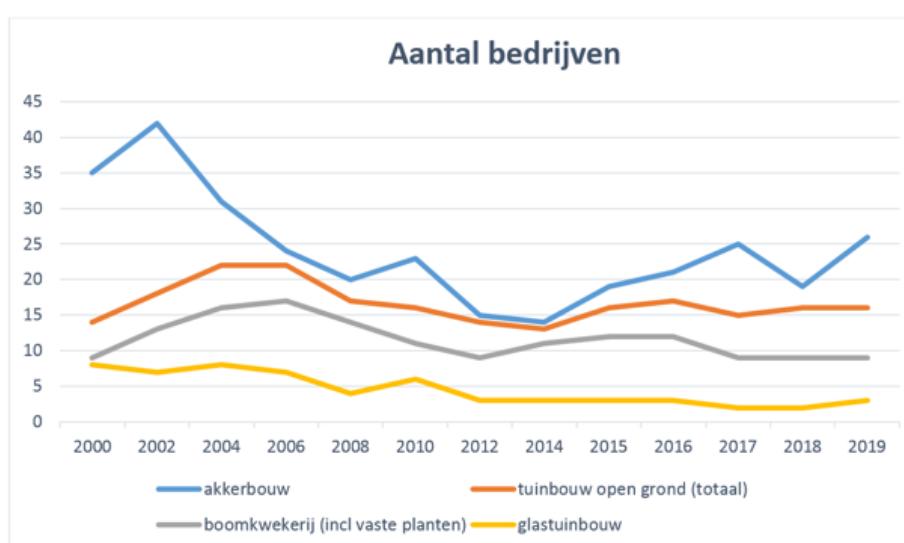
In 2019 waren in Best de volgende overige agrarische bedrijven aanwezig (bron: CBS 2020):

- 26 akkerbouwbedrijven
- 16 tuinbouwbedrijven, open grond:
 - 9 boomkwekerijen (incl. vaste planten)
 - 7 tuinbouwbedrijven (groenten)
- 3 glastuinbouwbedrijven (boomkwekerij en/of vaste planten onder glas). Hiervan ligt slechts één bedrijf binnen het plangebied.

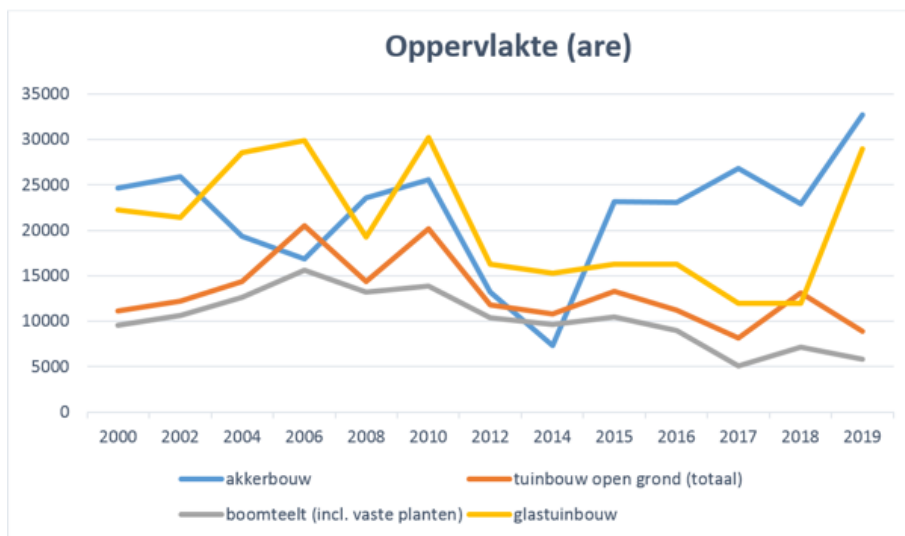
Het aantal boomkwekerijen (incl. vaste planten), is toegenomen in de periode 2000-2006 en daarna weer afgenomen en is in 2019 terug op hetzelfde niveau als in 2000. Het oppervlakte boomkwekerijen is toegenomen in de periode 2000-2010, maar daarna weer afgenomen en stabiel gebleven in de periode 2010-2019. Ten opzichte van 2000 is in 2019 sprake van een afname van het oppervlakte tuinbouw op open grond (-20%). Alle groententeelt bedrijven in Best zijn volgens het CBS beëindigd en de tuinbouw op open grond betreft alleen nog boomteeltbedrijven (-39%).

Het aantal glastuinbouwbedrijven is afgenomen in de periode 2000-2012 van 8 naar slechts 2 bedrijven en in 2019 is hier een derde bedrijf bijgekomen (alle drie boomkwekerijgewassen en/of vaste planten onder glas). Het oppervlakte glastuinbouw is verkleind in de periode 2000-2018 (-46%), maar is in 2019 meer dan verdubbeld door de komst van het derde bedrijf. Ten opzichte van 2000 is in 2019 sprake van een toename van het oppervlakte boomkwekerijgewassen en/of vaste planten onder glas (+30%).

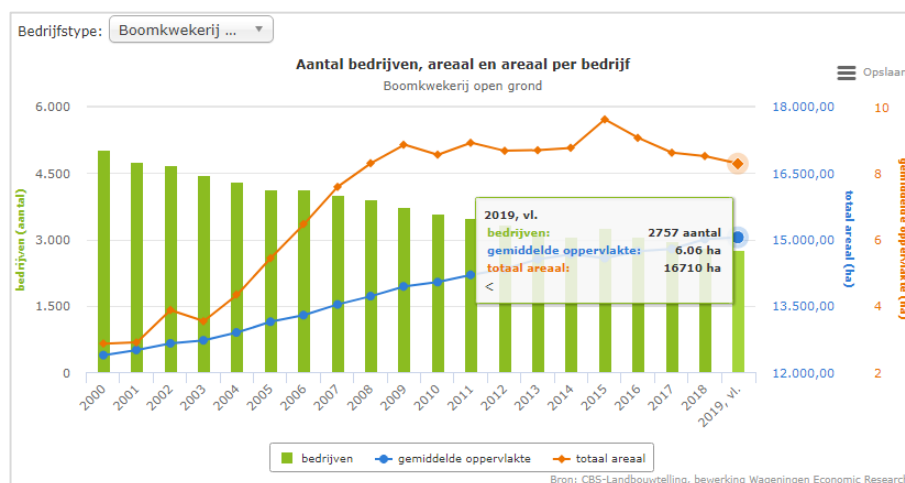
De algehele trendmatige ontwikkeling laat zien dat ook bij de overige agrarische teeltbedrijven sprake is van schaalvergroting en dat het teeltoppervlak per bedrijf toe neemt. De boomteelt op open grond vormt hierop echter een uitzondering, aangezien in de gemeente Best zowel het aantal bedrijven als het teeltoppervlak de laatste jaren licht is afgenomen. Het gemiddeld oppervlak per bedrijf ligt in Best in 2019 iets onder het landelijk gemiddelde.

Figuur 9: Ontwikkeling aantal overige agrarische bedrijven in Best 2000-2019 (Bron: CBS, 2020).

Figuur 10: Ontwikkeling oppervlakte (are) t.b.v. overige agrarische bedrijven in Best 2000-2019 (Bron: CBS, 2020).

Figuur 11: Ontwikkeling boomteelt open grond, Nederland (Bron: CBS-landbouw telling, bewerking Wageningen Economic Research, Agrimatie)

Gezien de stabiele situatie t.a.v. boomteelt in de periode van 2010-2020 en het feit dat slechts één nieuw bedrijf zorgt voor een toename in oppervlakte glastuinbouw in 2019 kan het trendmatig scenario gelijk gesteld worden aan de referentiesituatie (Bestaande, legale situatie).

3.2.4 Worstcase scenario boomteelt

In het bestemmingplan zijn de volgende mogelijkheden opgenomen:

- *Bestemming Agrarisch*

Binnen deze bestemming is bij recht bomenteelt toegestaan. De vollegrond boomteelt vindt plaats buiten het bouwvlak en is niet afhankelijk van permanente teeltondersteunende voorzieningen of gekoppeld aan een bouwvlak.

Permanente teeltondersteunende voorzieningen zijn uitsluitend toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - teeltondersteunende voorzieningen'.

Binnen de bestemming Agrarisch-Agrarisch bedrijf zijn tijdelijke en permanente teeltondersteunende voorzieningen toegestaan. Binnen de aanduiding bouwvlak mag maximaal 5.000 m² aan teeltondersteunende kassen opgericht worden (behalve binnen de groenblauwe mantel, Natuur Netwerk Brabant en op percelen die geheel of grotendeels worden omgeven door de bestemming Agrarisch met waarden – Natuur- en landschapswaarden).

- *Bestemming Agrarisch met waarden*

Hier kunnen de bestaande, legale boomteeltbedrijven worden voortgezet. Deze zijn aangeduid als 'boomteelt'. Boomteelt is uitsluitend toegestaan ter plaatse van deze aanduiding of na verlening van een omgevingsvergunning die alleen kan worden verleend als er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschappelijke waarden van de gronden. Permanente teeltondersteunende voorzieningen zijn uitsluitend toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - teeltondersteunende voorzieningen'.

Uitbreiding van het bouwvlak (Agrarisch-Agrarisch bedrijf) is alleen mogelijk via een wijzigingsbevoegdheid:

- Binnen de bestemming Agrarisch tot een omvang van 2 ha, indien het bestaande bouwvlak reeds 2 ha bedraagt, mag dit bouwvlak worden vergroot met max. 20%.
- Binnen de bestemming Agrarisch met waarden – natuur- en landschapswaarden tot een omvang van 1,5 ha, indien het bestaande bouwvlak reeds 1,5 ha bedraagt, mag dit bouwvlak worden vergroot met max. 15%.
- Een groter bouwvlak dan 1,5 ha resp. 2 ha is toegestaan als dit noodzakelijk is voor permanente teeltondersteunende voorzieningen (ter plaatse van de aanduiding groenblauwe mantel tot maximaal 3 ha). In een differentiatieveld kan geregeld worden dat geen gebouwen zijn toegestaan.
- Bouw en uitbreiding van kassen is niet toegestaan.
- Onder de voorwaarde dat de ontwikkeling vanuit een goede leefomgeving inpasbaar is in de omgeving (oa. bodemkwaliteit, waterhuishouding en landschappelijke waarden) en dat wordt voldaan aan landschappelijke en ruimtelijke kwaliteitseisen (oa. landschappelijke inpassing en kwaliteitswinst o.b.v. de LIR).

Worstcase scenario boomteelt

Binnen de gebiedsbestemming Agrarisch kan omgeschakeld worden naar vollegronds boomteelt. Ter plaatse van de bestemming Agrarisch-Agrarisch bedrijf kunnen tijdelijke en permanente teeltondersteunende voorzieningen gerealiseerd worden en onder voorwaarden beperkt uitgebreid worden. Buiten de groenblauwe mantel, het NNB en percelen die worden omgeven door bestemming Agrarisch met waarden is oprichten van teeltondersteunende kassen binnen het bouwvlak mogelijk tot maximaal 5.000 m².

Nieuwvestiging van een boomteeltbedrijf (nieuw bouwvlak) is nergens toegestaan. Uitbreiding van bestaande, legale boomteeltbedrijven t.b.v. teeltondersteunende voorzieningen wel, echter uitsluitend onder voorwaarden waarmee een goede leefomgeving en de landschappelijk en ruimtelijke kwaliteit behouden blijft.

3.3 Referentiesituatie voor de veehouderij

3.3.1 Inleiding

De milieueffecten van de huidige situatie plus de autonome ontwikkeling vormen gezamenlijk de referentiesituatie voor het MER, waarmee de alternatieven vergeleken moeten worden. Met name voor bestemmingsplannen buitengebied is het soms lastig om te bepalen welke elementen nu behoren tot de referentiesituatie en welke tot het voornemen.

Toegesplitst op de milieueffecten van de veehouderij is de referentiesituatie opgebouwd uit:

- Bouwvlakken en vergunningen voor de veehouderijen, voor zover die feitelijk zijn ingevuld;
- Bouwvlakken en vergunningen die nog niet (volledig) zijn ingevuld, maar wel op korte termijn worden ingevuld;
- Ontwikkelingen in de veehouderij op basis van andere reeds genomen besluiten (de zogenaamde autonome ontwikkeling) worden toegepast: het Besluit emissiearme Huisvesting en de IOV die eisen stelt aan de stalsystemen (maximale emissies per dier).

Het is lastig te bepalen welk deel van de vergunde ruimte (= *milieuvergunningen dan wel melding plichtige bedrijven, hierna tezamen kortheidshalve aangeduid als vergunningen*) dat nu nog niet is gerealiseerd, op korte termijn wel zal worden gerealiseerd. De vergunningen van veehouderijen worden systematisch door gemeenten en provincie geregistreerd; informatie over concrete initiatieven of plannen om te investeren (of juist niet) is slechts beperkt toegankelijk.

De aanpak die vaak wordt gehanteerd voor een MER voor een bestemmingsplan buitengebied is:

- Op basis van de geregistreerde vergunde rechten van de veehouderijen in het plangebied en omgeving wordt de (vergunde) milieubelasting in beeld gebracht. Dus de milieubelasting op basis van de vergunde stalsystemen en het vergunde aantal dieren (Huidige situatie vergund).
- Uitgaande van de emissie eisen (maximale ammoniak emissie per dierplaats) uit de Besluit emissiearme huisvesting en de Brabantse emissie eisen in de IOV (eisen voor bestaande stallen per 2020) wordt geschat hoe de milieubelasting zich zal ontwikkelen indien het nu vergunde aantal dieren is gehuisvest in stallen volgens de maximale emissiewaarden. Dus het huidig vergunde aantal dieren en de emissie per dierplaats voldoet aan de eisen uit het Beh en IOV. (Huidige situatie vergund + Besluit emissiearme huisvesting en IOV).
- Uitgaande van de CBS landbouwtellingen wordt een inschatting gemaakt van het verschil tussen het vergunde aantal dierplaatsen (milieuvergunningen) en de opgave van het daadwerkelijk aantal dieren dat gemiddeld aanwezig is (CBS landbouwtellingen). De milieubelasting op basis van de huidige vergunde situatie (Huidige situatie vergund) en op basis van Besluit huisvesting en de Brabantse emissie eisen in de IOV (Huidige situatie vergund + Besluit huisvesting en IOV) kan met dat verschil worden “gecorrigeerd” om ten behoeve van de effectvergelijking de alternatieven te kunnen vergelijken met de referentiesituatie (Huidige situatie vergund + Besluit huisvesting/IOV + CBS-correctie veestapel) en met een inschatting van de huidige milieubelasting (Huidige situatie + CBS-correctie veestapel).

In de volgende paragrafen worden de verschillende referentiesituaties toegelicht.

3.3.2 Huidige situatie vergund

Met dit scenario wordt inzichtelijk wat de milieubelasting is van de aanwezige binnen de verleende vergunningen en meldingen. De basis voor dit scenario zijn de dieraantallen en stallen op basis van de verleende vergunningen en (milieu)meldingen.

Hierbij wordt alleen uitgegaan van bestaande, planologisch legale veehouderij (= incl. enkele bedrijfsmatige paardenhouderijen, een enkel bedrijf met kleinvee en enkele zeer kleinschalige veehouderijen). Vergunningen voor veehouderij op woonbouwblokken (6) zijn niet meegenomen. Indien hier feitelijk dieren gehouden worden dan is dit hobbymatig. Locaties met een vergunning en een agrarische bestemming met de functieaanduiding VAB (3) zijn wel meegenomen, aangezien het planologisch nog steeds mogelijk is om hier dieren te houden. Om dezelfde reden is er ook een loonwerker met een vergunning voor het houden van dieren meegenomen (1).

3.3.3 Huidige situatie + CBS-correctie veestapel (= referentiesituatie Voortoets stikstof)

Dit scenario beschrijft de huidige situatie zoals de veehouderijen momenteel feitelijk in bedrijf zijn. Voor dit scenario gebruiken we het percentuele verschil tussen de vergunde rechten en werkelijk aanwezige dieren. Dit wordt op planniveau beoordeeld, niet specifiek op bedrijfsniveau.

Zoals ook de Commissie voor de m.e.r. in haar adviezen aangeeft, is de vergunde situatie voor veehouderij niet altijd in overeenstemming met het werkelijke aantal gehouden dieren. Daarom is inzichtelijk gemaakt hoe groot dit verschil ongeveer is binnen de gemeente Best. De vergelijking is gemaakt aan de hand van de jaarlijkse landbouwstellingen van het CBS (2019). Een verschil tussen vergund en werkelijk kan ontstaan door verschillen in wijze van registreren (locatie inrichting versus locatie eigenaar), functionele leegstand (afvoeren van slachtvee, schoonmaken van de stallen), het feit dat bedrijven in opbouw of afbouw zijn en daarom de vergunde ruimte nog niet volledig benutten, bedrijven gestopt zijn maar vergunningen nog niet zijn ingetrokken of omdat bedrijven structureel of vanwege marktomstandigheden hun vergunde ruimte niet benutten.

Uit de CBS-cijfers (2019) volgt op provinciaal niveau dat binnen de veehouderij sprake is van een onderbezetting ten opzichte van de vergunde dierplaatsen. Binnen de gemeente Best geven de CBS-gegevens van de landbouwstellingen afwijkende cijfers, waardoor geoordeeld wordt dat deze niet geschikt zijn om te gebruiken voor de correctie van de veestapel. Zo geven CBS-cijfers voor de varkenshouderij in Best bijvoorbeeld aan dat het werkelijke aantal varkens groter is dan vergunde varkens. Omdat hiervoor een duidelijke verklaring ontbreekt is gekozen de afwijking tussen vergunde dieraantallen en werkelijke dieraantallen te baseren op provinciale CBS-cijfers. Dit geeft een realistischer beeld. Bij het gebruiken van de provinciale CBS-cijfers zijn wel de diercategorieën die niet in de gemeente Best aanwezig zijn buiten beschouwing gelaten.

In Tabel 6, Tabel 7 en Tabel 8 is het verschil in de huidige (werkelijke) bezetting (CBS-gegevens) versus de vergunde situatie weergegeven voor ammoniak, geur en fijn stof. Omdat de categorie-indeling in het CBS en de RAV niet één op één overeenkomt zijn er enige correcties uitgevoerd. Wanneer rekening wordt gehouden met de functionele leegstand die al is verdisconteerd in de wettelijke emissiefactoren per dier (gemiddeld 5 tot 10%) en bedrijven die in op- en afbouw zijn of al zijn gestopt, is de latente vergunde ruimte in Best op basis van deze vergelijking voor ammoniak circa 30%. Voor geur en fijn stof is dat circa 20%.

Tabel 6 Verschil werkelijk gebruik en vergunde situatie ammoniak

Diercategorie	CBS 2019 aantal dieren	Vergund aantal dieren	Bezetting %	Vergund NH ₃	Indicatie NH ₃ emissie CBS correctie bezetting
Melk- en kalfkoeien >= 2 jr	210.274	394.348	53%	4.681.365	2.496.195
Vr. jongvee <= 2 jr	133.547	327.161	41%	1.439.507	587.606
Vleeskalveren	251.186	380.039	66%	1.362.451	900.509
Overig rundvee >= 2 jr	11.727	80.739	15%	377.976	54.899
Schapen	69.843	80.829	86%	56.660	48.959
Biggen	2.076.910	2.301.533	90%	473.751	427.514
Fokvarkens	528.218	585.346	90%	1.172.971	1.058.493
Vleesvarkens	2.644.573	3.713.237	71%	4.645.753	3.308.712
Ouderdieren leghennen	373.478	2.909.415	13%	165.376	21.229
Leghennen	8.502.916	9.562.172	89%	693.189	616.401
Ouderdieren vleeskuikens	2.663.551	3.879.665	69%	1.088.849	747.540
Vleeskuikens	15.233.626	21.422.024	71%	714.096	507.808
Edelpelsdieren	450.275	573.595	79%	147.292	115.625
Paarden en pony's	16.518	64.773	26%	267.052	68.102
Totaal				17.286.288	10.959.592
				bezetting	63%
				correctie	30%

Tabel 7 Verschil werkelijk gebruik en vergunde situatie geur

Diercategorie	CBS 2019 aantal dieren	Vergund aantal dieren	Bezetting %	Vergund OU	Indicatie OU emissie CBS correctie bezetting
Melk- en kalfkoeien >= 2 jr	210.274	394.348	53%	0	0
Vr. jongvee <= 2 jr	133.547	327.161	41%	0	0
Vleeskalveren	251.186	380.039	66%	13.186.423	8.715.539
Overig rundvee >= 2 jr	11.727	80.739	15%	0	0
Schapen	69.843	80.829	86%	630.485	544.792
Biggen	2.076.910	2.301.533	90%	12.420.357	11.208.168
Fokvarkens	528.218	585.346	90%	9.400.079	8.482.660
Vleesvarkens	2.644.573	3.713.237	71%	62.470.888	44.491.861
Ouderdieren leghennen	373.478	2.909.415	13%	522.217	67.036
Leghennen	8.502.916	9.562.172	89%	3.243.948	2.884.597
Ouderdieren vleeskuikens	2.663.551	3.879.665	69%	2.644.123	1.815.300
Vleeskuikens	15.233.626	21.422.024	71%	6.959.995	4.949.390
Edelpelsdieren	450.275	573.595	79%	0	0
Paarden en pony's	16.518	64.773	26%	0	0
Totaal				111.478.515	83.159.344
				bezetting	75%
				correctie	20%

Tabel 8 verschil werkelijk gebruik en vergunde situatie fijn stof

Diercategorie	CBS 2019 aantal dieren	Vergund aantal dieren	Bezetting %	Vergund PM ₁₀	Indicatie PM ₁₀ emissie CBS correctie bezetting
Melk- en kalfkoeien >= 2 jr	210.274	394.348	53%	57.524.916	30.673.401
Vr. jongvee <= 2 jr	133.547	327.161	41%	12.432.118	5.074.786
Vleeskalveren	251.186	380.039	66%	20.192.422	13.346.140
Overig rundvee >= 2 jr	11.727	80.739	15%	8.825.406	1.281.853
Schape	69.843	80.829	86%	0	0
Biggen	2.076.910	2.301.533	90%	95.194.842	85.904.113
Fokvarkens	528.218	585.346	90%	61.580.837	55.570.733
Vleesvarkens	2.644.573	3.713.237	71%	336.156.035	239.410.836
Ouderdieren leghennen	373.478	2.909.415	13%	56.482.231	7.250.554
Leghennen	8.502.916	9.562.172	89%	479.856.054	426.699.679
Ouderdieren vleeskuikens	2.663.551	3.879.665	69%	131.251.362	90.109.506
Vleeskuikens	15.233.626	21.422.024	71%	449.432.751	319.600.540
Edelpelsdieren	450.275	573.595	79%	4.588.760	3.602.200
Paarden en pony's	16.518	64.773	26%	0	0
Totaal				1.713.517.734	1.278.524.341
				bezetting	75%
				correctie	20%

3.3.4 Huidige situatie + CBS-correctie veestapel + Besluit huisvesting en IOV 2020 (referentiesituatie MER).

De autonome ontwikkeling is in de basis de Huidige Situatie + CBS-correctie veestapel, waarbij er vanuit wordt gegaan dat voldaan wordt aan het Besluit emissiearme huisvesting en de IOV emissie eisen voor bestaande stallen zoals die nu gelden in 2020.

De emissiereductie die op basis van de bestaande landelijke- en provinciale eisen per 1-1-2020 (Besluit emissiearme huisvesting en daaraan gekoppeld de IOV) bereikt zou moeten zijn, zeker in verband met het aflopen van de gedoogtermijn op 1-1-2020, is nog niet of slechts beperkt terug te vinden in de registratie van vergunningen en meldingen van veehouderijen in Noord-Brabant per maart 2020. Dit wordt mogelijk veroorzaakt door het onvoldoende actualiseren van het BVB-bestand maar zeer waarschijnlijk is er ook sprake van een aanzienlijke achterstand in het feitelijk aanpassen van stallen. De vergunde ammoniakemissie is tot 2020 is echter wel gedaald, maar veel minder dan op grond van de huidige eisen (zowel het landelijke Besluit emissiearme huisvesting) en de provinciale eisen (sinds juli 2017), verwacht mocht worden.

Voor het bepalen van de autonome ontwikkeling van de veehouderij wordt aangesloten bij de onderzoeken van Connecting Agri & Food en Pouderoyen Tonnaer van 2020 die uitgevoerd zijn ten behoeve van de tweede regelwijziging van de IOV in juli 2020 ².

Het is namelijk niet per veehouderij te bepalen wanneer elke afzonderlijke stal precies gebouwd is en wanneer deze uiterlijk aangepast moet worden. Ook zijn de ondernemerskeuzen verschillend en kan voor met name melkrundvee en vleeskalveren de datum van aanscherping nog gewijzigd worden als blijkt dat nog geen geschikte stalsystemen beschikbaar zijn. Een deel van de veehouderijen zullen kiezen om eerst op bedrijfsniveau te gaan gaat voldoen aan de IOV-eisen en een deel zal kiezen om direct op stalniveau te voldoen. Stallen die t/m 2023 worden aangepast hebben vervolgens weer een periode van 20/15 jaar voordat deze stallen opnieuw aangepast moeten worden (mits op bedrijfsniveau voldaan wordt).

Voor ammoniak is de (maximale) ammoniakemissie dus berekenen o.b.v. de maximale emissiefactoren voor bestaande stallen in 2020 conform de eisen in het Beh en de IOV. Voor geur- en fijnstofemissies geldt dat er stalsystemen beschikbaar zijn die wel voldoen aan de ammoniakemissie eisen, maar geen reductie in geur- en/of fijn stofemissie tot gevolg hebben. Voor geur en fijn stof is er daarom geen aparte referentie Huidige situatie vergund + CBS correctie veestapel + Besluit huisvesting en IOV opgenomen.

3.4 Referentiesituatie voor boomteelt

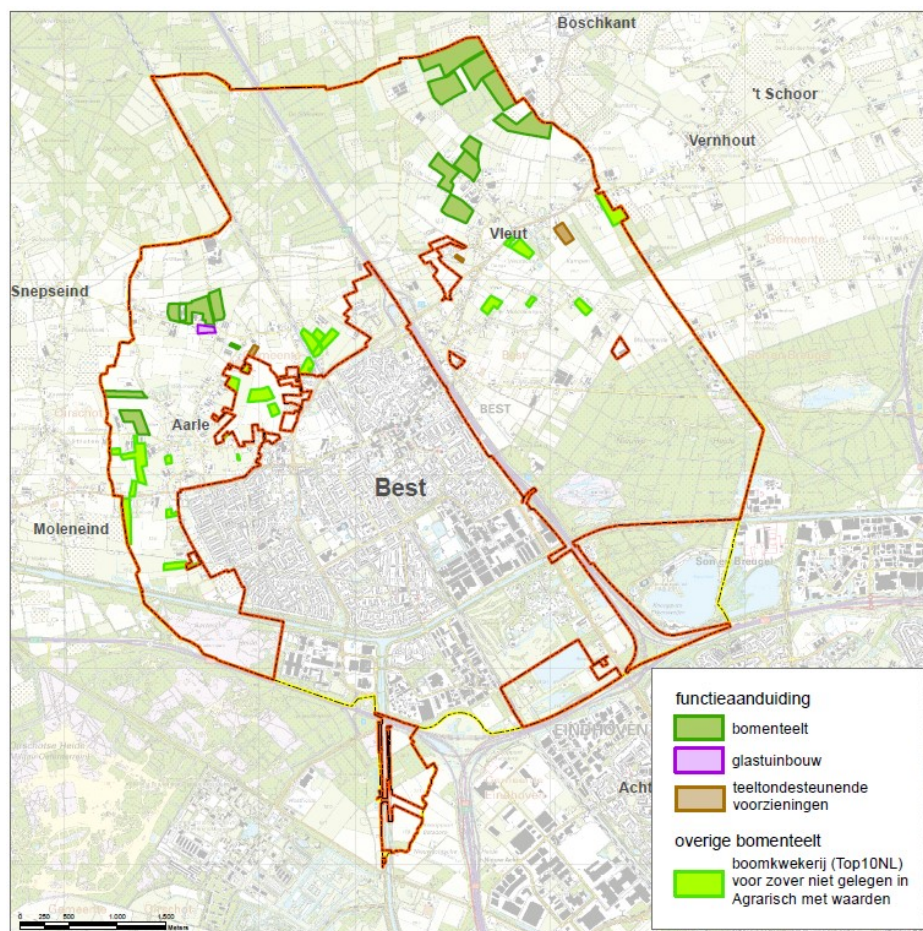
In 2019 waren volgens het CBS in de gemeente Best aanwezig:

- 16 open grond teeltbedrijven, waarvan 9 boomkwekerijen en/of vaste planten (een klein deel valt buiten het plangebied);
- 3 glastuinbouwbedrijven (boomkwekerij en/of vaste planten onder glas). Hiervan ligt slechts één bedrijf binnen het plangebied.

In Figuur 12 is de referentiesituatie weergegeven. Dit is de bestaande, legale boomteelt en vaste plantenteelt. Binnen de bestemming 'Agrarisch met waarden' (tevens groenblauwe mantel) zijn dit de in het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied Best 2021 opgenomen functieaanduidingen boomteelt. Dit is de bestaande, legale boomteelt en vaste plantenteelt binnen het plangebied. De boomteeltpercelen in het noorden van het plangebied liggen voor een deel binnen

Verder zijn binnen de bestemming 'Agrarisch' de bestaande locaties open grond boomteelt en vaste planten toegevoegd op basis van de Basisregistratie Gewaspercelen (BRP). Er is voor zover bekend bij de gemeente Best geen sprake van autonome ontwikkelingen.

² 'Verwachte effecten van de voorgestelde aanpassing van de Interim Omgevingsverordening op structuur en omvang van de veehouderij in Noord-Brabant', Connecting Agri & Food, 8 juli 2020 en 'Effecten voorgenomen wijziging staleisen op de uitstoot en neerslag van stikstof uit de veehouderij', Pouderoyen Tonnaer, 9 juli 2020.

Figuur 12: Bestaande boomteelt en vaste planten in Best (VOBP Buitengebied Best 2021 en BRP)

3.5 Toegepaste modellen

De berekeningen van de stikstofdeposities zijn uitgevoerd met het modelprogramma OPS-pro 4.5.2 (dit is het rekenmodel dat ook in Aerius Calculator gebruikt wordt). Output is een grid met een 100*100m resolutie, waarmee de depositiekaarten gemaakt zijn. De belasting op Natura 2000-gebieden en overige voor verzuring gevoelige natuurgebieden is berekend door het grid te confronteren met de Natura 2000-gebieden in GIS. Hierbij is per gebied de gemiddelde, maximale en minimale depositie berekend en beschreven in het MER. De toe- en afname van 'stikstof' emissies NH₃ en NO_x/NO₂) is in OPS vertaald naar stikstofdepositiekaarten.

De geurberekeningen zijn uitgevoerd met het rekenprogramma VSTACKS-gebied, aangevuld met een GIS-module ontwikkeld door Pouderoyen Tonnaer. Deze module is ontwikkeld om met minder handmatige handelingen de geurbelasting en de uitbreidingsruimte voor wat betreft geur voor een groter plangebied te berekenen. In de modelberekeningen is uitgegaan van default V-Stacks parameters en een vaste ruwheid, zoals aangegeven op de kaarten in het MER. Per alternatief is de achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder berekend op een en 25*25m grid voor kaartpresentaties en op de voor geurhinder gevoelige objecten.

De fijnstofberekeningen zijn uitgevoerd met het rekenprogramma ISL3A versie 2020, aangevuld met een GIS-module ontwikkeld door Pouderoyen Tonnaer. Deze module is ontwikkeld om met minder handmatige handelingen de cumulatieve fijnstofbelasting van veehouderijen in een groter plangebied te berekenen. In de modelberekeningen is uitgegaan van default parameters en een vaste ruwheid, zoals aangegeven op de kaarten in het MER. Per alternatief is de cumulatieve fijnstofbelasting berekend op een en 25*25m grid voor kaartpresentaties en op verblijfsobjecten.

4 Milieubeoordeling

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de effecten van de alternatieven op de verschillende milieuaspecten. De effecten zijn getoetst op basis van verschillende criteria. De basis voor deze effectbeschrijving is het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied Best 2021 en de beleidskeuzen die door de gemeenteraad zijn vastgelegd, zoals beschreven in Hoofdstuk 1. In hoofdstuk 1 is ook het plan- en studiegebied en de planhorizon beschreven.

4.2 Beoordelingsschaal

De ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt door het bestemmingsplan leiden tot effecten voor het milieu. Dit zijn overigens niet altijd negatieve effecten maar ook positieve effecten kunnen optreden. In het MER zijn de effecten van de onderzochte scenario's op verschillende aspecten in beeld gebracht en vergeleken met de referentiesituatie. Per aspect worden één of meer criteria gebruikt voor de effectbeoordeling. De effecten worden kwalitatief beoordeeld met de zevenpunts-beoordelingsschaal zoals weergegeven in Tabel 9

Tabel 9: Tabel effectscores

Score	Omschrijving
++	Zeer positief ten opzichte van de referentiesituatie
+	Positief ten opzichte van de referentiesituatie
0/+	Licht positief ten opzichte van de referentiesituatie
0	Neutraal
0/-	Licht negatief ten opzichte van de referentiesituatie
-	Negatief ten opzichte van de referentiesituatie
--	Zeer negatief ten opzichte van de referentiesituatie

4.3 Relevante milieuaspecten

De ontwikkeling van de veehouderij kenmerkt zich door een aantal prominente gevolgen voor de leefomgeving en het milieu, die in het MER aan de orde zullen komen. Het betreft, min of meer in afnemende volgorde van impact:

- Natuur (stikstof)
- Geur
- Fijn stof
- Landschap, cultuurhistorie en archeologie
- Geluid
- Verkeer
- Water en bodem
- Gezondheid

Bij de ontwikkeling van boomteelt ziet het afwegingskader toe op het voorkomen van aantasting van landschappelijk waardevolle openheid en/of negatieve gevolgen voor de waterhuishouding (verdrogende effecten).

4.4 Natuur

4.4.1 Methodiek

De volgende criteria worden gehanteerd:

- Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Wnb.
- Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige NNB.
- Verdroging in beschermingsgebieden Wnb en NNB.
- Soortenbescherming Wnb.

Voor wat betreft stikstofdepositie op beschermingsgebieden Wet natuurbescherming (Natura2000) en op Wav-gebieden en overig NNB is de ontwikkeling van de veehouderij van belang. Voor wat betreft verdroging in beschermingsgebieden Wnb en NNB is de ontwikkeling van de boomteelt (incl. vaste planten) van belang

Er liggen geen Natura2000 gebieden binnen het plangebied, wel Wav-gebieden en NNB. Aangezien op het niveau van dit MER de detailinformatie over soorten niet voorhanden is, is er op hoofdlijnen getoetst aan de effecten op soorten door invloed van de veehouderij.

Natura 2000

Bij de effectbeschrijving op de Natura 2000-gebieden zijn de kritische depositiewaarden (KDW) van de habitattypen gebruikt als norm. De KDW is gedefinieerd als de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatype significant wordt aangetast door de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie (Van Dobben & Van Hinsberg, 2009). Vrijwel alle habitattypen die gevoelig zijn voor een te hoge stikstofbelasting zijn in de huidige situatie al overbelast. Voor de effecten op Natura 2000-gebieden wordt er gekeken of er toe- of afnames van stikstofdepositie zijn te verwachten. Verder wordt beoordeeld of de kwaliteit van verdrogingsgevoelige habitattypen significant kunnen worden aangetast door effecten op de waterhuishouding ten gevolge van boomteelt.

Natuurnetwerk Brabant (NNB) en de Wet ammoniak en veehouderij (Wav)

Voor de effecten op NNB-gebieden wordt gekeken of er toe- of afnames van stikstofdepositie zijn te verwachten in de voor stikstof gevoelige delen van het NNB, die begrensd zijn als voor zeer gevoelig in het kader van de Wav. Daarnaast wordt gekeken of er toe- of afnames van stikstofdepositie zijn te verwachten in overige delen van het NNB, die niet zijn aangewezen als Wav-gebied of Natura 2000-gebied. De stikstofeffect beoordeling wordt vooral bepaald door de effecten op Wav-gebieden. De effecten op overige NNB-gebieden worden wel meegenomen maar tellen minder zwaar mee in de totale effectbeoordeling. Verder wordt beoordeeld of de kwaliteit van verdrogingsgevoelige natuur in de NNB significant kan worden aangetast door effecten op de waterhuishouding ten gevolge van boomteelt.

Wet natuurbescherming - soortenbescherming

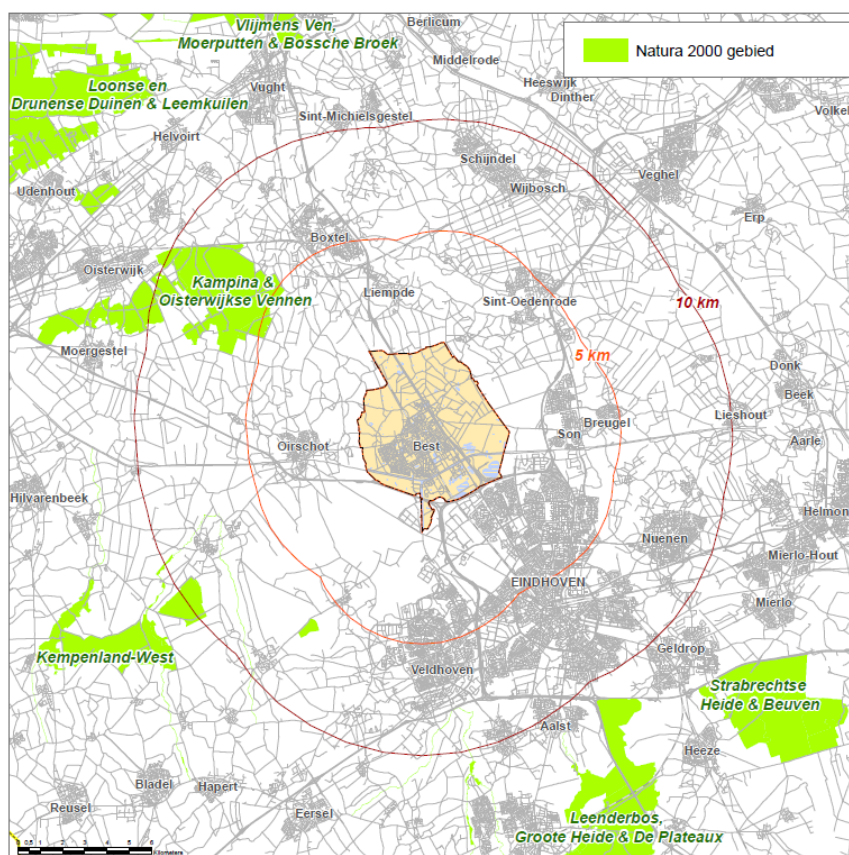
Bij concrete initiatieven dienen de aanwezige soorten van de betreffende planlocatie te worden geïnventariseerd en effecten van de ingreep te worden getoetst aan de Wet natuurbescherming. Bij toetsing aan de Wet natuurbescherming wordt doorgaans gekeken naar overtreding van verbodsbepalingen en de hieruit volgende ontheffingsplicht. Bij een bestemmingsplan zal hiervan geen sprake zijn. In dit geval wordt bepaald of de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt redelijkerwijs uitvoerbaar zijn.

4.4.2 Referentiesituatie

Beschermingsgebieden Wet natuurbescherming (Natura2000)

Binnen de gemeente Best zelf zijn geen Natura2000 gebieden aanwezig. Het Natura2000 gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen ligt op ongeveer 5 km afstand. Overige Natura2000 gebieden liggen op 10 km en meer, zie Figuur 13. In alle Natura2000 gebieden die zijn weergegeven op de kaart zijn stikstofgevoelige habitattypen aanwezig en worden de kritische depositiewaarden overschreden.

Gezien de afstanden kunnen in Natura2000 gebieden alleen effecten door stikstofdepositie plaatsvinden. Overige effecten voor Natura 2000 gebieden zijn uitgesloten en hoeven dan ook niet nader onderzocht te worden. Dus geen Passende beoordeling voor 'overige effecten' nodig.

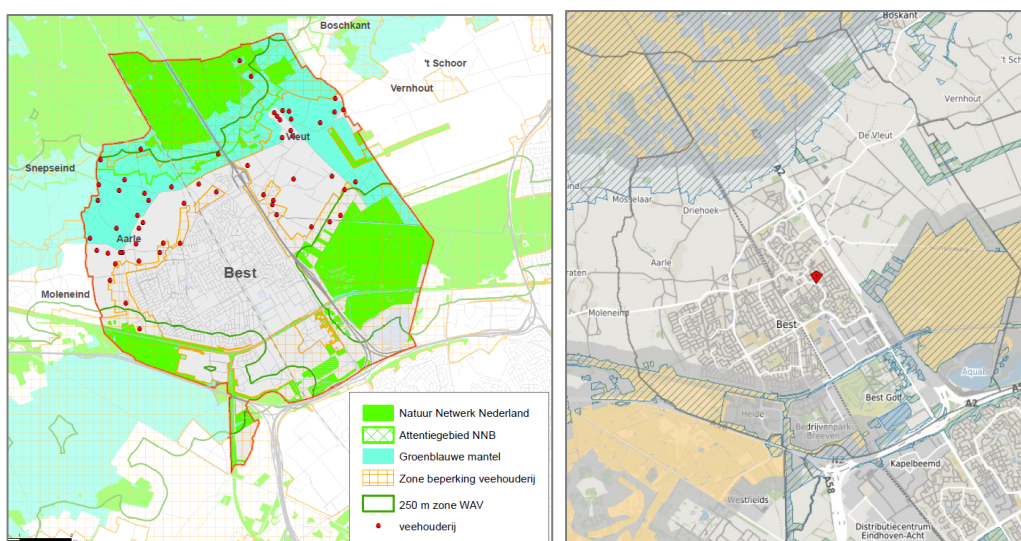
Figuur 13: Natura 2000 gebieden in de omgeving van Best

Al jaren is er in Natura 2000-gebieden een overschot aan stikstofdepositie. Dit is schadelijk voor de natuur. Herstelmaatregelen moeten er voor zorgen dat de instandhoudingsdoelen voor de Natura 2000-gebieden worden gerealiseerd. Een toename van stikstofdepositie is niet toegestaan op stikstofgevoelige habitattypen in Natura2000 gebieden als het niet zeker is dat de toename in stikstofdepositie geen nadelige gevolgen heeft voor de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. Dit belemmert de vergunningverlening voor economische activiteiten. Daarom hebben het Rijk en de provincies het Programma Aanpak Stikstof (PAS) ontwikkeld.

Het PAS is op 1 juli 2015 in werking getreden en op 29 mei 2019 onverbindend verklaard door de Raad van State (*ECLI:NL:RVS:2019:1603 en ECLI:NL:RVS:2019:1604, Raad van State, 29 mei 2019*). De stikstofuitspraak legde bouwprojecten en het verlenen van vergunningen stil. Het kabinet kwam daarop in november 2019 met korte termijn maatregelen om de stikstofuitstoot te verminderen. Zodat de vergunningverlening weer op gang kon komen. Het is een meertrapsraket: enkele maatregelen zijn ingevoerd, zoals het verlagen van de maximumsnelheid op snelwegen. Een aantal maatregelen is verder uitgewerkt, zoals de subsidieregeling voor stalaanpassingen. En er komt een aantal nieuwe maatregelen bij. Bij minstens de helft van de stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden, moet de stikstofdepositie in 2030 onder de kritische depositiewaarden (KDW) liggen. De benodigde uitstootdaling komt voor de helft van maatregelen die het kabinet al heeft genomen. Circa 10% neemt het Klimaatakkoord voor zijn rekening. Aanvullende maatregelen moeten zorgen voor de andere 40%. Naast de maatregelen voor het verminderen van stikstofuitstoot aan de bron, zet het kabinet ook in op natuurbehoud en -herstel. *(bron: RIVM)*

Wet ammoniak en veehouderij (Wav) en Natuurnetwerk Brabant (NNB)

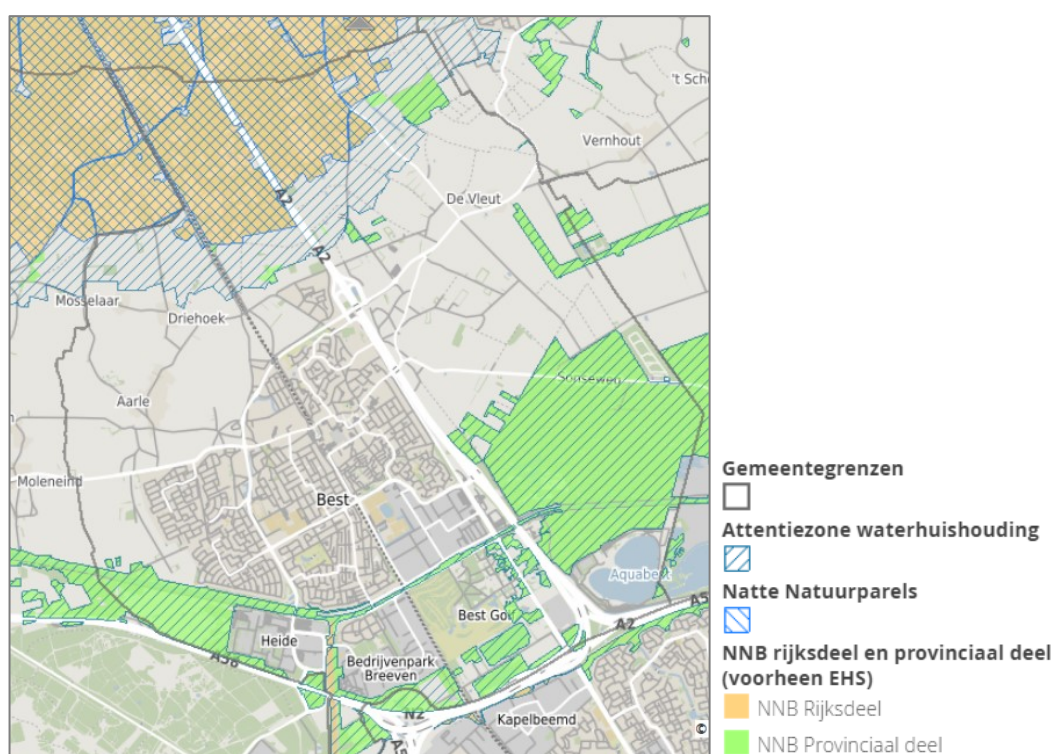
In Figuur 14 zijn de Wav-gebieden en de 250 meter zones rondom de Wav-gebieden in en rondom het plangebied weergegeven. Alleen de ‘voor verzuring gevoelige’ gebieden die liggen in de Natuurnetwerk (NNB) kunnen als zeer kwetsbaar worden aangewezen, volgens de criteria zoals die in de wet (Wav) zijn opgenomen. Overige NNB is niet voor verzuring gevoelig en dus niet gevoelig voor stikstofdepositie.

Figuur 14: NNB en Wav gebieden in de omgeving van Best (bron rechts: Kaartbank Brabant)

De belangrijkste en meest waardevolle grondwaterafhankelijke natuurgebieden in Noord-Brabant zijn gelegen in voorheen zogenoemde “natte natuurparels”: hydrologisch gevoelige gebieden die vanwege specifieke omstandigheden van bodem en water hoge natuurwaarden vertegenwoordigen. De natte natuurparels liggen binnen de NNB en zijn veelal ook aangeduid als Natura 2000-gebied. Grote delen van deze gebieden zijn gevoelig voor veranderingen in de waterhuishouding.

In het noorden van de gemeente Best liggen de Natte Natuurparels De Mortelen/Velderbosch en De Scheeken, onderdeel van de NNB. Zie Figuur 15. Deze gebieden zijn inclusief een beschermingszone, variërend van 300m tot 500m buiten het gebied, aangeduid als Attentiezone waterhuishouding. In het zuidelijk deel van de gemeente Best ligt van west naar oost provinciaal NNB dat ook is aangeduid als attentiezone waterhuishouding.

Figuur 15: Natte natuurparel, NNB en attentiezone waterhuishouding (bron: Kaartbank Brabant, juli 2020)

Soorten in het plangebied

Algemeen voorkomende soorten zijn te verwachten in het plangebied, maar voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het leefgebied van zwaarder beschermde soorten (Tabel 2 en 3 Wet natuurbescherming) die kunnen voorkomen in het plangebied is grofweg onder te verdelen in:

- Natuurgebieden / Natuur netwerk Brabant;
- Agrarisch gebied met landschaps- en natuurwaarden;
- Agrarisch gebied.

4.4.3 Effecten en effectbeoordeling

Effecten stikstofdepositie door ammoniakemissie

In tabel 10 en 11 is de ontwikkeling weergegeven van de ammoniakemissie en stikstofdepositie voor de huidige situaties en de scenario's op basis van de modelmatige uitgangspunten. Bij het trendmatig en worstcase scenario wordt geen rekening gehouden met de stikstofplafondregeling in het bestemmingsplan.

Tabel 10: Ammoniakemissies in het trendmatig en worstcase scenario t.o.v. de referentiesituatie.

	Huidige situatie vergund (hsv)	Huidige situatie vergund met CBS correctie veestapel (Ref Wnb)	Huidige situatie vergund – met eisen IOV	Huidige situatie vergund met eisen IOV en met CBS correctie	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Ammoniak (kg NH ₃ /jaar) en % t.o.v. hsv	134.011	93.811 (70%)	78.624 (59%)	55.041 (41%)	73.876 (55%)	243.871 (182%)

Tabel 11: Maximale stikstofdepositie voor het trendmatig en worstcase scenario t.o.v. de referentie situatie.

	Huidige situatie vergund	Huidige situatie vergund met CBS correctie veestapel (Ref Wnb)	Huidige situatie vergund – met eisen IOV	Huidige situatie vergund met eisen IOV en met CBS correctie	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Natura2000 en overige natuurgebieden						
Kampina & Oisterwijkse vennen	8,0	5,5	4,7	3,1	4,4	15,2
Kempensland-West	3,9	2,6	2,2	1,4	2,1	7,9
Loonse en Drunense duinen & Leemkuilen	2,8	1,8	1,4	0,8	1,3	5,5
Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	1,7	1,0	0,8	0,2	0,7	3,2
Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	2,3	1,5	1,1	0,6	1,0	4,7
Strabrechtse Heide & Beuven	1,4	1,0	0,5	0,2	0,4	3,0
Wav en overige NNB (< 1 km)						

Natura2000 en overige natuurgebieden	Huidige situatie vergund	Huidige situatie vergund met CBS correctie veestapel (Ref Wnb)	Huidige situatie vergund – met eisen IOV	Huidige situatie vergund met eisen IOV en met CBS correctie	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Wav-gebied	126	88	73	51	66	191
Overige NNB	206	144	107	75	86	247

Voor een toetsing aan de randvoorwaarden van de Wet natuurbescherming is de vergelijking met de waarden voor Huidige Situatie – CBS correctie het belangrijkste, als een zo goed mogelijke benadering van de huidige feitelijke, legale situatie (de vergelijkingsbasis voor de Wet Natuurbescherming).

Uit voorgaande Tabel 10 en 11 blijkt dat het trendmatig scenario resulteert in een afname van de ammoniakemissie en stikstofdepositie. Deze afname is het gevolg van de IOV-eisen. Het worstcase scenario gaat ten opzichte van de huidige situatie + CBS correctie gepaard met een toename van de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden (ook op overige natuurgebieden die niet beschermd worden door de Wet natuurbescherming). Een toename kan vanwege de gevoeligheid van de beschermde gebieden en de bestaande overbelaste situatie leiden tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van die gebieden. Gelet op het feit dat in alle Natura2000 gebieden habitattypen voorkomen die gevoelig zijn voor een te hoge stikstofbelasting en in alle Natura2000 gebieden de Kritische Depositie Waarde wordt overschreden, is niet uit te sluiten dat een toename van de stikstofdepositie niet kan leiden tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van die gebieden. Een maximale benutting van de geboden planologische mogelijkheden (intensivering op bestaande bouwblokken, uitbreiding van bouwblokken, zoals beschreven in het MER) kan dus in theorie leiden tot een sterke toename van de emissie en depositie van stikstof (vooral in de vorm van ammoniak) op de beschermde Natura2000-gebieden (en ook op Wav-gebieden en overige NNB).

Het bestemmingsplan past dan zonder een aanvullende regeling niet binnen de kaders van de Wet Natuurbescherming. In het bestemmingsplan wordt daarom een stikstofemissieplafond opgenomen.

Stikstofemissie/plantoets artikel 207 Wet natuurbescherming

Het bestemmingsplan maakt het voor veehouderijen mogelijk om hun veestapel uit te breiden en/of te wijzigen onder meer door de benutting van de nog niet gerealiseerde bouw mogelijkheden. Evenwel geldt bij deze gebruiksmogelijkheden dat de ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan bestaande ammoniakemissie op bedrijfsniveau niet mag toenemen. De reden daarvoor is gelegen in het feit dat een toename van ammoniakemissie kan leiden tot een toename van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Door die toename zijn significante effecten op voor stikstofgevoelige habitattypen en -soorten niet zonder meer uit te sluiten vanwege de veelal hoge achtergronddepositie binnen Natura 2000-gebieden. Om het bestemmingsplan in overeenstemming met artikel 2.7 Wet natuurbescherming te kunnen vaststellen is daarom gekozen voor het opnemen van een stikstofemissieplafond (stikstof = NH₃- en NO_x- emissie en stikstofdepositie) in de gebruiksregels. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft een dergelijke aanpak nadrukkelijk geaccordeerd in onder meer AbRvS 6

mei 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1411 (bestemmingsplannen “Delfzijl – Buitengebied Zuid” en “Delfzijl – Buitengebied Noord”). Door deze gebruiksregel is op bedrijfsniveau verzekerd dat een wijziging of uitbreiding van de veestapel niet zal leiden tot een mogelijk significant effect op enig Natura 2000-gebied vanwege stikstofdepositie.

Uitgangspunt van de ammoniakemissieplafondregeling is dat er geen sprake mag zijn van een toename van ammoniakemissie en/of NO_x-emissie ten opzichte van de ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan feitelijk bestaande situatie. Laatstgenoemde situatie is blijkens de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak in beginsel de referentiesituatie in het kader van de habitattoets zoals vereist in artikel 2.7 Wet natuurbescherming. Uitzondering daarop is gerechtvaardigd voor zover voor een bepaald gebruik ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan reeds een onherroepelijke vergunning op grond van artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998/ 2.7 lid 2 Wet natuurbescherming.

Wanneer door de exploitant/drijver van bijvoorbeeld een veehouderij een omgevingsvergunning bouwen wordt aangevraagd, zal uit de aanvraag moeten blijken dat de realisatie en het beoogde gebruik niet in strijd komt met de stikstofplafondregeling. Voor in rechte onaantastbaar geworden omgevingsvergunningen voor het bouwen (kan ook een voormalige bouwvergunning zijn waarvan het bouwwerk nog niet is verwezenlijkt), zal de stikstofplafondregeling geen effect hebben voor zover in de omgevingsvergunning (dan wel de bijbehorende aanvraag) het beoogde gebruik van het bouwwerk uitdrukkelijk is aangeduid en overeenkomstig dat gebruik wordt gehandeld.

Met AERIUS kunnen berekeningen worden uitgevoerd tot 0,005 mol/ha/jr en hoger. Zodra een bijdrage wordt berekend van 0,005 (of hoger) leidt dit tot een uitkomst van 0,01; als de bijdrage lager is, is de uitkomst 0,00. Een uitkomst van kleiner dan 0,00 betekent dus niet (per se) dat rekenkundig gezien geen enkele toename is. Wel wordt aangenomen dat bij een toename in stikstofdepositie die kleiner is dan 0,005 mol/ha/jr significante gevolgen kunnen worden uitgesloten. Volgens de Rijksoverheid is een afronding op twee decimalen “voldoende precies om de ecologische effecten van stikstof te kunnen beoordelen, omdat kleinere bijdrages niet kunnen leiden tot een piek in de belasting van stikstof”. Kwaliteitsverlagingen die kleiner zijn dan de eenheden waarin de kwaliteit van het habitatype of het leefgebied is uitgedrukt, worden volgens de ‘Leidraad bepaling significante effecten’ beschouwd als niet meetbaar. Dit uitgangspunt zien we terug in de door de rijksoverheid gepubliceerde beslisboom ‘Toestemmingverlening stikstofdepositie bij nieuwe activiteiten’.

In Deel C, bijlage C-4 is voor elke veehouderij op basis van het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied Best 2021 en de gegevens over de vergunde / gemelde dierplaatsen en stalsystemen (het zogenaamde BVB-bestand) het volgende in beeld gebracht:

- Het type veehouderij;
- De economische omvang van de veehouderij(tak);
- Het oppervlak van het bouwblok en de aanduiding van het bouwblok;
- De relatie tussen de economische omvang van de veehouderij(tak) en het oppervlak van het bouwblok (gemiddelde economische omvang per hectare);
- De vergunde ammoniakemissie op basis van het aantal dierplaatsen en de stalsystemen;
- De ammoniakemissie zoals die zou zijn bij dezelfde veebezetting van dat bedrijf, maar met toepassing van stalsystemen met de laagste ammoniakemissie (stand techniek en van factoren in de zogenaamde Regeling ammoniak en veehouderij ten tijde van publicatie van het ontwerp bestemmingsplan);

- De theoretische emissieruimte (verschil vergund en minimale emissie), absoluut en als percentage van de vergunde emissie;
- Wel of niet gelegen in de zone beperkingen veehouderijen (in deze zone zijn er geen planologische uitbreidingsmogelijkheden voor niet-grondgebonden veehouderijen).

De emissieruimte per veehouderijbedrijf geeft een beeld van de mogelijkheden die veehouderijen hebben om met toepassing van de emissie reducerende technieken uit te breiden met het aantal dieren zonder een toename van de vergunde ammoniakemissie. Gemiddeld is die emissieruimte (uitgedrukt als percentage van de vergunde ammoniakemissie) circa 47%. Dit betekent dat het aantal dieren bij toepassing van de nu vergunbare stalsystemen met de laagste emissie van ammoniak in theorie kan verdubbelen zonder een toename van de nu vergunde ammoniakemissies uit stallen van veehouderijen in Best. Er zijn wel verschillen tussen veehouderijen onderling. Vooral voor varkens en pluimvee is de emissieruimte groot (gemiddeld meer dan 75%). Voor de kalverenbedrijven ligt het percentage gemiddeld rond de 63%. Voor melkrundvee- en overig rundvee (incl. gemengde bedrijven) ligt het percentage emissieruimte met circa 37% een stuk lager.

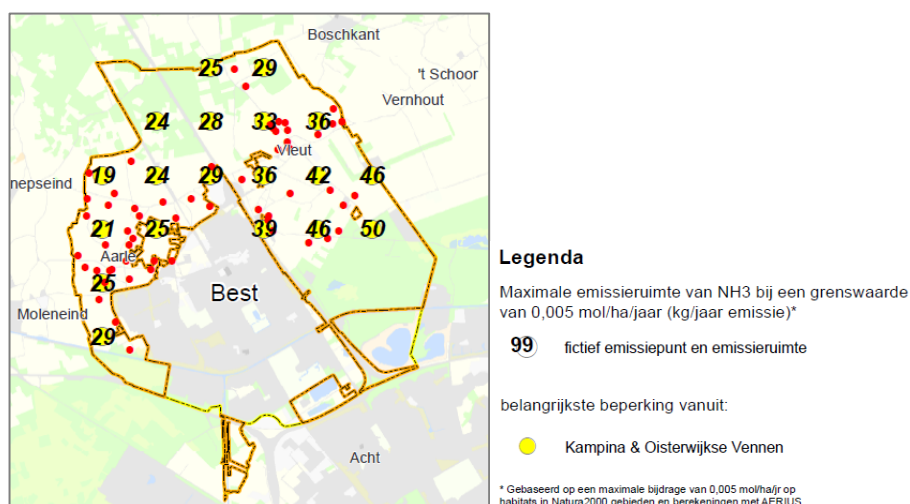
Voor deze veehouderijen zijn er ook bij een stikstofplafondregeling in theorie mogelijkheden voor verdere ontwikkeling binnen het eerder vergunde emissieplafond (ammoniak). 43 van de 58 veehouderijen in Best hebben een emissieruimte groter dan nul. Daarvan zijn er 38 met een emissieruimte van 30% of meer (30% is voor ammoniak het gemiddelde verschil tussen de vergunde dierplaatsen en de werkelijk aanwezige dierplaatsen op basis van de CBS-landbouwtellingen). Minimaal 66% van de veehouderijen hebben (theoretisch) mogelijkheden om uit te breiden zonder dat dit gepaard hoeft te gaan met een toename van de ammoniakemissie. Als een verandering van het type dieren wordt meegenomen in de analyse of als er nieuwe stalsystemen beschikbaar komen met extra emissiereductie, neemt dit percentage toe.

Voor paarden, schapen en nertsen is de emissieruimte 0%. Voor deze type dierplaatsen zijn geen emissie reducerende technieken beschikbaar om uit te breiden binnen het eigen emissieplafond.

Milieugebruiksruimte ammoniak en NOx

De milieugebruiksruimte ten aanzien van ammoniak is de uitbreidingsruimte die veehouderijen hebben zonder dat er sprake is van een significante toename in stikstofdepositie op Natura2000 gebieden.

In Figuur 16 is de milieugebruiksruimte op een aantal willekeurige locaties binnen het plangebied Best weergegeven, uitgedrukt in een toename van de ammoniakemissie tot het bereiken van de depositiedrempel $< 0,005$ mol N/ha/jaar (= geen significante toename van de stikstofdepositie). Het Natura2000 gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen ligt op ca. 5 km afstand en is bepalend voor de milieugebruiksruimte binnen het plangebied. Deze is aanzienlijk kleiner aan de westzijde van het plangebied dan aan de oostzijde.

Figuur 16: Indicatieve emissieruimte bij grenswaarde van 0,005 mol/ha/jaar, uitgedrukt in NH3 emissie in kg/jaar (Zie ook deel C, bijlage C-5).

Om mogelijke effecten te duiden is in Tabel 12 voor een aantal diersoorten weergegeven wat 100 kg ammoniakemissieruimte in dieraantallen betekent. In deze tabel is dit weergegeven op basis van:

- de emissie bij toepassing van traditionele stalsystemen;
- de emissie indien voldaan wordt aan de landelijke emissie eisen voor bestaande stallen (Besluit emissiearme huisvesting, kolom a);
- de emissie indien voldaan wordt aan de eisen voor nieuwe stallen uit de provinciale omgevingsverordening;
- de emissie indien uitgegaan wordt van de laagst mogelijke emissie (op basis van in de Regeling Ammoniak en Veehouderij vermelde systemen).

Tabel 12: Aantal dieren die samen een emissie van 100 kg NH3/jaar veroorzaken bij verschillende emissie-eisen (bronnen: Besluit emissiearme huisvesting, provinciale omgevingsverordening, Rav)

Aantal dieren per 100 kg emissie, per type stal				
Diercategorie	Traditionele stallen	Landelijke eisen Beh <u>bestaande</u> stallen	Provinciale eisen voor <u>nieuwe</u> stallen	Minimale emissies vergunbaar (Rav)
Melk- en kalfkoeien	8	8	14	20
Vleesvarkens	33	63	222	667
Fokzeugen	12 - 24	35 - 38	77 - 159	238 - 476
Gespeende biggen	145	476	1.000	3.333
Leghennen (niet-batterij)	317	800	3.125	4.000
Vleeskuikens	1.250	2.222	5.556	25.000
Vleeskalveren	29	29	56	556
Paarden	20	20	20	20

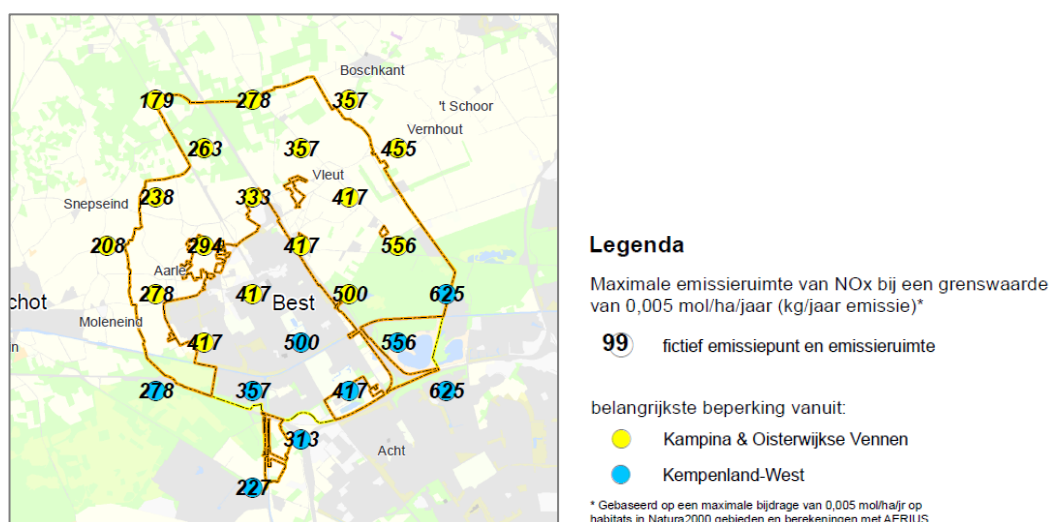
De uitbreidingsruimte binnen het plangebied is met circa 19 tot 50 kg NH3 zeer beperkt, omdat de stikstofdepositie niet significant mag toenemen op de Natura2000 gebieden (<0,005 mol N/ha/jaar). Dit betekent bij toepassing van een stalsysteem met de laagst mogelijk emissie (ongeacht of dit een stalsysteem of techniek betreft die in de praktijk daadwerkelijk wordt toegepast) een maximale uitbreidingsruimte voor bijvoorbeeld 4 tot 10 melkkoeien, 106 tot 278 vleeskalveren of 126 tot 333 vleesvarkens.

Uitbreiding van een veehouderij kan dus beperkt gepaard gaan met een uitbreiding in ammoniakemissie zonder dat de stikstofdepositie toeneemt op de Natura2000 gebieden. Voor veehouderijen die nog verouderde stallen moeten aanpassen aan de IOV-eisen zal het mogelijk zijn binnen het huidige emissieplafond een uitbreiding in dieren te realiseren, door inzet van emissiearme(re) stallen voor de bestaande veestapel (intern salderen). Uitbreiden zal waarschijnlijk gepaard gaan met investeringen in emissiearme stalsystemen die gedaan moeten worden op basis van wettelijke verplichtingen (Beh en IOV).

Veehouders kunnen intern of extern salderen om te zorgen dat per saldo geen toename in stikstofdepositie ontstaat. Ook bij extern salderen zal per saldo de stikstofdepositie op de Natura2000 gebieden niet toenemen en ontstaan geen significant nadelige effecten op Natura2000 gebieden. Bij toepassing van externe saldering gelden daarbij strenge regels, waaronder 30% afroaming en wegvallen van latente ruimte. Dit betekent dat externe saldering altijd zal resulteren in verlaging van de stikstofdepositie.

De milieugebruiksruimte ten aanzien van stikstofoxiden (NOx) is de uitbreidingsruimte voor met name voertuigen, mobiele werktuigen en stookinstallaties (NOx komt vrij bij verbrandingsprocessen van fossiele brandstoffen), zonder dat er sprake is van een significante toename in stikstofdepositie op Natura2000 gebieden.

In Figuur 17 is de milieugebruiksruimte voor NOx op een aantal willekeurige locaties binnen het plangebied Best weergegeven, uitgedrukt in een toename van de ammoniakemissie tot het bereiken van de depositiedrempel $< 0,005$ mol N/ha/jaar (= geen significante toename van de stikstofdepositie). Het Natura2000 gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen is voor het grootste deel van het plangebied bepalend voor de milieugebruiksruimte. Deze is aanzienlijk kleiner aan de westzijde van het plangebied dan aan de oostzijde. Aan de zuidzijde van het plangebied is het Natura2000 gebied Kempenland-West bepalend voor de milieugebruiksruimte.

Figuur 17: Indicatieve emissieruimte bij grenswaarde van $0,005$ mol/ha/jaar, uitgedrukt in NOx emissie in kg/jaar (Zie ook deel C, bijlage C-5).

Uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan voor de veehouderij

Voor varkens, pluimvee, vleeskalveren en (melk)rundveehouderijen zijn er ook bij een stikstofplafondregeling in theorie mogelijkheden voor verdere ontwikkeling binnen het eerder vergunde emissieplafond (ammoniak). Minimaal 66% van de veehouderijen hebben (theoretisch) mogelijkheden om uit te breiden zonder dat dit gepaard hoeft te gaan met een toename van de ammoniakemissie. Als een verandering van het type dieren wordt meegenomen in de analyse of als er nieuwe stalsystemen beschikbaar komen met extra emissiereductie, neemt dit percentage toe. De emissieruimte leidt niet tot een knelpunt m.b.t. de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

Paarden- en schapehouderijen hebben bij uitbreiding van het aantal dieren relatief weinig ontwikkelingsruimte nodig (25 kg NH₃/jaar komt overeen met 5 paarden of 21 schapen). Een dergelijke "claim" is voor het verreweg het grootste deel van het buitengebied lager dan de maximale emissie van ammoniak bij een grenswaarde van 0,005 mol/ha/jaar. Voor paarden- en schapehouderijen vormt het gebrek aan eigen emissieruimte geen knelpunt m.b.t. de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan (stikstofplafondregeling). De enige nertsenhouderij binnen het plangebied is op basis van landelijke regels verboden vanaf 1 januari 2024. Ook geldt voor dit bedrijf een uitbreidingsverbod. Binnen het aanwezige stikstofplafond kan dit bedrijf wel omschakelen naar een andere diersoort of naar niet-veehouderij activiteiten, daarbij wel rekening houden met de beperkingen vanwege de ligging in de zone Beperking veehouderij en de korte afstand tot de bebouwde kom van Best (lage geurnorm). Dit leidt niet tot een knelpunt m.b.t. de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan buitengebied.

Het stikstofemissieplafond voor NO_x voor het gebruik van bouwwerken en gronden en vormt ook geen knelpunt voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

Effecten verdroging beschermingsgebieden Wnb en NNB door boomteelt

Om te voorkomen dat de huidige hydrologische situatie van hydrologisch kwetsbare natuurgebieden (voorheen natte natuurparels genoemd) verder verslechtert wordt er een beschermingsbeleid gevoerd. Het beleid in deze gebieden is gericht op het verbeteren van de condities voor de natuur in de natte natuurparels en een externe bescherming tegen ingrepen die een ongewenste beïnvloeding van deze natuurwaarden kunnen hebben. Er is een hydrologisch standstill van toepassing in deze gebieden en in de beschermingszone er omheen. Er mogen in het gebied of in de omgeving geen activiteiten plaatsvinden die een verslechtering van de hydrologische situatie in de natte natuurparel tot gevolg hebben. Dit wordt geregeld via de provinciale Verordening Water, Waterschapskeur en bestemmingsplannen.

Conform het bepaalde in de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant is in het bestemmingsplan Buitengebied Best 2021 voor betreffende gronden de aanduiding 'Overige zone – attentiegebied natuur netwerk brabant' opgenomen en voorzien van een omgevingsvergunningplicht. Dit betreft werkzaamheden en ingrepen, die mogelijk van invloed kunnen zijn op de waterhuishouding, zoals grondverzet, aanleg van nieuwe drainage en de aanleg van verharde oppervlakten. Agrarische bouwvlakken worden uitgezonderd van deze omgevingsvergunningplicht.

Binnen de natuurgebieden en de bufferzones (beschermingsgebieden c.q. attentiegebieden) worden alleen vergunningen voor extra onttrekkingen verleend indien de onttrekking geen negatief hydrologisch effect op verdrogingsgevoelige natuur heeft, dan wel indien deze negatieve effecten door compenserende maatregelen worden voorkomen.

Enkele bestaande boomteeltbedrijven liggen binnen de attentiezone waterhuishouding rondom De Mortelen/Velderbosch en De Scheeken. Nieuwe of grootschalige onttrekkingen (vanaf 10 m³/uur) in deze beschermingszones zijn op grond van de provinciale omgevingsverordening uitgesloten. Kleinschalige onttrekkingen niet, daarvoor geldt een meldingsplicht.

Op basis van de gewasfactoren, percentage van de referentiegewasverdamping van Makkink (*KNMI/Hooghart en Lablans, bewerkt in het grondwaterzakboekje van Bram Bot, 2011*), ligt de gewasverdamping van een boomgaard in het groeiseizoen circa 35% (mei, augustus, september) tot 60% (juni/juli) hoger dan grasland. Buiten het groeiseizoen is dit verschil circa 10%. Hieronder is een voorbeeldberekening opgenomen van de watervraag voor teelt onder glas. De watervraag voor teelt onder glas is groter dan die voor boomteelt.

*1120 millimeter/jaar verbruik – 750 millimeter/jaar neerslag = 370 millimeter per jaar grondwater verbruik 370 millimeter/jaar * 10 ha = 4 tot 5 m³/uur*

Met bovenstaande onttrekkingen is een maximaal aangenomen onttrekkingsdebiet van 10 m³/u, 1½ tot 2 maal zo veel als nodig. Kleinschalige onttrekkingen (tot 10 m³/uur) hebben een beperkte afstand (welke aanzienlijk kleiner is dan de beschermingszone van 300-500 meter), waarover een verlagend effect optreedt. Eventuele onderlinge beïnvloeding is niet of nauwelijks te verwachten waar de percelen / eigendommen onderling op grotere afstanden zijn gelegen.

Door de attentiezones waterhuishouding rondom de 'natte natuurparels' en NNB vast te leggen in het bestemmingsplan met de gebiedsaanduiding 'Attentiegebied natuur netwerk brabant' en in deze zones via gebruiksregels extra/grotere grondwater onttrekkingen niet toe te staan, worden significant negatieve effecten voor hydrologisch kwetsbare natuurgebieden door verdroging met zekerheid uitgesloten. Binnen de attentiezones is er geen sprake van verdrogingseffecten. De gemeente kan via een ontheffing van de gebruiksregels toestemming geven, indien er door de initiatiefnemer wordt onderbouwd dat er geen effecten zullen optreden.

Boomteelt en teelt van vaste planten is bij recht en zonder beperkingen toegestaan op percelen binnen de bestemming Agrarisch en kan leiden tot een toename van de watervraag (extra vraag om berekening en daarmee kans op meer grondwateronttrekkingen). De bestemming Agrarisch ligt buiten de groenblauwe mantel en daardoor buiten het 'Attentiegebied natuur netwerk brabant' / attentiezone waterhuishouding.

Binnen de bestemming Agrarisch met natuur- en landschapswaarden ligt 'Attentiegebied natuur netwerk brabant' / attentiezone waterhuishouding. Binnen deze beschermingszones krijgen bestaande boomteeltpercelen de aanduiding 'boomteelt' en zonder deze aanduiding is (nieuwe) boomteelt alleen toegestaan via een omgevingsvergunning. De mogelijkheden voor nieuwe boomteeltpercelen zullen hierdoor niet leiden tot verdrogingseffecten in hydrologisch kwetsbare natuurgebieden binnen de NNB en Natura2000.

Effecten beschermde soorten Wet Natuurbescherming

Natuurgebieden / Natuur Netwerk Brabant

Effecten op soorten die vooral voorkomen in de natuurgebieden worden voorkomen door de beperkende bouw- en gebruiksregels in deze gebieden (bestemming Bos en Natuur).

Agrarisch gebied met landschaps- en natuurwaarden

Binnen de bestemming Agrarisch met Waarden – Natuur en landschapswaarden, Gebiedsaanduidingen Overige zone – leefgebied struweelvogels en Overige zone – leefgebied kwetsbare soorten gelden ook beperkende bouw- en gebruiksregels. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zijn in dit gebied alleen mogelijk als ze een positief effect hebben op de bestaande en te ontwikkelen natuur- en landschapswaarden en/of op het bodem- en watersysteem in het gebied.

Bij struweelvogels gaat het om vogelsoorten die als overeenkomst hebben dat ze leven in kleinschalige, besloten of halfopen landschappen. Voorbeelden zijn geelgors, winterkoning, roodborst, zwartkop en heggenmus.

Bij kwetsbare soorten gaat het om zeldzame planten of dieren die hoge eisen stellen aan de inrichting en het gebruik van hun omgeving. Het gaat hier onder meer om weidevogels, ganzen en zwanen, amfibieën en reptielen, dagvlinders en bijzondere planten.

Agrarisch gebied

Bescherming van het leefgebied van soorten die tevens voorkomen in overige delen van het agrarisch gebied is in de bestemmingsplanregels niet vastgelegd. Dit is ook niet noodzakelijk. Ontwikkelingsmogelijkheden die effect kunnen hebben op deze soorten zijn vooral beperkt tot agrarische bouwblokken.

Lokaal kunnen de volgende typen werkzaamheden effect hebben op beschermde soorten: bouw- en sloopwerkzaamheden, het kappen van beplanting of het kleinschalig aanpassen van ontwatering. Bij uitvoering kan sprake zijn van een overtreding van verbodsbepalingen Wet natuurbescherming. Hierdoor kan het nodig zijn mitigerende (verzachtende) maatregelen te treffen, of indien dit niet afdoende is, compenserende maatregelen te treffen en te voldoen aan de daaruit volgende ontheffingsplicht.

Het zoveel mogelijk voorkomen of beperken van de negatieve effecten geldt als voorwaarde voor het voorkomen van een ontheffingsplicht of het verkrijgen van een ontheffing als dit nodig is. Voor alle beschermde soorten bestaan er in de praktijk (ruime) mogelijkheden om effecten te voorkomen of te minimaliseren door een passende locatiekeuze, inrichting en uitvoeringstijdstip. Zo nodig kunnen aanvullend ook andere mitigerende (verzachtende) maatregelen worden getroffen zoals het aanbieden van alternatieve broedgelegenheid (bijvoorbeeld nestkasten) en kan de kwaliteit van het omringende leefgebied worden behouden of zelfs verbeterd. Dit betekent wel dat bij de aanwezigheid van beschermde soorten een gericht plan en/of werkprotocol dient te worden ontwikkeld, waarbij de aanwezige waarden worden ontzien en het leefgebied wordt ingepast in de ruimtelijke ontwikkeling.

In het kader van de Wet natuurbescherming zijn voor de soortenbescherming vooral de kap van bomen, de aanpassing van bestaande bebouwing en de realisatie van nieuwe bebouwing zaken die mogelijk leiden tot effecten. Hoe groter de aanpassing, hoe groter de kans dat beschermde soorten hier hinder van ondervinden. Bij het worstcase scenario kan het grootste effect ontstaan door uitbreidingen binnen bestaand bouwblokken en uitbreidingen van bouwblokken.

Effectbeoordeling Natuur

Het trendmatig scenario is op het criterium effecten stikstof beoordeeld als licht positief (+) ten opzichte van de referentiesituatie. En het worstcase scenario scoort voor dit criterium negatief (--) ten opzichte van de referentiesituatie.

Het trendmatig scenario is op het criterium effecten verdroging beoordeeld als neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie. En het worstcase scenario scoort voor dit criterium ook neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie.

Het trendmatig scenario is op het criterium effecten op soorten beoordeeld als licht negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie. En het worstcase alternatief scoort voor dit criterium zeer negatief (--) ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 13: Totale effectscores natuur

Criterion	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Wet natuurbescherming (Natura2000)	+	--
Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur	+	--
Verdroging in beschermingsgebieden Wet natuurbescherming en NNB / Natte natuurplels	0	0
Soortenbescherming Wet natuurbescherming	-	--

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; -- = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Stimuleren van verdergaande emissiebeperkende maatregelen dan wettelijk vereist volgens het Besluit emissiearme huisvesting en de IPPC-richtlijn voor grote bedrijven is een mogelijk extra mitigerende maatregel om de stikstofbelasting op natuurgebieden te verminderen. De provincie stelt reeds verdergaande eisen m.b.t. de toepassing van technieken om emissies van ammoniak uit dierenverblijven te verminderen. De gemeente kan ook een extra bijdrage leveren aan de implementatie van het beleid om emissies verdergaand te reduceren (niet alleen ammoniak maar ook geur, fijn stof en endotoxinen), o.a. door innovaties te stimuleren, het gebruik van emissiearme stalsystemen en andere technieken om emissies te voorkomen, te beperken en te stimuleren en, waar deze verplicht zijn, te controleren op een goede werking. Een actief gemeentelijk beleid gericht op het intrekken van onbenutte planologische mogelijkheden voor hergebruik van bestaande veehouderijen kan helpen om te voorkomen dat de afname van emissies wordt beperkt of wordt opgevuld door het benutten van vergunde maar nog niet benutte rechten. Verder zijn er nog verschillende mogelijkheden om effecten op de aanwezige beschermde soorten te beperken.

Dit is echter afhankelijk van de aanwezige soorten, de exacte invulling van het bouwblok of de uitbreiding daarvan en de omgeving. Dergelijke maatregelen vereisen maatwerk en zijn van een ander abstractieniveau dan dit MER en het bestemmingsplan buitengebied. In een landelijke omgeving zijn dergelijke maatregelen vaak goed in te passen.

4.4.4 Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis die de oordeel- en besluitvorming beïnvloeden. Er zijn wel volop ontwikkelingen en knelpunten omtrent stikstof, waarvan voorlopig nog niet bekend zal zijn of en hoe deze zullen worden geregeld en uitpakken.

Aanpak stikstof

De aanpak van de stikstofproblematiek door zowel de Rijksoverheid als de Provincie Noord-Brabant is volop in ontwikkeling en voorziet in een fors pakket aan generieke en gebiedsgerichte maatregelen om de stikstofuitstoot te verminderen en de natuur te versterken. Op 8 juni 2020 heeft het Adviescollege Stikstofproblematiek (Commissie Remkes) de eindrapportage “Niet alles kan overal” aan de Minister van LNV aangeboden met aanbevelingen voor de structurele aanpak van de stikstofproblematiek in Nederland. De structurele aanpak vraagt – naast generieke maatregelen – om gebiedspecifiek maatwerk. Het omzetten van de aanbevelingen in concreet beleid, wetgeving en effectieve maatregelen kost nog de nodige tijd. Momenteel is er volop discussie over de tijdelijke voermaatregel voor rundvee en is het nog onduidelijk of extern salderen van NH₃ naar NO_x toegestaan gaat worden, omdat de agrarische sector niet kan concurreren met de hoge prijs die oa. industrie en grote projectontwikkelaars betalen voor stikstofrechten en dit verdere verstedelijking van het platteland in de hand zal werken. Ook bestaat de kans dat voor bepaalde veehouderijtypen de datum van aanpassen van verouderde stallen aan de IOV-eisen verschoven wordt als voorzien wordt dat op 1 januari 2024 nog geen praktijkrijpe en vergunbare stalsystemen beschikbaar zijn die voldoen aan de IOV-eisen.

Verder heeft de Minister aangegeven de zogenaamde ‘PAS-meldingen’ te legaliseren. Onder het Programma Aanpak Stikstof was het mogelijk tot een drempelwaarde te volstaan met een melding. Daarmee waren de projecten ontheven van een vergunningplicht. Door de Raad van State uitspraak over het PAS zijn deze meldingen ‘illegaal’ geworden. Om deze te kunnen legaliseren nemen Rijk en provincies maatregelen op gebiedsniveau. De Mobilisation for the Environment (MOB) heeft al aangegeven tegen de legalisering in beroep te gaan. Wanneer en hoe de legalisering haar beslag krijgt, is dus onzeker. Dit zal op zijn vroegst in 2021 zijn, maar dat kan ook langer duren omdat hiervoor eerst stikstofruimte vrijgemaakt moet worden.

Warme sanering varkenshouderij

In heel Nederland hebben varkenshouders zich ingeschreven voor de Subsidieregeling sanering varkenshouderijen (Srv). De provincie Noord-Brabant verwacht dat circa 200 bedrijven, met in totaal circa 460.000 varkens gebruik zullen maken van de regeling. Varkenshouders hebben eind juli 2020 een subsidiebeschikking ontvangen en hebben na ontvangst 8 weken bedenktijd. Het is niet openbaar bekend of binnen het plangebied (of de omgeving) varkensbedrijven aanwezig zijn die een subsidiebeschikking hebben ontvangen en ook daadwerkelijk gebruik gaan maken van de saneringsregeling.

4.5 Geur

4.5.1 Methodiek

Op basis van het gemeentelijke vergunningenbestand is voor de alternatieven met een door Pouderoyen Tonnaer ontwikkelde GIS-applicatie (gecombineerd met het programma V-stacks-gebied) berekend en in kaart gebracht welke achtergrondbelasting aan geur optreedt ten gevolge van de stalemissies in gemeente Best. Deze indicatieve achtergrondbelasting geeft samen met de milieukwaliteitscriteria in Tabel 14 een beeld van het leefklimaat in het plangebied.

De volgende criteria zijn gehanteerd:

- Ontwikkeling woon- en leefklimaat aan de hand van de geurbelasting binnen de bebouwde kom (achtergrondbelasting).
- Ontwikkeling woon- en leefklimaat aan de hand van de geurbelasting in het buitengebied (achtergrondbelasting).

Bij de beschrijving van de mogelijke ontwikkeling van de geurbelasting is de indeling in Tabel 14 gebruikt.

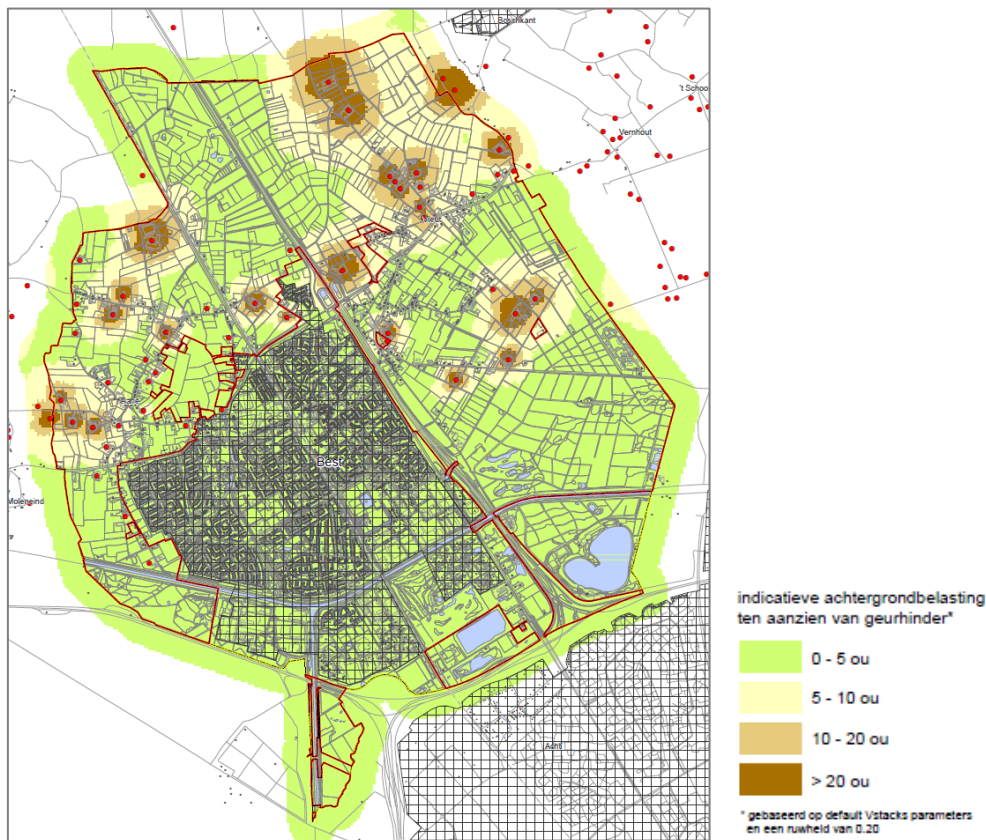
*Tabel 14: Milieukwaliteitscriteria voor geurhinder
(Bron: Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij bijlage 6 en 7)*

Achtergrondbelasting (Ou/m ³)	Kans op geurhinder	Beoordeling leefklimaat
0 - 3.0	<5%	Zeer goed
3.1 - 7.4	5 – 10%	Goed
7.5 - 13.1	10 – 15%	Redelijk goed
13.2 - 20.0	15 – 20%	Matig
20.1 - 28.3	20 – 25%	Tamelijk slecht
28.4 - 38.5	25% - 30%	Slecht
38.6 - 50.7	30% - 35%	Zeer slecht
> 50.7	> 35%	Extreem slecht

Voor het aspect geur wordt er gekeken naar de ontwikkelingen van de intensieve veehouderij. Deze levert namelijk een bijdrage aan geurhinder door middel van stalemissies. Voor diercategorieën waarvoor geen geuremissiefactoren zijn vastgesteld (melkrundvee en zoogkoeien, paarden en nertsen) geldt een minimum afstand tussen het dichtstbij gelegen emissiepunt van de veehouderij en een geurgevoelig object. Deze veehouderij typen zijn daarom niet meegenomen in de berekening van de achtergrondbelasting.

4.5.2 Referentiesituatie

In Figuur 18 is de huidige achtergrondbelasting van geur uit stallen van veehouderijen in Best en aangrenzende gemeenten weergegeven. Het betreft de cumulatieve geurbelasting (achtergrondbelasting) in de referentiesituatie (de huidige, vergunde situatie met CBS correctie voor de veestapel).

Figuur 18: Indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder in de huidige vergunde situatie met CBS-correctie veestapel (zie ook deel C, bijlage C-6)

Het aanpassen van verouderde stallen aan het Besluit emissiearme huisvesting en de IOV-eisen betekent niet altijd een lagere geuremissie. Er zijn verschillende stalsystemen die wel een lagere emissie voor ammoniak veroorzaken, maar die geen lagere geuremissie tot gevolg hebben. Het al dan niet voldoen aan ammoniakeisen heeft daarmee niet persé een effect op de geuremissie.

4.5.3 Effecten en effectbeoordeling

De kaarten in Deel C, bijlage C-6 geven de achtergrondbelasting weer voor de huidige situatie en de scenario's op basis van de modelmatige uitgangspunten.

In paragraaf 4.4. staat toegelicht dat een stikstofplafondregeling in het bestemmingsplan Buitengebied Best 2021 staat opgenomen en waarom deze noodzakelijk is. Een stikstofplafond zorgt ervoor dat de ontwikkelingsmogelijkheden van veehouderijen beperkt worden en dat emissiearme stalsystemen toegepast moeten worden om te kunnen uitbreiden. Deze beperking van de ontwikkelingsmogelijkheden voor veehouderijen in het bestemmingsplan heeft indirect ook een beperkend effect op de geuremissie en geurbelasting.

In het trendmatig scenario en het worstcase scenario ten aanzien van geur wordt geen rekening gehouden met het effect van het stikstofemissieplafond, zodat inzichtelijk wordt gemaakt wat de effecten voor geur zullen zijn als geen stikstofemissieplafond opgenomen wordt in het bestemmingsplan.

Ontwikkeling geuremissie

Uit Tabel 15 blijkt dat het trendmatig scenario (niet rekening houdend met voorgrondnormen uit de gemeentelijke geurverordening) ten opzichte van de referentiesituatie (Huidige situatie vergund + Besluit huisvesting + CBS-correctie veestapel) zorgt voor een lichte afname van de geuremissie, ondanks dat de veehouderij in dit scenario groeit. De afname ten opzichte van de referentiesituatie wordt veroorzaakt door toepassing van ammoniakemissie reducerende maatregelen in het kader van de IOV die tevens een geurreductie geven.

Het worstcase scenario (wel en niet rekening houdend met voorgrondnormen uit de gemeentelijke geurverordening) ten opzichte van de referentiesituatie (Huidige situatie vergund + Besluit huisvesting + CBS-correctie veestapel) zorgt voor een forse toename van de geuremissie. Hierbij wordt latente ruimte maximaal opgevuld en in overbelaste situaties gebruik gemaakt van de zogenaamde 50%-regel in de Wet geurhinder en veehouderij (helpt van de geurwinst mag gebruikt worden voor uitbreiding).

Tabel 15: Geuremissies in het trendmatig en worstcase scenario t.o.v. de referentiesituatie.

	Huidige situatie vergund (hsv)	Huidige situatie vergund met CBS correctie veestapel (Ref Wnb)	Huidige situatie vergund – met eisen IOV	Huidige situatie vergund met eisen IOV en met CBS correctie	Trendmatig scenario Rekening houdend met geurnormen	Worstcase Scenario - Wel en niet rekening houdend met geurnormen
Geur (OU/m ³) en % t.o.v. hsv	1.026.496	821.196 (80%)	1.026.496 (100%)	821.196 (80%)	781.111 (76%)	Wel: 1.420.081 (138%) Niet: 4.976.383 (485%)

Ontwikkeling geurbelasting

Uit Tabel 16 en Tabel 17 blijkt dat het trendmatig scenario (rekening houdend met voorgrondnormen uit de gemeentelijke geurverordening) ten opzichte van de referentiesituatie (Huidige situatie vergund + Besluit huisvesting + CBS-correctie veestapel) zorgt voor een lichte toename van de geurbelasting buiten de bebouwde kom. Deze toename wordt veroorzaakt door het opvullen van de latente ruimte in de vergunningen en ontwikkeling van intensieve veehouderijen binnen het bouwblok.

Het worstcase scenario (wel en niet rekening houdend met voorgrondnormen uit de gemeentelijke geurverordening) ten opzichte van de referentiesituatie (Huidige situatie vergund + Besluit huisvesting + CBS-correctie veestapel) zorgt voor een wezenlijke toename van de geurbelasting binnen en buiten de bebouwde kom. Met toepassing van de gemeentelijke geurnormen is deze toename kleiner. Dit komt vooral door de lage geurnorm van 1,0 OU voor de bebouwde kom van Best.

In de effectbeoordeling van het trendmatig en worstcase scenario is geen rekening gehouden met een toets op de achtergrondbelasting bij ruimtelijke procedures. Indien niet alleen getoetst wordt op de voorgrondnormen maar ook op normen voor de maximale achtergrondbelasting, zal de ontwikkeling van de geurhinder in de scenario's positiever zijn dan in de tabellen is weergegeven.

Tabel 16: Achtergrondbelasting geur **binnen de bebouwde kom** naar classificatie woon- en leefmilieu (in absolute aantallen verblijfsobjecten uit het BAG, voor zover niet behorend bij (voormalige) veehouderij).

Binnen bebouwde kom (woonkern Best)	Huidige situatie vergund	Huidige situatie vergund – CBS correctie met autonome ontwikkeling	Trendmatig scenario Rekening houdend met geurnormen geurverordening	Worstcase Scenario - Rekening houdend met geurnormen geurverordening	Worstcase Scenario
Zeer goed	12.444	12.750	12.624	11.405	3.865
Goed	544	244	365	1.571	3.797
Redelijk goed	6	0	5	18	2.440
Matig	0	0	0	0	1.650
Tamelijk slecht	0	0	0	0	1.014
Slecht	0	0	0	0	223
Zeer slecht	0	0	0	0	5
Extreem slecht	0	0	0	0	0
Totaal	12.994	12.994	12.994	12.994	12.994
Hinderwaarde	283	234	259	343	1.219
Hinderpercentage*	2%	2%	2%	3%	9%

* Berekend door per klasse te vermenigvuldigen met de kans op geurhinder en te sommeren.

Tabel 17: Achtergrondbelasting geur **buiten de bebouwde kom** naar classificatie woon- en leefmilieu (in absolute aantallen verblijfsobjecten uit het BAG, voor zover niet behorend bij (voormalige) veehouderij).

Buiten bebouwde kom (buitengebied)	Huidige situatie vergund	Huidige situatie vergund – CBS correctie met autonome ontwikkeling	Trendmatig scenario Rekening houdend met geurnormen geurverordening	Worstcase Scenario - Rekening houdend met geurnormen geurverordening	Worstcase Scenario
Zeer goed	80	114	90	47	29
Goed	269	280	271	227	8
Redelijk goed	78	38	64	123	2
Matig	10	5	12	37	72
Tamelijk slecht	1	2	1	3	82
Slecht	1	2	1	2	63
Zeer slecht	2	0	2	2	74
Extreem slecht	0	0	0	0	111
Totaal	441	441	441	441	441
Hinderwaarde	317	263	292	385	1.339
Hinderpercentage*	8%	7%	8%	10%	27%

* Berekend door per klasse te vermenigvuldigen met de kans op geurhinder en te sommeren.

Effectbeoordeling Geur

Het trendmatig scenario is op het criterium effecten geur beoordeeld als neutraal binnen de bebouwde kom en licht negatief (0/-) buiten de bebouwde kom ten opzichte van de referentiesituatie. Hierbij wordt rekening gehouden met de geurnormen in de geurverordening.

Het worstcase scenario scoort als rekening gehouden wordt de geurnormen in de geurverordening voor dit criterium negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie. Indien geen rekening gehouden wordt met de gemeentelijke geurnormen scoort het worstcase scenario zeer negatief (- -).

Tabel 18: Totale effectscores geur

Criterium	Trendmatig scenario	Worstcase scenario	Worstcase scenario
	Met toepassing geurnormen geurverordening	Met toepassing geurnormen geurverordening	
Leefklimaat binnen de bebouwde kom	0	-	- -
Leefklimaat buiten de bebouwde kom	0/-	-	- -

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Actief intrekken latente ruimte

De extra geurhinder t.o.v. de referentiesituatie wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen. Het actief intrekken van niet-benutte (latente) ruimte (planologisch, milieu) kan het risico op ongewenste opvulling van die vergunningen beperken. Voor een deel wordt hier momenteel in voorzien door de provinciale beleidsregels voor intern en extern salderen (Regeling natuurbescherming Noord-Brabant) op basis waarvan latente ruimte niet ingezet mag worden voor saldering. Echter dit zijn provinciale beleidsregels die niet opgenomen kunnen worden in het bestemmingsplan Buitengebied Best 2021 en die door de provincie aangepast kunnen worden.

Strengere geurtoets (voorgond- en achtergrond)

De cumulatieve geurnormen die op basis van de IOV in het bestemmingsplan Buitengebied Best 2021 worden opgenomen voor ruimtelijke ontwikkelingen, zorgen voor een bescherming tegen een toename van de achtergrondbelasting van geur, die wel mogelijk zou zijn als er alleen een toetsing plaatsvindt op basis van de gemeentelijke geurnormen voor de voorgondbelasting.

De gemeente kan de beschermende werking versterken door strengere cumulatieve geurnormen op te nemen dan de provinciale geurnormen voor de achtergrondbelasting. Bijvoorbeeld door uit te gaan van de lagere GGD advieswaarden. Ook kan de gemeente een dergelijke strengere geurtoets niet alleen opnemen voor de ontwikkeling van veehouderijen, maar ook bij de ontwikkeling van andere functies, zoals wonen. Dit om een toename van de blootstelling aan te hoge geurbelasting te voorkomen of te beperken, bijvoorbeeld als ter plaatse van VAB-locaties geurgevoelige bestemmingen worden gerealiseerd.

De ontwikkeling van geurhinder is het minst negatief wanneer in het bestemmingsplan buitengebied of in afzonderlijke ruimtelijke procedures wordt getoetst op de aanvaardbaarheid van de ontwikkeling op grond van de gemeentelijke en provinciale geurnormen (individueel en cumulatief).

Door in het bestemmingsplan bij uitbreiding van het bouwblok, uitbreiding van het oppervlakte dierenverblijven of wijzigen van veehouderijtype (maar ook bij buitenplanse procedures) de aanvaardbaarheid van de ontwikkeling te toetsen aan de gemeentelijke geurnormen. En bij overbelasting (de eerder vergunde geurbelasting is hoger dan de geurnorm) te toetsen of die geurbelasting zo veel als mogelijk wordt terug gebracht. Dit om er toe bij te dragen dat piekbelastingen worden verminderd.

De juridische mogelijkheden om dergelijke toetsen te kunnen meenemen in de afweging zijn het grootst bij aparte planologische procedures. De gemeente kan met een stringenter planologisch regime in het bestemmingsplan buitengebied haar juridische sturingsmogelijkheden vergroten. Ook kan de gemeente in gebieden met veel overlast en een sterke concentratie van veehouderijen, per locatie het aantal en type dieren te begrenzen / maximaliseren. Dit om nog sterker via het ruimtelijk instrumentarium te sturen op beperking van overlast en de afname van bestaande overlast bij ontwikkeling van veehouderijen.

Mogelijkheden Crisis- en herstelwet (Chw) en Schone Lucht Akkoord (SLA)

In de gemeente Best is op gebiedsniveau geen sprake van een geurprobleem. Wel kan er sprake zijn van lokale, individuele situaties waar de geursituatie verbeterd kan worden, bijvoorbeeld de cluster van varkenshouderijen ten noorden van De Vleut. De Crisis- en herstelwet en het Schone Lucht Akkoord biedt de gemeente hiervoor een extra mogelijkheid. In de provincie Noord-Brabant komt experimenteerruimte voor overbelaste situaties vanwege veehouderij (o.b.v. voorstel 21e tranche van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet). De gemeente kan dan maatregelen aan veehouderijen opleggen om de overbelasting naar de omgeving toe te beperken, zoals het voorschrijven van geur reducerende maatregelen als sprake is van onaanvaardbare geurhinder en de nadelige gevolgen van geuremissies verder kunnen worden beperkt vanwege ontwikkeling technische mogelijkheden. De gemeente krijgt bij onaanvaardbare geurhinder ook de mogelijkheid om vergunningvoorschriften te wijzigen en zelfs de vergunning geheel of gedeeltelijk in te trekken. Om te bepalen of sprake is van onaanvaardbare geurhinder moet rekening worden gehouden met lokaal geurbeleid, historie van klachten, de bestaande en de verwachte geurhinder van de veehouderij en de kosten en baten van de technische voorzieningen en gedragsregels in de veehouderij. Verder komt er ruimte om te experimenteren met innovatieve technieken.

De voorgestelde experimenteerruimte voorziet straks ook in de mogelijkheid om af te wijken van de geurregels in de Wet geurhinder en veehouderij en het Activiteitenbesluit. De gemeente kan afwijken van de zogeheten '50%-regeling' voor geur, op basis waarvan veehouderijen in overbelaste situaties toch kunnen uitbreiden door de behaalde geurwinst, voor de helft weer te benutten voor de uitbreiding. De gemeente kan hiervan afwijken binnen een bandbreedte van 0% tot 50%. Deze experimenteerruimte is nog in ontwikkeling. De gemeente heeft echter nu al mogelijkheden om te anticiperen op de wet- en regelgeving onder de Omgevingswet. Zo heeft de gemeente onder de Omgevingswet meer beleidsvrijheid bij het bepalen van het beschermingsniveau van verschillende geurgevoelige objecten en kan de gemeente een omgevingswaarde vastleggen voor een bepaald gebied, onder andere voor geur.

4.5.4 Leemten in kennis en informatie

Relatie geurbelasting en kans op hinder

Er is onzekerheid over de relatie tussen de berekende geurbelasting en de kans op hinder. Deze onzekerheid heeft niet van direct invloed op de effectvergelijking van de scenario's maar is wel van belang om de effecten van een hoge geurbelasting voor omwonenden te kunnen duiden. De beoordeling van geur is subjectief en individueel bepaald. Dat maakt het moeilijk om algemeen gedragen en wetenschappelijk onderbouwde geurnormen of een eenduidige relatie tussen geurbelasting en kans op hinder vast te stellen.

Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD Brabant/Zeeland (Bureau GMV) en het Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS) van Universiteit Utrecht onderzochten in 2014 de relatie tussen geurbelasting afkomstig van veehouderijen en de ervaren geurhinder bij ruim 13.000 respondenten op het platteland en in kleinere kernen van Noord-Brabant en Noord-Limburg. Het onderzoek werd uitgevoerd in het kader van de Academische Werkplaats Milieu & Gezondheid. Deze resultaten bevestigen volgens de GGD signalen dat er bij gegeven geurbelasting aanzienlijk meer geurhinder voorkomt dan op basis van de Handreiking Wgv (Wet geurhinder veehouderij) te verwachten zou zijn. De relatie tussen geurbelasting en hinder blijkt bovendien afhankelijk te zijn van diersoort. De GGD adviseert de resultaten mee te nemen in de (landelijke) evaluatie en actualisatie van de Geurhindersystematiek en roept ook gemeenten en provincies op de resultaten te gebruiken als opstap voor vernieuwd geurhinderbeleid.

Het RIVM heeft een duidingsonderzoek uitgevoerd waarin de onderzoeksmethodiek en resultaten van het onderzoek van de GGD en Universiteit van Utrecht zijn vergeleken met het onderzoek dat door PRA is uitgevoerd in 2001. Het onderzoek van PRA is gebruikt in de handleiding bij de Wet geurhinder en veehouderij. Het RIVM geeft aan dat het GGD-IRAS het meest recente beeld geeft van de relatie tussen geurhinder en de blootstelling aan geur uit stallen van veehouderijen in Noord-Brabant en Noord-Limburg. Het toepassen van de gevonden relatie voor specifieke locaties kent echter de nodige beperkingen. Bijvoorbeeld omdat persoonlijke en conceptuele factoren van belang zijn en er aan de gemodelleerde blootstelling (modelmatig bepaalde geurhinder) allerlei onzekerheden kleven. GGD-Nederland heeft in het kader van het uitgevoerd onderzoek uit 2014 (GGD en IRAS) en de landelijke evaluatie van de geurregeling een advies gegeven m.b.t. de maximale hoogte t.a.v. de achtergrondbelasting. Zij gaan daarbij uit van een maximale achtergrondbelasting van circa 5 Ou voor objecten binnen de bebouwde kom en 10 Ou voor objecten buiten de bebouwde kom.

In paragraaf 4.11 is een nadere beoordeling opgenomen op basis van de GGD-advieswaarden voor onder andere geurhinder.

Rendementen gecombineerde luchtwassers

Naar aanleiding van de evaluatie van de geurregeling door de bestuurlijke werkgroep Verdaas is onderzoek verricht naar de rendementen van gecombineerde luchtwassers. Naar aanleiding van die onderzoeksresultaten zijn de ingeschatte geurrendementen van deze luchtwassers verlaagd van 85% naar 30-45% geurreductie en zijn de geuremissiefactoren naar boven bijgesteld. De berekende geurbelasting is hierdoor veel hoger dan de geurbelasting waarvan ten tijde van de vergunningverlening is uitgegaan.

De Commissie Geurhinder en Veehouderij (Commissie Biesheuvel) heeft o.a. geadviseerd meer inzicht te bieden in de effectiviteit van luchtwassers en hierbij de geurproductie in de stal te betrekken. In opdracht van het ministerie voert de WUR een onderzoek uit naar de mogelijkheden om de rendementen van combiluchtwassers te verbeteren.

4.6 Fijn stof en endotoxinen

4.6.1 Methodiek

Voor emissies van fijn stof zijn onderscheidend het type bedrijf en de verkeersbewegingen die daarbij een rol spelen. Daarom is luchtkwaliteit beoordeeld op de volgende criteria:

- Bedrijfsvoering: fijn stof (PM₁₀).
- Verkeer: fijn stof (PM₁₀).

Voor wat betreft de invloed op fijn stof is in het buitengebied van Best de veehouderij relevant. In de scenario's kan er een toename van de fijn stof emissies uit dierenverblijven ontstaan en door een toename van (vracht)verkeer, waardoor de fijnstof concentraties kunnen verhogen. In de achtergrondconcentraties zijn de bijdrages van de bestaande veehouderijen al inbegrepen. Nieuwe overschrijdingen van de wettelijke normen in de toekomst kunnen bij een adequate vergunningverlening in principe niet plaatsvinden, tenzij de normen worden bijgesteld op basis van nieuwe inzichten bijvoorbeeld de dosis-effectrelatie. Daarbij stelt de IOV bij uitbreiding van veehouderijen een norm voor de maximale fijn stof concentratie.

Endotoxinen vormen een onderdeel van het fijn stof dat afkomstig is uit veehouderijen. Vooruitlopend op de ontwikkeling van een landelijk toetsingskader heeft het Ondersteuningsteam Veehouderij en Volksgezondheid de 'Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid: Endotoxine toetsingskader 1.0' (hierna: voorlopig toetsingskader endotoxinen) opgesteld. In het toetsingskader zijn afstanden bepaald die een te hoge blootstelling aan endotoxinen zullen voorkomen. Voor vleeskuikens, legkippen en vleesvarkens zijn afstandsgrafieken opgesteld, aan de hand waarvan op basis van de fijnstofemissie in kilogrammen per jaar kan worden bepaald welke afstand tot gevoelige objecten moet worden aangehouden.

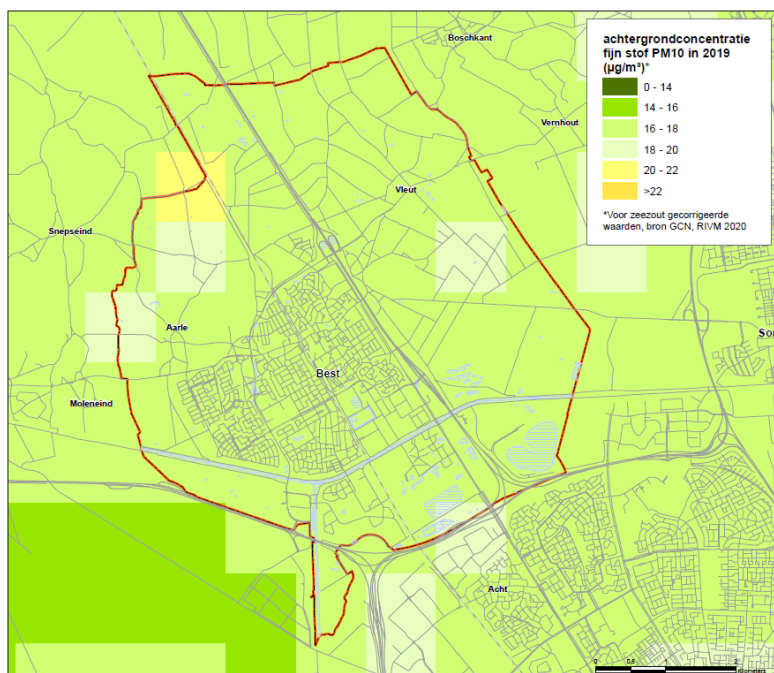
Effecten ten aanzien van fijn stof - endotoxinen wordt beoordeeld op het volgende criterium:

- de advieswaarde van de Gezondheidsraad van 30 EU/m³

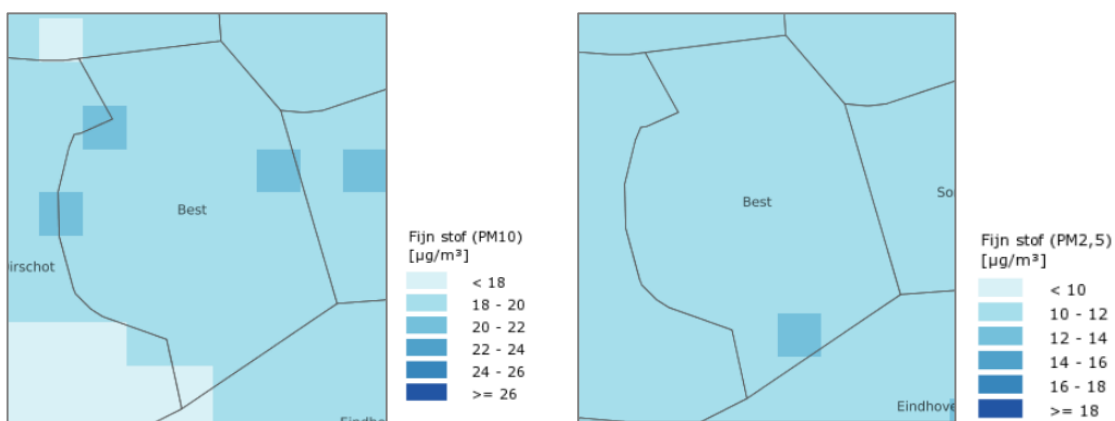
4.6.2 Referentiesituatie

De achtergrondconcentratie fijn stof (PM₁₀) ligt volgens de Grootchalige Concentratiekaart Nederland (GCN) in vrijwel het hele plangebied rond de 18 -19 µg/m³. Op drie locaties ligt de achtergrondconcentratie PM₁₀ hoger (circa 20-22 µg/m³) ten gevolge van aanwezige pluimveehouderijen. De achtergrondconcentraties liggen in het hele plangebied ruim onder de Nederlandse grenswaarde van 40 µg/m³. De achtergrondconcentratie zeer fijn stof (PM_{2,5}) ligt volgens de GCN in het hele plangebied tussen de 11-12 µg/m³ en ligt ruim onder de grenswaarde van 25 µg/m³. Zie Figuren 19 en 20.

De jaargemiddelde achtergrondconcentraties van fijn stof (PM_{10}) in het buitengebied van Best is dus nergens hoger dan de wettelijke norm van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Naast deze norm geldt nog dat de grenswaarde van $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ niet meer dan 35 keer per jaar wordt overschreden. Als richtwaarde voor de achtergrondconcentratie waarbij dit dreigt te gebeuren wordt in het algemeen een achtergrondconcentratie van $32 \mu\text{g}/\text{m}^3$ gehanteerd. De maximale concentratie ligt ook hier onder, zodat ook ten aanzien van de overschrijdingsdagen vanuit de achtergrondconcentratie de wettelijke normen niet overschrijden worden. Behalve waar sprake is van een hoge lokale bijdrage.

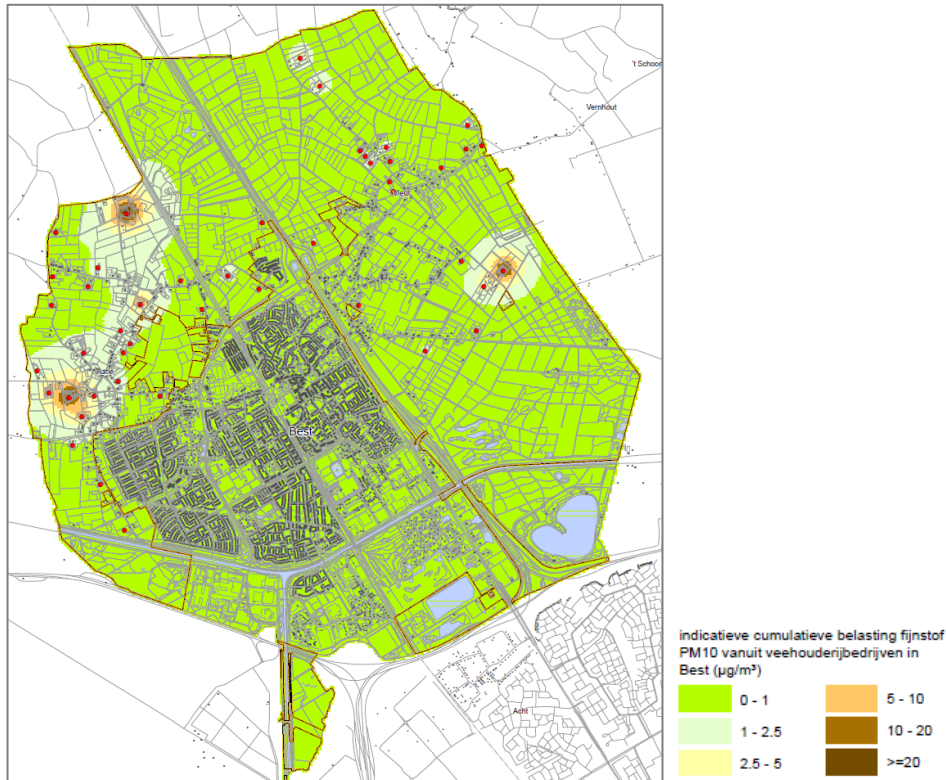
Figuur 19: Kaart huidige, vergunde achtergrondconcentraties PM_{10} (Deel C, bijlage C-7)

Figuur 20: Kaart bestaande achtergrondconcentraties PM_{10} en $PM_{2,5}$ (Bron: GCN, jaar 2020)

In navolgend Figuur 21 is de indicatieve bijdrage aan de achtergrondconcentratie fijn stof (PM_{10}) van veehouderijen in de huidige vergunde situatie weergegeven. Binnen het plangebied is overwegend sprake van een lage bijdrage aan de achtergrondconcentratie door veehouderij ($<1 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Op deze kaart worden vijf veehouderijlocaties 'zichtbaar', waar sprake is van een verhoogde

achtergrondconcentratie fijn stof (pluimveebedrijven), maar ook hier is geen sprake van overschrijding van de grenswaarden ter plaatse van omliggende woningen. De indicatieve fijn stof belasting door de veehouderijen ligt onder de $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

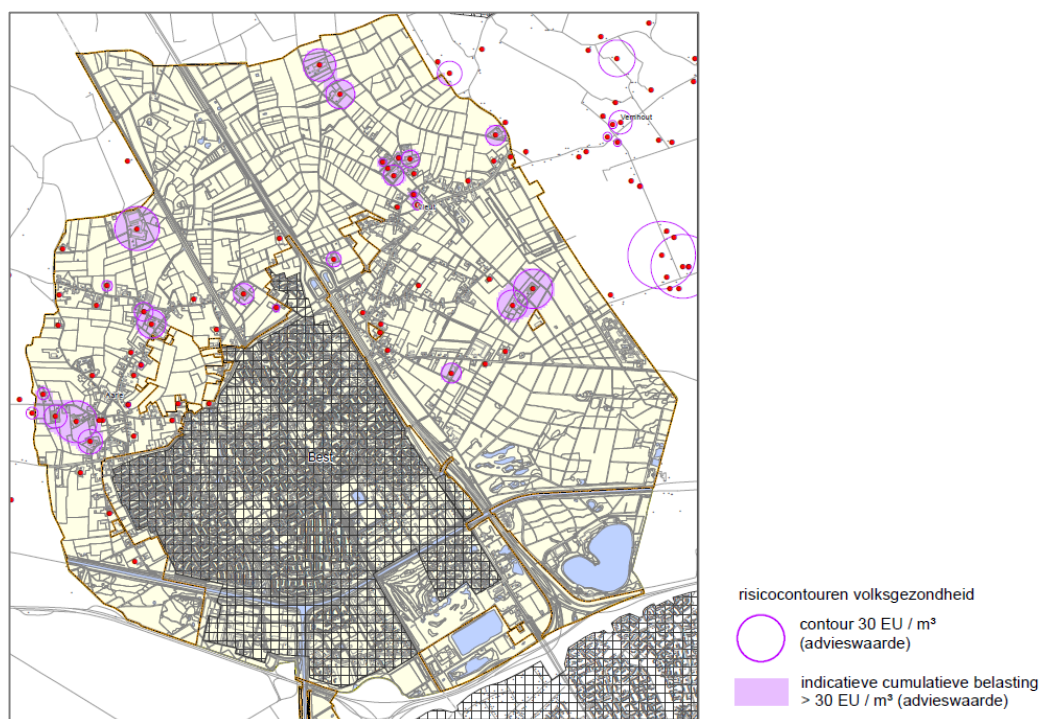

Figuur 21: Kaart huidige, vergunde achtergrondconcentraties PM_{10} met CBS correctie (Deel C, bijlage C-7)

Fijnstof - endotoxinen

Figuur 22 geeft de indicatieve individuele en cumulatieve risicocontouren ($30 \text{ EU}/\text{m}^3$) in de huidige vergunde situatie weer. Deze risico-contouren liggen rondom de pluimvee- en varkenshouderijen binnen het plangebied. Op enkele plaatsen overlappen de contouren elkaar en is sprake van een cumulatief effect.

Ter plaatse van de veehouderijen aan de Kapelweg, het pluimveebedrijf aan de Aarleseweg en de kleine cluster van veehouderijen aan de Vleutstraat/Hoefkesstraat liggen woningen van derden binnen de individuele en cumulatieve risico-contour. Bij toepassing van het endotoxine-toetsingskader betekent dat deze veehouderijbedrijven als ze gaan ontwikkelen uit voorzorg niet mogen toenemen in fijnstof emissie (stand-still). Hiermee wordt een toename van het blootstellingsrisico voorkomen.

Figuur 22: Indicatieve fijnstof-endotoxine contouren in de huidige vergunde situatie (zie ook deel C, bijlage C-8)

4.6.3 Effecten en effectbeoordeling

Veehouderij

In de bestemmingsplan wordt uitbreiding van bouwblokken voor veehouderijen en uitbreiding van dierenverblijven mogelijk gemaakt.

De gemeente stuurt op het voorkomen en beperken van een te hoge blootstelling aan fijn stof door in het bestemmingsplan het type veehouderij vast te leggen (diersoorten) en omschakelingen naar diersoorten waarbij mogelijk sprake is van risico's niet toe te staan. Het bestemmingsplan bevat geen mogelijkheden voor omschakeling naar pluimvee, geiten of nertsen. Omschakelen naar varkens en uitbreiding van dierenverblijven kan alleen via een wijzigingsbevoegdheid onder de voorwaarden dat sprake is van een goed woon- en leefklimaat en een goede leefkwaliteit en daarbij dient aangetoond te worden dat voldaan wordt aan de relevante (milieuhygiënische) wet- en regelgeving en gemeentelijk beleid oa. op gebied van gezondheid en fijn stof. Dit geeft de gemeente ook meer mogelijkheden om nieuwe inzichten t.a.v. volksgezondheid en omwonenden te betrekken bij een nieuwe afweging.

De Interim Omgevingsverordening stelde t.a.v. bestemmingsplannen bij uitbreiding van het oppervlakte dierenverblijven een maximaal jaargemiddelde concentratie van $31,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ fijn stof in de buitenlucht, echter uit jurisprudentie volgt dat de provincie in de IOV geen regels omtrent de inhoud van bestemmingsplannen mag stellen die betrekking hebben op de jaargemiddelde fijnstofconcentratie (PM_{10}) in de Wet milieubeheer (ABRvS 201802281/3/R2, ECLI:NL:RVS:2020:452, 12 februari 2020).

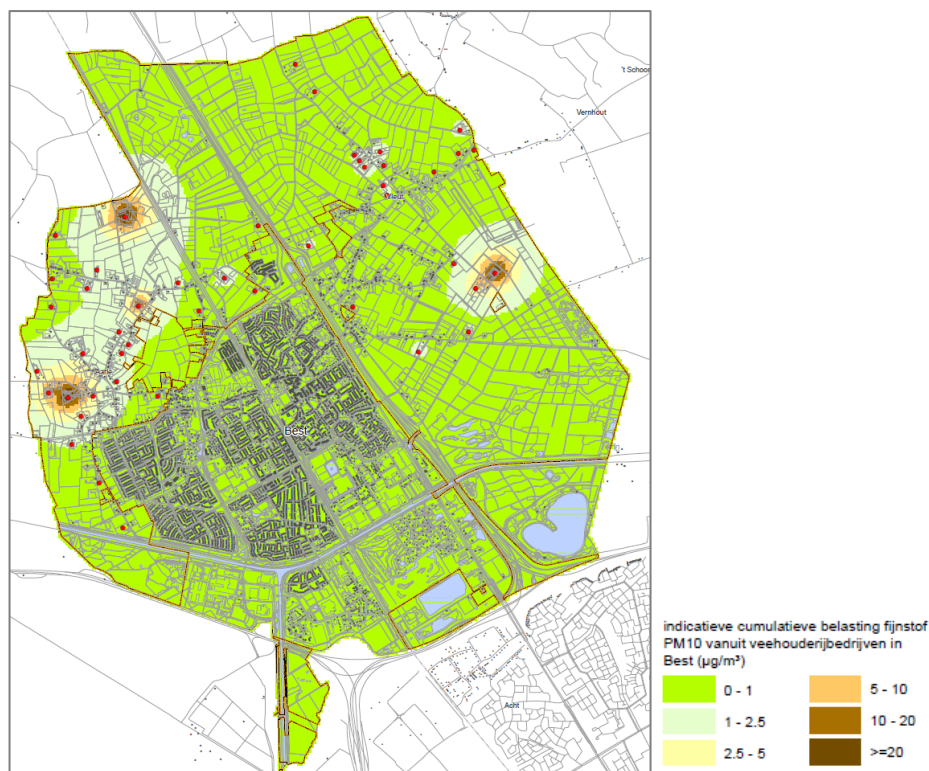
In tabel 19 is de ontwikkeling weergegeven van de fijn stof emissie voor de huidige situaties en de scenario's op basis van de modelmatige uitgangspunten. Net als bij geur wordt in de scenario's geen rekening gehouden met de effecten van het stikstofemissieplafond.

Tabel 19: Fijn stof emissies in het trendmatig en worstcase scenario t.o.v. de referentiesituatie.

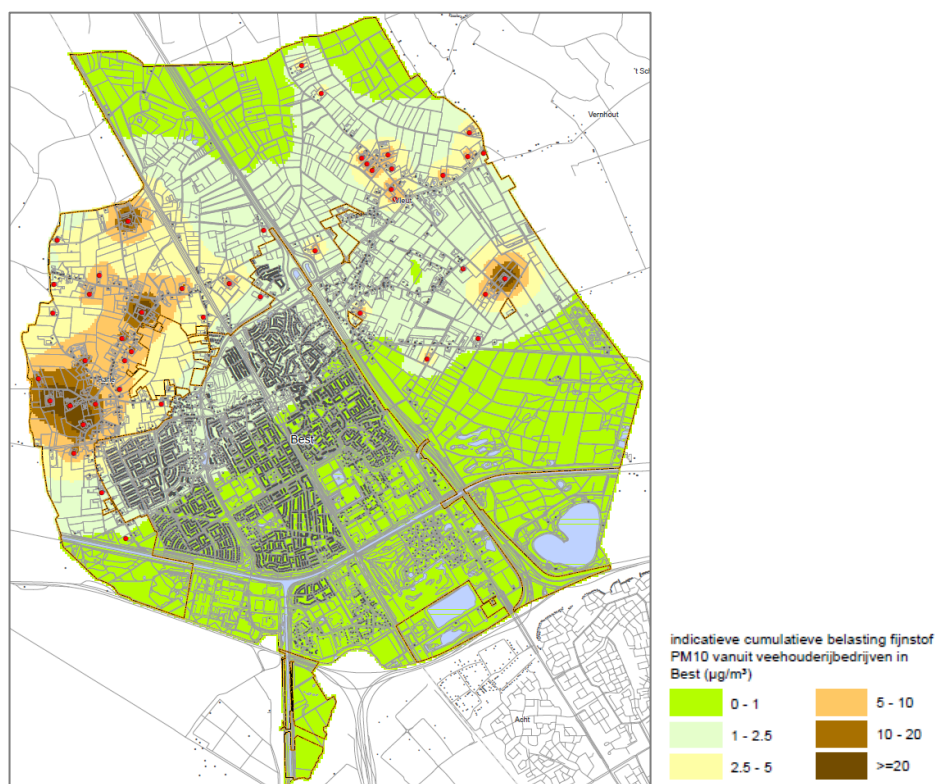
	Huidige situatie vergund (hsv)	Huidige situatie vergund met CBS correctie	Huidige situatie vergund – met eisen IOV	Huidige situatie vergund met eisen IOV en CBS correctie	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Fijn Stof (kg PM ₁₀ /jaar) en % t.o.v. hsv	26.318	21.055 (80%)	26.318 (100%)	21.055 (80%)	26.603 (101%)	82.611 (314%)

In Figuur 23 is de fijn stof belasting uit de veehouderij bij het trendmatig scenario weergegeven. Dit beeld wijkt weinig af van de huidige vergunde situatie. De landelijke fijnstof normen verhinderen over het algemeen niet een toename in achtergrondconcentratie fijn stof, tenzij er sprake is van woning of een andere gevoelig object op zeer korte afstand van stallen waar al sprake is van een hoge belasting door fijn stof. Dit wordt zichtbaar in het worstcase scenario. In het worstcase scenario is sprake van een aanzienlijk toename van de fijn stof concentratie.

De fijn stof kaarten van de verschillende scenario's zijn opgenomen in Deel C, bijlage C-7.

Figuur 23: Indicatieve cumulatieve milieubelasting fijn stof vanuit veehouderijen, trendmatig scenario (Deel C, bijlage C-7)

Figuur 24: Indicatieve cumulatieve milieubelasting fijn stof vanuit veehouderijen, worstcase scenario (Deel C, bijlage C-7)

In het worstcase scenario ontstaat door de toename van de fijn stof concentratie met name een verslechtering van het woon- en leefklimaat in het westen van het plangebied rondom en ten zuiden van Aarle. In dit deel van het plangebied zitten enkele pluimveehouderijen in elkaars nabijheid en zijn op relatief korte afstand meerdere woningen aanwezig. Als hier het voorlopig toetsingskader voor endotoxinen wordt toegepast zal de worstcase ontwikkeling van de fijn stof concentratie in het worstcase scenario een stuk minder negatief zijn, aangezien in bestaande situaties waar woningen binnen de endotoxinen-risicocontour liggen de fijn stof emissie niet mag toenemen.

Afhankelijk van de ligging zijn er veehouderijen binnen het plangebied aanwezig die geen of weinig milieugebruiksruimte hebben ten aanzien van ammoniak en geur en bij uitbreidingsplannen emissie reducerende maatregelen moeten treffen. Bij varkenshouderijen worden voornamelijk luchtwassers toegepast en die reduceren ook fijnstof (het verwijderingsrendement is afhankelijk van het type luchtwasser). Nieuwe pluimveestallen moeten voldoen aan de maximale emissiewaarden van het Beh, bijvoorbeeld door nageschakelde technieken. Dit kan betekenen dat uitbreiding resulteert in een daling van de fijn stof emissies. Dit is niet meegenomen in de scenario's, omdat dit lastig te voorspellen is, maar kan dus voor een vermindering van de concentratie fijn stof zorgen of een beperking van een toename van de concentratie fijn stof uit stallen van veehouderijen.

Fijn stof - endotoxinen

De gemeente Best past in de praktijk het voorlopig toetsingskader endotoxinen toe, echter dit is geen landelijke wet- en regelgeving. Zonder toepassing van het voorlopig toetsingskader endotoxinen zijn de effecten voor endotoxinen gelijk aan de effecten voor de fijn stof emissies.

Bij toepassing van het voorlopig toetsingskader endotoxinen mag in bestaande situaties waar woningen binnen de endotoxinen-risicocontour van één of meerdere veehouderijen liggen, de fijn stof emissie van de veehouderij niet toenemen. Ter plaatse van de veehouderijen aan de Kapelweg, het pluimveebedrijf aan de Aarleseweg en de kleine cluster van veehouderijen aan de Vleutstraat/Hoefkesstraat liggen woningen van derden binnen de individuele en cumulatieve risicocontour. Bij toepassing van het endotoxine-toetsingskader betekent dat deze veehouderijbedrijven als ze gaan ontwikkelen uit voorzorg niet mogen toenemen in fijnstof emissie (stand-still). Hiermee wordt ter plaatse een toename van het blootstellingsrisico voorkomen. Verder kan binnen het plangebied de fijn stof emissie toenemen zoals in Figuur 23 en Figuur 24 is weergegeven, maar op basis van het toetsingskader endotoxinen kan het blootstellingsrisico en het aantal blootgestelden aan endotoxinen niet toenemen.

Met toepassing van dit toetsingskader wordt andersom ook voorkomen dat nieuwe gevoelige functies op VAB-locaties (woningen of andere gevoelige functies) binnen endotoxine risicocontouren worden gerealiseerd en een toename van het aantal blootgestelden en daarmee blootstellingsrisico gaan endotoxinen voorkomen.

Verkeer

Het bestemmingsplan biedt planologische uitbreiding voor een toename van het aantal dieren en kan daarmee ook leiden tot een toename van transportbewegingen in het buitengebied. Een toename aan transportbewegingen veroorzaakt ook een toename aan fijn stof emissies. De toename aan transportbewegingen en daarmee fijn stof emissies is bij het worstcase alternatief groter dan bij het trendmatig groeialternatief.

Effectbeoordeling fijn stof en fijn stof - endotoxinen

Het trendmatig scenario is op het criterium bedrijfsvoering en verkeer (fijn stof) beoordeeld als licht negatief (0/-). Het worstcase scenario is voor het criterium bedrijfsvoering en verkeer beoordeeld als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie. Indien het voorlopig toetsingskader endotoxinen wordt toegepast wordt het worstcase scenario voor het criterium bedrijfsvoering minder negatief.

Tabel 20: Totale effectscores fijn stof –endotoxinen

Criterium	Trendmatig scenario	Worstcase scenario	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
			met toepassing endotoxine toetsingskader	
Bedrijfsvoering – fijn stof en endotoxinen	0/-	-	0/-	0/-
Verkeer – fijn stof	0/-	-	0/-	-

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; -- = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Voor beperking van fijn stof emissies uit de veehouderij bestaan de volgende mogelijkheden:

- Aanpak van de bron: voermaatregelen (gebruik coating tegen stofverspreiding) & huisvesting (strooisel, mest afdekken).
- Aanpak luchtkwaliteit in de stal: vernevelen (olie/water), elektrostatisch filter.
- Aanpak luchtkwaliteit bij de uitlaat: (combi-)wasser, watergordijn, filters, groensingels. Bij toepassing van een chemische of biologische luchtwasser kan de emissie van fijn stof met circa 60% worden gereduceerd. Bij toepassing van de gecombineerde luchtwasser bedraagt de reductie circa 80%.

Andere maatregelen om een blootstelling tegen hoge concentraties fijn stof te voorkomen zijn bij nieuwe ontwikkelingen (nieuwe stallen, nieuwe woningen e.d.) voldoende afstand houden, ook als de (landelijke) normen niet worden overschreden.

De gemeente kan toename van fijn stof emissies en extra blootstelling bij hogere concentraties fijn stof op locaties waar één of meerdere woningen binnen een individuele of cumulatieve endotoxine-risicocontour liggen voorkomen door toepassing van het voorlopig toetsingskader endotoxinen.

Het voorkomen van oprichting van nieuwe pluimveehouderijen, door omschakeling naar pluimvee niet mogelijk te maken in het bestemmingsplan. In het bestemmingsplan Buitengebied Best 2021 is omschakelen naar pluimvee, geiten en nertsen niet mogelijk.

4.6.4 Leemten in kennis en informatie

De modelberekeningen (cumulatieve concentratie fijn stof door veehouderijen en de endotoxinen risico-contouren) zijn uitgevoerd op basis van standaard stalparameters. De uitvoering van stallen zoals de exacte ligging van emissiepunten en de wijze van de uitstroom van lucht uit de stallen, bepalen in sterke mate lokale concentraties. Het voldoen aan de grenswaarde van een uitbreiding wordt nader getoetst in het kader van de daarvoor benodigde vergunningaanvraag. Er zijn geen leemten die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming.

4.7 Landschap

4.7.1 Methodiek

De volgende criteria zijn gehanteerd:

- Beïnvloeding landschappelijke patronen, objecten en elementen.

4.7.2 Referentiesituatie

Best maakt onderdeel uit van gebiedspaspoort Meierij, dat wordt gekenmerkt als 'kleinschalig mozaïek aan de benedenloop van beken, rijk aan populieren'. De provincie wil het karakter van de Meierij als groen hart van Brabant versterken.

Onder meer door mogelijkheden te bieden voor menging van functies in het buitengebied en verbreding van de landbouw, het versterken en verbinden van Het Groene Woud met andere natuurgebieden, in te zetten op een duurzame waterhuishouding en het versterken van de recreatieve structuur. De ontwikkeling van dorpen, steden en de intensieve landbouw (zoals veehouderij en boomteelt) vindt plaats in samenhang met het versterken van landschapselementen die bijdragen aan de biodiversiteit en het groene, kleinschalige karakter van de Meierij; zoals poelen, houtwallen, open graslanden, bomenlanen en onverharde wegen.

In het noorden van het plangebied ligt Nationaal landschap Het Groene Woud. De afwisseling tussen waardevol natuur- en cultuurlandschap met hoge cultuurhistorische waarden is groot op kleine schaal. De verwevenheid tussen ecologische en landbouwbelangen is vanwege deze afwisseling aanzienlijk. Op basis van overeenkomsten in abiotische kenmerken, ontstaansgeschiedenis, karakteristiek en grondgebruik kan het buitengebied van Best worden onderverdeeld in grofweg drie landschappelijke eenheden:

- *Broekontginningslandschap in het noorden:*
Hier ligt het cultuurhistorisch landschap Groene Woud en liggen de Natte Natuurparels (onderdeel NNB) De Mortelen/Velderbosch en De Scheeken. Het gebied wordt onder andere gekenmerkt door waardevolle kwel- en bosvegetaties (moerassige gronden en blauwgraslanden). Een kenmerkend cultuurhistorisch aspect is de zeer kleinschalige afwisseling van (broek)bosjes, houtsingels, bomenrijen (vooral populieren) en kleine graslandjes. Een aantal van de landschapselementen heeft historische waarde. Binnen De Mortelen en De Scheeken is een aantal historisch geografische lijnen aanwezig en er is sprake van een aantal historische groenstructuren. De indicatieve archeologische waarde is laag binnen nagenoeg het hele deelgebied.
- *Kampenlandschap in het midden:*
Dit landschapstype bestaat uit kleinschalige akkerlanden, omgeven door houtsingels en houtwallen. Als gevolg van schaalvergroting in de landbouw is deze verkaveling nog maar beperkt aanwezig. De buurtschappen De Vleut en Aarle zijn specifieke landschappelijke eenheden. De indicatieve archeologische waarde is middelhoog tot hoog in een groot deel van dit gebied.
- *Heidelandschap in het zuiden:*
Dit landschap is een heideontginnings- en heidebebossingslandschap. De Nieuwe Heide in het zuidoosten van de gemeente Best is van oorsprong een relatief hooggelegen heideterrein op stuifzandruggen. Het landschap is besloten van karakter door de aanwezige naaldhoutbossen. In de bosgebieden ligt een aantal nieuwe open heideterreinen met vennen. Geheel in het westen van de Nieuwe Heide ligt het Langven. De Aarlesche Heide wordt gekenmerkt door landduinen en is (half) open van karakter.

De in het gebied voorkomende elementen die landschappelijk waardevol zijn, zijn veelal als 'Bos' of 'Natuur' conform het bestemmingsplan 'Buitengebied 2006' op de verbeelding opgenomen. Elementen, solitaire bomen en/of poelen die binnen een bouwvlak zijn gelegen worden tot de erfbeplanting gerekend en zijn niet specifiek opgenomen.

Daarnaast zijn overige verspreid in het buitengebied gelegen waardevolle landschapselementen zoals houtwallen, laanbeplanting, bosschages en poelen conform het bestemmingsplan 'Buitengebied 2006' op de verbeelding opgenomen als 'Groen'.

4.7.3 Effecten en effectbeoordeling

Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen vanwege verstening/bouwmassa van invloed zijn op de landschappelijke patronen/objecten en elementen. In beide scenario's is de invloed van de ontwikkelingsruimte voor met name de agrarische bedrijven op landschap zeer beperkt ten opzichte van de referentiesituatie, omdat ruimtelijke ontwikkelingen alleen mogelijk zijn wanneer voldaan wordt aan een breed scala aan landschappelijke en ruimtelijke kwaliteitseisen.

Ruimtelijke kwaliteitsverbetering

Van een aantal ruimtelijke ontwikkelingen is op basis van eerder doorlopen planologische procedures medewerking verleend, mits een goede landschappelijke inpassing werd gerealiseerd. Betreffende locaties zijn hiertoe op de verbeelding eveneens voorzien van de bestemming 'Groen'. In de regels van het bestemmingsplan is voor deze locaties een juridische regeling opgenomen die voorziet in de instandhouding van de landschappelijke inpassing middels opgenomen voorwaardelijke verplichtingen.

In de IOV is opgenomen dat ieder bestemmingsplan dat voorzien is in een ruimtelijke ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied dient bij te dragen aan de zorg voor het behoud en de bevordering van de ruimtelijke kwaliteit van het daarbij betrokken gebied en de naaste omgeving, in het bijzonder aan het principe van zorgvuldig ruimtegebruik. Daarnaast dient te worden verantwoord hoe de vereiste kwaliteitsverbetering in het plan is gewaarborgd. Het achterliggende idee hierbij is dat ontwikkelingen actief bijdragen aan versterking van het landschap. Dit gaat dus verder dan het mitigeren van de effecten van een ontwikkeling op de omgeving of het beperken van verlies aan omgevingskwaliteit.

Kwaliteitsverbetering

Onder een kwaliteitsverbetering worden begrepen alle projecten die zijn gericht op een aantoonbare en uitvoerbare verbetering van structuren of waarden op het vlak van natuur, water, landschap of cultuurhistorie. Bij kwaliteitsverbetering van het landschap kan in het bijzonder worden gedacht aan concrete tegenprestaties gericht op de verbetering van de volgende landschapsaspecten: bodem (aardkunde) en water, natuur- en landschapselementen, cultuurhistorische elementen incl. archeologie, recreatieve toegankelijkheid van het landschap, sloop en ontstening. Investerings in het landschap betreffen nieuw te ontwikkelen structuren en elementen en/of het herstel van bestaande structuren en elementen. Ook kan een koppeling worden gelegd met de realisering van de ecologische hoofdstructuur en ecologische verbindingzones. Als het niet mogelijk is een fysieke kwaliteitsverbetering in de directe omgeving te realiseren, is fondsvorming een optie. De bijdrage wordt dan gestort in het fonds dat ingezet wordt voor kwaliteitsverbetering in het buitengebied.

De gemeente onderschrijft het principe van het beleidsvoornemen dat ruimtelijke ontwikkelingen bij moeten dragen aan een kwaliteitsverbetering van het landschap. Hiertoe is door de gemeente een landschapsinvesteringsregeling opgesteld 'Landschapsinvesteringsregeling gemeente Best', die in onderhavig bestemmingsplan is doorvertaald. In de regels wordt voor diverse afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden voor ruimtelijke ontwikkelingen een verwijzing opgenomen naar het LIR. In de regeling kunnen, rekening houdend met de impact op de omgeving, drie categorieën van ruimtelijke ontwikkelingen (met de bijbehorende kwaliteitsverbetering) worden onderscheiden:

Categorie 1: ruimtelijke ontwikkelingen, die geen (extra) kwaliteitsverbetering van het landschap vereisen. Dit betreft ontwikkelingen die geen wezenlijke ruimtelijke impact hebben, omdat de ontwikkeling in zichzelf reeds een kwaliteitsverbetering is danwel de ontwikkeling een dusdanig geringe ruimtelijke invloed heeft (veelal binnen bestaande bebouwing), dat een substantiële kwaliteitsverbetering disproportioneel zou zijn. Dit betreft onder meer aanleg van natuur- en landschapselementen en voorzieningen ten behoeve van extensieve recreatieve mogelijkheden en kleinschalige nevenactiviteiten binnen bestaande bebouwing, vergroting bijgebouwen tot 150 m² en tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen.

Categorie 2: ruimtelijke ontwikkelingen, waarbij de kwaliteitsverbetering van het landschap wordt vormgegeven door te voorzien in een goede landschappelijke inpassing. Dit betreft ruimtelijke ontwikkelingen die een relatief beperkte invloed op de omgeving hebben en passend worden geacht in het landelijk gebied. Het ruimtelijk effect van de ontwikkeling blijft veelal beperkt tot het eigen erf en heeft slechts in een beperkt aantal gevallen een beperkt visueel-ruimtelijk effect op de directe omgeving (het betreft toename van bebouwing binnen de reeds bestaande bestemmingsvlakken). Onder meer vormverandering van (agrarische) bestemmingsvlakken, ondergeschikte (buitenpandige) nevenactiviteiten en omschakeling naar een grondgebonden melkveehouderij, schapenhouderij of paardenhouderij. Voor deze ontwikkelingen bestaat de vereiste kwaliteitsverbetering uit een goede landschappelijke inpassing op eigen erf en/of direct aansluitend aan eigen erf. De exacte invulling van de landschappelijke inpassing dient nader te worden vastgelegd in een door de gemeente goedgekeurd landschappelijk inrichtingsplan, waaruit blijkt hoe en met welke elementen de landschappelijke inrichting wordt vormgegeven, waarbij gebruik dient te worden gemaakt van inheemse soorten, zoals opgenomen in de Bepantingslijst bij de LIR. Hierbij geldt de vereiste goede landschappelijke inpassing voor het gehele bouwvlak en bestemmingsvlak en niet alleen voor de beoogde ruimtelijke ontwikkeling of ingreep.

Categorie 3: ruimtelijke ontwikkelingen waarbij de basisinspanning voor kwaliteitsverbetering wordt genormeerd in euro's (op basis van forfaitaire bedragen). Dit betreft ruimtelijke ontwikkelingen die wel ruimtelijk inpasbaar zijn, maar die een beduidende invloed kunnen hebben op de omgeving. Dit betreft in ieder geval vergrotingen van agrarische bouwvlakken, uitbreiding van niet-agrarische en recreatie bedrijven, omschakeling van een agrarisch bouwvlak of woonbestemming naar een niet-agrarische bestemming en het realiseren van zonnevelden. De noodzakelijke basisinspanning wordt genormeerd, waarbij de investeringsverplichting bij voorkeur met een adequate landschappelijke inpassing wordt voldaan. In een aantal gevallen zal een aanvullende investering worden vereist. Voor de berekening hiervan wordt gebruik gemaakt van standaardbedragen per m².

De kwaliteitstoevoeging dient bij voorkeur op of in de nabijheid van het initiatief plaats te vinden en kan op meerdere manieren plaats vinden: landschappelijke inpassing, aanleg en herstel van natuur- en landschapselementen, aanleg van recreatieve voorzieningen ten behoeve van extensief recreatief medegebruik, fysieke inrichtingsmaatregelen gericht op behoud en herstel van cultuurhistorie en archeologie, sloop van niet cultuurhistorisch waardevolle gebouwen en verwijderen van verharding, een fysieke bijdrage aan realisering van het Natuurnetwerk Brabant en maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie.

Niet elke ontwikkeling is bij voorbaat te vangen in één van bovenstaande categorieën. Initiatieven kunnen daarvoor te complex zijn, hebben door bijzondere omstandigheden minder financieel draagvlak of dragen op geheel andere wijze bij aan de kwaliteit van het landschap. Ook kan een project een zeer grote of juist vrijwel geen impact op de omgeving hebben. Dat maakt het noodzakelijk om de vrijheid te houden maatwerk te leveren.

Uitbreiding veehouderijen

Uitbreiding van veehouderijen is in het bestemmingsplan onder voorwaarden mogelijk:

- Landschappelijke inpassing: er dient sprake te zijn van een zorgvuldige landschappelijke inpassing van de bedrijfsbebouwing op basis van een door de gemeente goedgekeurd erfbeplantingsplan, waarbij de oppervlakte van de inpassing minimaal 10% van de oppervlakte van de aanduiding 'bouwvlak' dient te bedragen.
- Kwaliteitswinst: vergroting van het bouwvlak en vormverandering dient gepaard te gaan met een aantoonbare en uitvoerbare fysieke verbetering van de aanwezige of potentiële kwaliteiten van bodem, water, natuur, landschap of cultuurhistorie of van extensieve recreatieve mogelijkheden van het plangebied.
- Zuinig ruimtegebruik: de inrichting van het bouwvlak bevordert een gunstige verhouding tussen bruto (bestemmings- of bouwvlak) en netto (bebouwing) ruimtebeslag.
- Staldering: Binnen een regio is de bouw of ingebruikname van een stal van een intensieve veehouderij uitsluitend toegestaan als er elders in dezelfde regio iets meer staloppervlak (110%) verdwijnt. Deze stalderingseis betekent concreet dat er voor elke nieuwe m² stal elders 1,1 m² moet worden afgebroken of gebruikt voor een andere bestemming.
- Ontstening: bij initiatieven wordt eveneens bewerkstelligd, dat alle overtollige bebouwing wordt gesloopt met uitzondering van cultuurhistorische bebouwing ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - cultuurhistorisch waardevolle bebouwing'.
- Bebouwing: de bebouwing moet passend zijn bij de aard van de omgeving (hoogte, massa en architectonische kwaliteit).
- Parkeren dient op eigen erf plaats te vinden.

Mestbewerking

Het bestemmingsplan maakt het mogelijk dat op het bouwblok mestbewerking ten behoeve van ter plaatse geproduceerde mest plaatsvindt, zonder nadere toetsing aan landschapswaarden of een vereiste landschappelijke inpassing. Dit levert een versterking van het bouwblok op of leidt eerder tot behoefte aan uitbreiding van het bouwblok. Het ruimtelijk beeld van het bouwblok verandert, aangezien hiervoor bouwwerken zijn.

Teeltondersteunende voorzieningen

Tijdelijke voorzieningen zijn voorzieningen die op dezelfde locatie worden gebruikt zo lang de teelt dit vereist, met een maximum van 8 maanden. Deze tijdelijke voorzieningen hebben een directe relatie met het grondgebruik.

Oprichting van tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen is:

- rechtstreeks toegestaan op gronden met bestemming Agrarisch en Agrarisch – Agrarisch bedrijf;
- indien sprake is van oprichting van voorzieningen hoger dan 1,5 m en groter dan 3 ha binnen de aanduidingen groenblauwe mantel, leefgebied struweelvogels, leefgebied kwetsbare soorten en cultuurhistorisch vlak, is dit alleen via een omgevingsvergunning toegestaan.
- niet toegestaan in het Natuurnetwerk Brabant.

Het gebruikmaken van teeltondersteunende voorzieningen heeft effect op de ruimtelijk visuele kwaliteit van het landschap. Deze voorzieningen kunnen de openheid aantasten en een gevoel van landschappelijke verstoring teweegbrengen bij omwonenden of bezoekers aan het gebied. Met name de aanleg van hoge voorzieningen heeft nadelige effecten op de openheid van het landschap. Voor het landschapsbeeld heeft tijdelijk gebruik echter geen blijvend effect. Zodra het plastic is weggehaald is het oorspronkelijke beeld weer terug. Het gebruik vindt echter wel plaats in hetzelfde seizoen (voorjaar/zomer) als ook anderen (recreanten en inwoners) van het gebied 'genieten'.

Door tijdelijke voorzieningen rechtstreeks toe te staan is het niet mogelijk een afweging te maken of er sprake is van een onaanvaardbare aantastingen van cultuurhistorische- en aardkundige waarden. De waarden van de groenblauwe mantel en het natuurnetwerk (NNB) zijn wel beschermd.

Op agrarische percelen, die tevens een natuurwaarde hebben, kan tijdelijk gebruik wel een blijvende schade tot gevolg hebben. Het is mogelijk dat natuurwaarden direct worden aangetast en op den duur helemaal verdwijnen. Teeltondersteunende voorzieningen kunnen bijvoorbeeld barrières vormen voor kleine dieren en indien ze de bodem afsluiten worden veel dieren gehinderd bij het foerageren. Voor dieren die in de bodem leven en voor planten die ter plaatse groeien, raakt de bodem ongeschikt.

Oprichting van teeltondersteunende kassen binnen een agrarisch bouwvlak wordt binnen de bestemming 'Agrarisch' bij recht toegestaan tot maximaal 5.000 m². Binnen de groenblauwe mantel, Natuurnetwerk Brabant en de bestemming 'Agrarisch met waarden – Natuur- en landschapswaarden' wordt de oprichting van teeltondersteunende kassen conform provinciale regels niet toegestaan.

Vanwege de relatief grote ruimtelijke uitstraling, de duurzaamheid van de voorzieningen en het ontbreken van een directe relatie met het grondgebruik zijn permanente teeltondersteunende voorzieningen alleen toegestaan binnen het bestemmingsvlak 'Agrarisch-Agrarisch bedrijf' en buiten het bestemmingsvlak ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch – teeltondersteunende voorziening' (dit zijn de bestaande voorzieningen buiten het bestemmingsvlak). Uitbreiding is mogelijk (kassen uitgezonderd). Binnen de groenblauwe mantel bedraagt de maximaal toegestane omvang teeltondersteunende voorzieningen 3 ha. Door een differentiatievlak toe te kennen wordt geregeld dat ter plaatse geen gebouwen zijn toegestaan.

Effectbeoordeling

Het trendmatig groeiscenario is op het criterium beïnvloeding van specifieke landschappelijke patronen/objecten en elementen beoordeeld als negatief (-). Het worstcase scenario is voor dit criterium beoordeeld als zeer negatief (- -) ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 21: Totale effectscores landschap

Criterion	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Beïnvloeding van specifieke landschappelijke patronen/objecten en elementen.	-	- -

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Er worden geen aanvullende mitigerende en compenserende maatregelen noodzakelijk geacht, anders dan nu al opgenomen in het bestemmingsplan

Om negatieve effecten op het gebied van landschap te voorkomen kan de gemeente kiezen om in het bestemmingsplan tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen niet meer rechtstreeks toe te staan, maar met een afwijking waarin voorwaarden worden gesteld omtrent het niet aantasten van waarden. Ook kunnen tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen in omvang gemaximaliseerd worden, eventueel gedifferentieerd naar gebiedswaarden. Door bij uitbreiding van permanente teeltondersteunende voorzieningen een differentiatievlak toe te kennen wordt geregeld dat ter plaatse geen gebouwen zijn toegestaan.

4.7.4 Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

4.8 Cultuurhistorie en archeologie

4.8.1 Methodiek

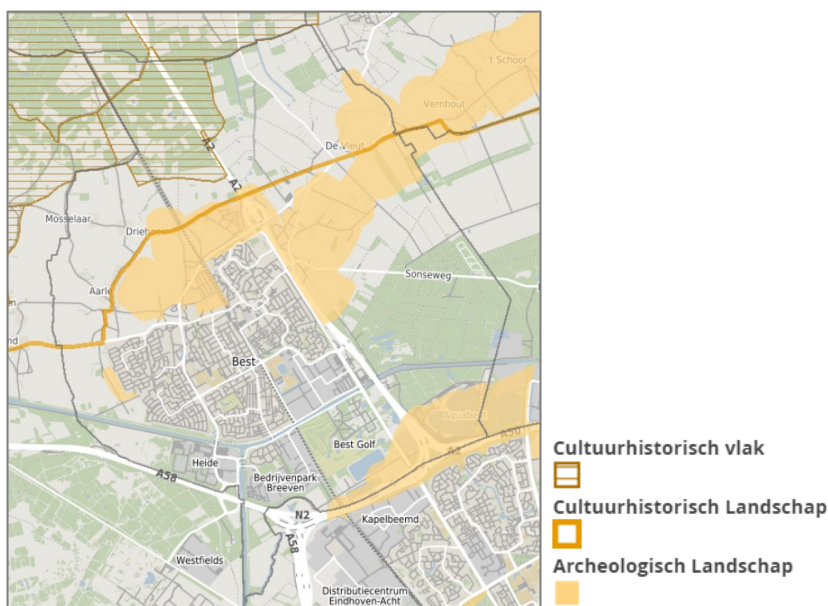
De volgende criteria zijn gehanteerd:

- Beïnvloeding van cultuurhistorische patronen, objecten en elementen.
- Beïnvloeding van de aardkundige waarden.
- Beïnvloeding van de archeologische waarden.

4.8.2 Referentiesituatie

Bij de opstelling en uitvoering van ruimtelijke plannen moet met de cultuurhistorische (landschaps)waarden van bovenlokaal belang rekening worden gehouden. Door de provincie is een cultuurhistorisch vlak aangeduid binnen de gemeente Best. Het doel is het behoud en de bescherming van de cultuurhistorische waarden te verzekeren. Dit cultuurhistorisch vlak is overgenomen in het bestemmingsplan en voorzien van een adequate beschermingsregeling.

Binnen het plangebied liggen geen aardkundig waardevolle gebieden, maar wel cultuurhistorische waardevolle gebieden en elementen. Zie Figuur 25.

Figuur 25: Cultuurhistorische waarden (Kaartbank Brabant)

Cultuurhistorisch vlak Broekgebieden van Best

De te beschermen waarden van het gebied betreffen onder meer:

- De plaatselijk kleinschalige percelering en de (restanten van) elzensingels ;
- De Nieuwe Dijk/Broekdijk;
- De Ginkeldijk;
- De strookvormige percelering;
- De zandwegen.

De betreffende percelen zijn voorzien van een gebiedsaanduiding ‘overige zone – cultuurhistorisch waardevol vlak’, waarmee de specifieke cultuurhistorische waarden van het aangeduide gebied beschermd worden.

Wederopbouwgebied De Scheeken

Wederopbouwgebied De Scheeken Direct ten oosten van de A2 bevindt zich daarnaast het gebied ‘De Scheeken’. Ruilverkavelingsgebied De Scheeken is in de Visie Erfgoed en Ruimte door het Rijk aangewezen. De Scheeken is een vroeg voorbeeld van een ruilverkaveling waarbij een landschapsplan werd opgesteld met veel aandacht voor de bestaande kwaliteiten van het gebied. Dit gebied is op basis van de volgende drie kenmerken aangewezen als gebied van nationaal belang:

- kleinschalig landschap met weiden, bos, akkerlanden en boomkwekerij;
- een door gevarieerde boomlinten verkamerd landschap;
- perifere zwermen van wederopbouw en oudere bebouwing.

Kenmerkend voor het landschap is dat het is ingedeeld in ‘kamers’: percelen die zijn omkaderd met bomenrijen, singels of hagen. Door de ruilverkaveling is de ontsluiting verbeterd, maar is geen afbreuk gedaan aan de karakteristieke, kleinschalige inrichting.

In het gebied zijn ook enkele wederopbouwboerderijen te vinden. Door schaalvergroting zijn grotere kavels gerealiseerd. De oorspronkelijke onregelmatige verkaveling is hierbij herkenbaar gebleven. Zowel de hoofdstructuur van de wegen als die van de waterlopen is gebaseerd op de oorspronkelijke, veelal kronkelige structuur. In de Wederopbouwperiode is een samenhangend afwateringssysteem aangelegd met de Grote Waterloop als centrale as. Het slotenpatroon is grootschaliger geworden en meer gerationaliseerd. De betreffende percelen zijn ook voorzien van de gebiedsaanduiding 'overige zone – cultuurhistorisch waardevol vlak', waarmee de specifieke cultuurhistorische waarden van het gebied beschermd worden. Beplanting, verkaveling, percelering en bebouwing dienen hier behouden te blijven.

Cultuurhistorisch dijklichaam 'het Walkamps Dijkje

Op de grens van de gemeenten Best en Son en Breugel is een historisch dijklichaam gesitueerd, behorend tot het lokaal cultuurhistorisch erfgoed van de gemeente. Ter voorkoming van eventuele afgraving is deze dijk in dit bestemmingsplan voorzien van een beschermingsregeling, in afstemming op de regeling zoals opgenomen in het aangrenzende bestemmingsplan van de gemeente Son en Breugel. Hiertoe is het gedeelte van dijk binnen het plangebied op de verbeelding voorzien van de dubbelbestemming 'Waarde – Cultuurhistorie'.

Cultuurhistorische monumenten

De rijks- en gemeentelijke monumenten zijn in de rijks- en gemeentelijke monumentenlijst vastgelegd. Daarnaast zijn er nog diverse overige cultuurhistorisch waardevolle panden. De gemeente heeft een quickscan cultuurhistorische waarden laten uitvoeren op basis waarvan ca. 75 panden in het buitengebied zijn geselecteerd. Deze quickscan is als bijlage bij de toelichting van het bestemmingsplan opgenomen. De monumenten en gemeentelijke cultuurhistorisch waardevolle panden zijn op de verbeelding opgenomen met de functieaanduiding 'cultuurhistorische waarden' en worden planologisch beschermd. Sloop van deze panden is niet toegestaan.

Archeologische waarden

In 2011 is de gemeentelijke archeologiekarta met bijbehorend rapport en bijlagen vastgesteld door de gemeenteraad. Deze kaart vormt samen met het archeologisch beleidsplan de grondslag voor het gemeentelijk archeologiebeleid. De archeologiekarta uit 2011 is in 2014 geactualiseerd, waarbij nieuwe archeologische vindplaatsen, uitgevoerde archeologische onderzoeken en bodemversturende werkzaamheden (nieuwbouw, ontgroningen e.d.) zijn geraadpleegd, geanalyseerd en verwerkt. Deze geactualiseerde archeologiekarta is vervolgens opgenomen in het paraplubestemmingsplan Parkeernormen en Archeologie, dat op 9 maart 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld. Het hierin opgenomen beleid voor de gebieden met archeologische verwachtingswaarden is overeenkomstig in dit nieuwe plan opgenomen. De verschillende gebieden zijn door middel van dubbelbestemmingen overgenomen in het bestemmingsplan, waarbij regels gelden om het bodemarchief te beschermen.

Omdat de Rijksbeschermden archeologische monumenten (categorie 1) zijn beschermd via de Monumentenwet, is voor deze monumenten geen aanvullende beschermende regeling opgenomen in de regels van het bestemmingsplan. Deze zijn ook niet aanwezig binnen het plangebied.

Voor gebieden zonder archeologische verwachting (categorie 7) gelden geen beperkingen ten aanzien van archeologie, zodat het opnemen van een dubbelbestemming voor deze categorie niet zinvol is. Voor gebieden met een lage archeologische verwachting geldt voor het bouwen, aanleggen en slopen ook geen onderzoeksplicht (categorie 6), en daarom is deze ook niet opgenomen. De dubbelbestemmingen voor de overige categorieën (categorie 2 tot en met 5) bevatten een beschermende regeling.

Ter bescherming van de archeologische waarden kunnen burgemeesters en wethouders, als daar op basis van een archeologisch onderzoek aanleiding toe bestaat, voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning voor het bouwen. Daarnaast is een omgevingsvergunningstelsel voor werken en/of werkzaamheden opgenomen. Per dubbelbestemming gelden ondergrenzen voor wat betreft de oppervlakte en diepte van de verstoring. Voor verstoringen met een beperkt oppervlak of een beperkte verstoringsdiepte is archeologisch onderzoek niet noodzakelijk. De ondergrenzen variëren, overeenkomstig het erfgoedplan, per dubbelbestemming.

4.8.3 Effecten en effectbeoordeling

De gebiedsbestemmingen en aanduidingen zijn afgestemd op de aanwezige waarden en kwaliteiten in het plangebied. De regels zijn gericht op behoud en ontwikkeling van deze specifieke waarden. Het bestemmingsplan buitengebied bevat een aanlegvergunningstelsel om te voorkomen dat bepaalde specifieke waarden in het plangebied door bepaalde activiteiten op onevenredige wijze worden geschaad. Dit speelt met name in die gebieden waar sprake is van verweving van functies, zoals in het 'Agrarisch met waarden –Landschap' en 'Agrarisch'.

Voor de omgevingsvergunning wordt getoetst aan de in het bestemmingsplan opgenomen criteria. Hierbij kan een ter zake deskundige worden gehoord. Uitgangspunt van het opgenomen stelsel vormt het eerdere vergunningstelsel dat is opgenomen in het bestemmingsplan 'Buitengebied 2006'. Dit is zonodig aangepast aan de eisen, die worden gesteld door de IOV.

In beide scenario's is de invloed van de ontwikkelingsruimte voor met name agrarische bedrijven op landschap zeer beperkt ten opzichte van de referentiesituatie, omdat ruimtelijke ontwikkelingen, met name wijzigingen van veehouderijbedrijven, alleen mogelijk zijn wanneer voldaan wordt aan een breed scala aan landschappelijke en ruimtelijke kwaliteitseisen.

Door tijdelijke voorzieningen rechtstreeks toe te staan is het niet mogelijk een afweging te maken of er sprake is van een onaanvaardbare aantastingen van cultuurhistorische- en aardkundige waarden. De aanwezige waarden zijn daarmee niet beschermd tegen de gevolgen van het oprichten van tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen.

De invloed van uitbreidingen van het bouwblok van veehouderijen op archeologische waarden zal beperkt zijn omdat archeologische verwachtingswaarden zijn voorzien van een dubbelbestemming, die het verrichten van onderzoek naar archeologische waarden verplicht stelt.

Effectbeoordeling

De scenario's zijn op het criterium historische cultuurhistorische patronen, elementen of objecten en elementen en aardkundige waarden beoordeeld als licht negatief in het trendmatig scenario (0/-) en negatief in het worstcase scenario (-) ten opzichte van de referentiesituatie. De scenario's zijn op het criterium archeologische waarden beoordeeld als neutraal (0) ten opzichte van de referentiesituatie vanwege de bescherming die in het bestemmingsplan is opgenomen.

Tabel 22: Totale effectscores cultuurhistorie en archeologie

Criterion	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Beïnvloeding cultuurhistorische waarden	0/-	-
Beïnvloeding van archeologische waarden	0	0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; -- = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om significante aantasting van de cultuurhistorische (landschaps)waarden te voorkomen kunnen ook de tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen alleen mogelijk gemaakt worden via een afwijkingsbevoegdheid, waarin als voorwaarde wordt gesteld dat cultuurhistorische en aardkundige waarden niet onaanvaardbaar aangetast mogen worden. Eventueel kunnen tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen gemaximaliseerd worden in omvang en gedifferentieerd naar gebiedswaarden.

4.8.4 Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

4.9 Geluid

4.9.1 Methodiek

De geluidbelasting in het buitengebied wordt voornamelijk bepaald door de agrarische bedrijven, bestemmings- en doorgaand verkeer. De geluidbelasting van de agrarische bedrijven (vooral ventilatoren bij intensieve veehouderijen, laden en lossen) wordt gereguleerd via de vergunningverlening. Hierdoor wordt voorkomen dat op gevoelige objecten en terreinen (zoals woningen in het buitengebied) geluidhinder boven de gestelde (voorkeurs-) grenswaarde komt. Op basis van algemeen beschikbare gegevens is globaal ingeschat of en waar (indicatief) de veehouderij van invloed kunnen zijn op de geluidgevoelige functies: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden. Ook kan er overlast worden ervaren in andere gebieden, zoals bos- en natuurgebieden, hoewel deze niet wettelijk zijn beschermd.

Volgens het VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering (2009) bedraagt voor het thema geluid de aan te houden afstand minimaal 50 meter tussen een inrichting en een gevoelige functie (zoals wonen).

Is de afstand groter, dan wordt de kans op directe geluidhinder (uit ventilatoren en dergelijke) snel kleiner. Wel kan er sprake zijn van indirecte hinder (geluidhinder door extra verkeersbewegingen).

De ligging van de locaties waar er sprake is van veehouderij ten opzichte van de bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen en woningen is in belangrijke mate bepalend voor eventuele geluidhinder. Op basis van algemeen beschikbare gegevens is globaal ingeschat of een toename aan veehouderij invloed kan hebben op de geluidgevoelige functies.

Het volgende criterium is voor geluid gehanteerd:

- Verandering geluidsemisatie bij geluidgevoelige categorieën: bebouwde kom, geluidgevoelige gebouwen en terreinen, woningen en stiltegebieden en overige bos- en natuurgebieden.

4.9.2 Referentiesituatie

Woonkernen

Het plangebied grenst aan de woonkern Best. Binnen het plangebied liggen de buurtschappen Aarle en De Vleut. In de buurtschappen is sprake van gemengde activiteiten; een combinatie van wonen, agrarische bedrijven en lichte bedrijfsactiviteiten.

Geluidgevoelige gebouwen en terreinen

Er zijn binnen het plangebied geen geluidgevoelige gebouwen en terreinen gelegen zoals scholen en zorginstellingen.

Woningen

In het plangebied zijn diverse burgerwoningen gelegen. Bij deze woningen kan sprake zijn van geluidhinder als gevolg van de agrarische bedrijfsvoering.

Volgens het VNG-handboek Bedrijven en Milieuzonering (2009) bedraagt voor het thema geluid, de aan te houden afstand minimaal 50 meter tussen een inrichting en een gevoelige functie (wonen). Deze afstand is kleiner dan de vaste afstand die geldt voor geurhinder voor objecten in de bebouwde kom en zij is gelijk aan de afstand voor het buitengebied (voor bedrijven zonder geuremissiefactor, zoals melkveehouderijen). Voor (grotere) intensieve veehouderijen kan een grotere afstand vanwege geluid nodig zijn, maar zal ook een grotere afstand vanwege geur gelden. De milieugebruiksruimte voor geluid -in verband met aanwezigheid van woningen- is voor deze bedrijven niet onderscheidend c.q. niet méér beperkend dan de milieugebruiksruimte vanwege geur.

Stiltegebieden

Stiltegebieden zijn milieubeschermingsgebieden waarin het aspect stilte bijzondere bescherming nodig heeft, aangezien het anders verloren dreigt te gaan. De provincie Noord-Brabant heeft stiltegebieden aangewezen via de voormalige provinciale Milieuverordening (nu: IOV). Binnen het plangebied of in de omgeving van het plangebied zijn geen stiltegebieden aangewezen.

4.9.3 Effecten en effectbeoordeling

In de gebieden waar uitbreiding van veehouderijen plaatsvindt wordt de kans op een lokale toename van de geluidbelasting vanwege stationaire bronnen (de ventilatoren die worden toegepast in de intensieve veehouderij) en in mindere mate geluidbelasting door verkeer (zoals vrachtauto's) op woningen en geluidgevoelige gebouwen en terreinen vergroot. Dit is met name aan de orde bij de intensieve veehouderij (pluimvee, varkens en vleeskalveren). Bij de melkveehouderij wordt de kans op een lokale toename aan geluidbelasting door ventilatoren als niet aanwezig verondersteld, omdat deze stallen natuurlijk geventileerd worden. De verkeersgeneratie van melkveehouderijen is daarbij ook zeer beperkt.

Een groot deel van het plangebied bestaat uit natuur of is aangewezen als Zone Beperkingen veehouderij. Ook rondom de woonkern Best ligt de zone Beperkingen veehouderij. Hier heeft de intensieve veehouderij geen ontwikkelingsmogelijkheden. Alleen in de omgeving van de buurtschappen Aarle en De Vleut kan uitbreiding van intensieve veehouderij plaatsvinden en zorgen van een toename van de geluidsbelasting.

Effectbeoordeling geluid

Het trendmatig scenario is op het criterium invloed van geluidhinder beoordeeld als licht negatief (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie vanwege de mogelijke toename van de geluidsbelasting op woningen in het buitengebied. Het worstcase scenario wordt voor dit criterium beoordeeld als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 23: Totale effectscores geluid

Criterion	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Invloed op geluidhinder	0/-	-

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; -- = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Directe geluidhinder kan worden beperkt door extra geluid emissiebeperkende maatregelen via de vergunningverlening te eisen (bijvoorbeeld in pandig of tijdsgebonden laden en lossen, geluidschermen, situering van de ventilatoren, vervangen van oude ventilatoren door nieuwe geluidarme ventilatoren, geluiddempers op ventilatoren of demping van de geluidsemissie door ventilatoren voor de luchtwasser te plaatsen).

Indirecte geluidhinder (wegverkeer) kan worden beperkt door de routing van het vrachtverkeer en locatie van inritten in relatie tot nabij gelegen geluidgevoelige functies te sturen.

4.9.4 Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeel- en besluitvorming.

4.10 Verkeer

4.10.1 Methodiek

Een toename van veehouderijen heeft invloed op de hoeveelheid (vracht-)verkeer op het wegennet in het plangebied. Ook een toename van niet-agrarische bedrijven, agrarisch verwante bedrijven en minicampings kan effect hebben op verkeersbewegingen. Er zijn effecten beschreven van een mogelijke toe- of afname van verkeersbewegingen.

De volgende criteria zijn daarbij gehanteerd:

- Gevolgen voor de verkeersafwikkeling.
- Beïnvloeding van de verkeersveiligheid.

4.10.2 Referentiesituatie

Van oorsprong bestond er een sterke relatie tussen de wegenstructuur en het natuurlijk landschap. Doorgaande wegen werden op de hogere gronden aangelegd. De Oirschotseweg en Sint-Oedenrodeseweg liepen bijvoorbeeld min of meer parallel aan de hoogtelijnen. Langs de primaire wegen was de bebouwing gesitueerd. De secundaire wegen waren voornamelijk noord-zuid georiënteerd en vormden de verbindingen naar de lager gelegen broekgronden en de hoger gelegen heidegronden. Best ligt nu te midden van een uitgebreid infrastructureel netwerk, mede door de ligging in stedelijk gebied Eindhoven. De historische routes zijn grotendeels opgenomen in de huidige wegenstructuur. De belangrijkste structuurdragers nu zijn de autosnelwegen A2 en A58.

Eenzijds kent het Buitengebied Best 2021 emmingsverkeer door inwoners, bezoekers, gebruikers van de gronden en leveranciers. Dat gaat steeds meer gepaard met grote landbouwvoertuigen en vrachtwagens. Anderzijds wordt het landelijk gebied gebruikt door recreanten. Inzet van de gemeente is om doorgaand verkeer zo snel mogelijk op wegen van hogere orde te krijgen (naar doorgaande en snelwegen). Met de verbreding van de A2 en de A58 stroomt het verkeer op de snelwegen beter door. Dat leidt tot minder sluipverkeer. Aan de andere kant zijn de buurtschappen Aarle en Heikant door de aanleg van twee rotondes op de Ringweg interessanter geworden voor sluipverkeer (verkeer dat geen bestemming in het gebied heeft), zeker in de spitsperiodes.

Bij de gemeente Best zijn er voor wat betreft de verkeersafwikkeling in het buitengebied geen problemen bekend. Wel zijn er enkele knelpunten ten aanzien van de verkeersveiligheid bekend. Met name een groot deel van de Sonseweg (provinciale weg) vormt een gevaarlijke situatie. De oversteekmogelijkheden van de Sonseweg en Sint-Oedenrodeseweg zijn vaak verkeersonveilig. Ook omdat er meerdere dodelijke ongevallen zijn geweest, is in ieder geval spoedige aanleg van een rotonde op het kruispunt Ringweg-Hooiweg-Koppelstraat voorzien.

4.10.3 Effecten en effectbeoordeling

Verkeersafwikkeling

Uitbreiding veehouderijen

Omdat de verkeersafwikkeling momenteel geen probleem is in het buitengebied, is de verwachting dat de wegenstructuur voldoende capaciteit heeft om een mogelijke toename van (vracht)verkeer

veroorzaakt door uitbreiding van veehouderijen in het trendmatig scenario en worstcase scenario te verwerken zonder dat dit leidt tot knelpunten.

In de scenario's is het mogelijk dat op het bouwblok mestbewerking ten behoeve van ter plaatse geproduceerde mest plaatsvindt. Hierbij wordt water onttrokken aan de fractie, waardoor er voor de afvoer van het eindproduct minder vrachtwagens nodig zijn, dan bij onbewerkte mest. Dit heeft een positief effect op de verkeersafwikkeling.

Nevenactiviteiten agrarisch bedrijf (oa. minicampings)

Kleinschalige nevenactiviteiten zijn mogelijk na een afwijkingsprocedure, waarin een afweging plaatsvindt van een onevenredige aantasting van andere belangen. De verkeersafwikkeling is een dergelijk belang, waardoor knelpunten m.b.t. verkeer kunnen worden voorkomen. De verkeersaantrekkende werking van de nevenactiviteit moet zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie.

Niet-agrarische bedrijven

De ontwikkelingsmogelijkheden voor niet-agrarische bedrijven zijn in het buitengebied beperkt en alleen kleinschalige bedrijvigheid is toegestaan. Dit geldt ook voor omschakelen naar een niet-agrarisch bedrijf. De verkeersaantrekkende werking zal beperkt zijn geen knelpunten veroorzaken t.a.v. de verkeersafwikkeling.

Recreatie

De ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatie in het buitengebied zijn alleen kleinschalig toegestaan. Dit geldt ook voor omschakelen naar een niet-agrarisch bedrijf of recreatie. De verkeersaantrekkende werking zal beperkt zijn geen knelpunten veroorzaken t.a.v. de verkeersafwikkeling. Bij groei van het aantal recreanten neemt -zeker op plaatsen waar de veiligheid al te wensen over laat- de verkeersonveiligheid toe, zodat maatregelen noodzakelijk zijn. Door meer recreatief verkeer zal er meer behoefte zijn aan parkeermogelijkheden. De ervaring leert dat men graag parkeert in de nabijheid of zelfs in het natuurgebied. Op enkele plaatsen is kleinschalige parkeergelegenheid nabij bos- en natuurgebieden aanwezig. Het gros van de recreanten dat met de auto komt, parkeert bij de recreatieve poorten of reguliere horecalocaties.

Huisvesting arbeidsmigranten

De gemeente voert een terughoudend beleid met betrekking tot uitbreiding van de woonfunctie in het buitengebied. Dit geldt ook voor huisvesting van arbeidsmigranten. Alleen via een buitenplanse planologische procedure kan tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten onder voorwaarden worden toegestaan. Het is hiermee uitgesloten dat door het plan nadelige gevolgen voor de verkeersafwikkeling kunnen ontstaan.

Verkeersveiligheid

Als gevolg van de mogelijkheid tot uitbreiding van veehouderijen zal het (vracht)verkeer gaan toenemen. Dit leidt tot meer landbouwverkeer in het buitengebied en tot meer fricties met andere weggebruikers. Ook zullen de vrachtwagens elkaar relatief vaker moeten passeren op smalle wegen. Dit leidt tot een afname van de veiligheid voor andere weggebruikers, met name voetgangers en fietsers. Door de toename van aan landbouw gerelateerd verkeer neemt de verkeersveiligheid af. De effecten zijn het grootst bij het worstcase scenario dat de meeste planologische ruimte biedt.

Ingeschat is dat er bij het trendmatig scenario en het worstcase scenario sprake is van een toename van vrachtautobewegingen en daarmee een afname van de verkeersveiligheid.

De invloed van overige functies en bedrijvigheid met een verkeersgeneratie is vanwege de kleinschaligheid en beperkte ontwikkelingsmogelijkheden als minder zwaar beoordeeld, mede omdat er sprake is van lichtere voertuigen (personenauto's of busjes en geen vrachtauto's).

Effectbeoordeling verkeer

Het trendmatig scenario is op het criterium invloed van verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid beoordeeld als licht negatief (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie vanwege de toename van vrachtverkeer in het buitengebied voor veehouderijen. Het worstcase scenario wordt voor dit criterium beoordeeld als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 24: Totale effectscores verkeer

Criterion	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Gevolgen voor de verkeersafwikkeling	0/-	-
Gevolgen voor de verkeersveiligheid	0/-	-

Mitigerende en compenserende maatregelen

Bestemmingsverkeer moet mogelijk blijven. Dat betekent dat vrachtwagens en landbouwvoertuigen een gegeven zijn. Verkeersonveilige situaties moeten worden voorkomen. Dat geldt zeker voor wandelaars en fietsers, zowel bewoners als recreanten. Het verbreden van wegen kan noodzakelijk zijn, indien blijkt dat de wegen niet geschikt zijn voor de verkeersbewegingen van het zware vrachtverkeer. Ook de aanleg van gescheiden fiets- en wandelpaden, grasbetontegels in de berm, passeerhavens, een verplichte routing voor vrachtverkeer en het creëren van overzicht zijn aanvullende maatregelen voor de verbetering van de verkeersveiligheid op wegvlakken of kruisingen waar een knelpunt kan ontstaan.

4.10.4 Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

4.11 Water en bodem

4.11.1 Methodiek

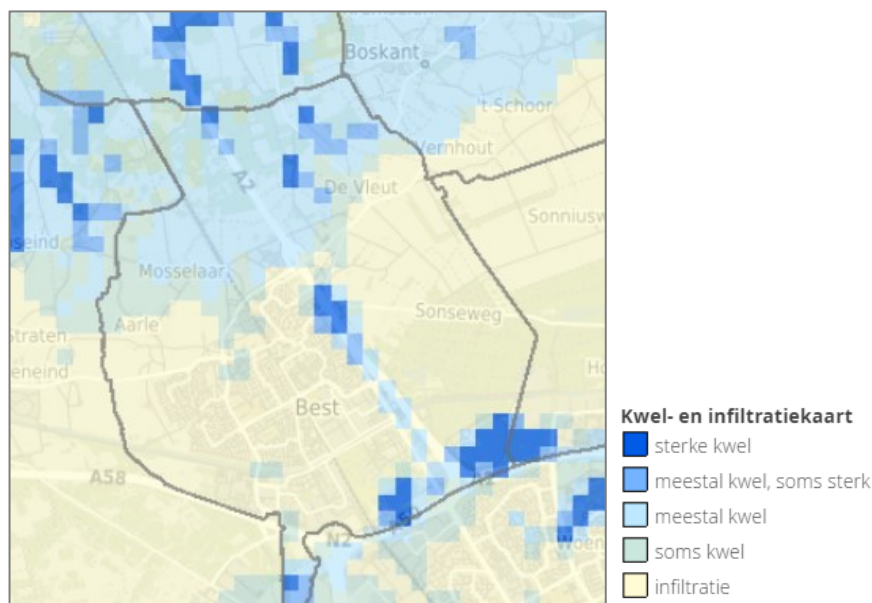
Zowel de bodemstructuur als de geomorfologische waarden kunnen invloed ondervinden door een groei van veehouderijbedrijven. Dit vanwege de daarmee gepaard gaande toename van het verhard oppervlak.

De volgende criteria zijn voor water en bodem gehanteerd:

- Effect op de bodemstructuur en geomorfologie.
- Effect op het grond- en oppervlaktewatersysteem.
- Effect op de bodemkwaliteit & grond- en oppervlaktewaterkwaliteit

4.11.2 Referentiesituatie

Bodem en grondwater

Figuur 26: Kwel- en infiltratiekaart (Kaartbank Brabant)

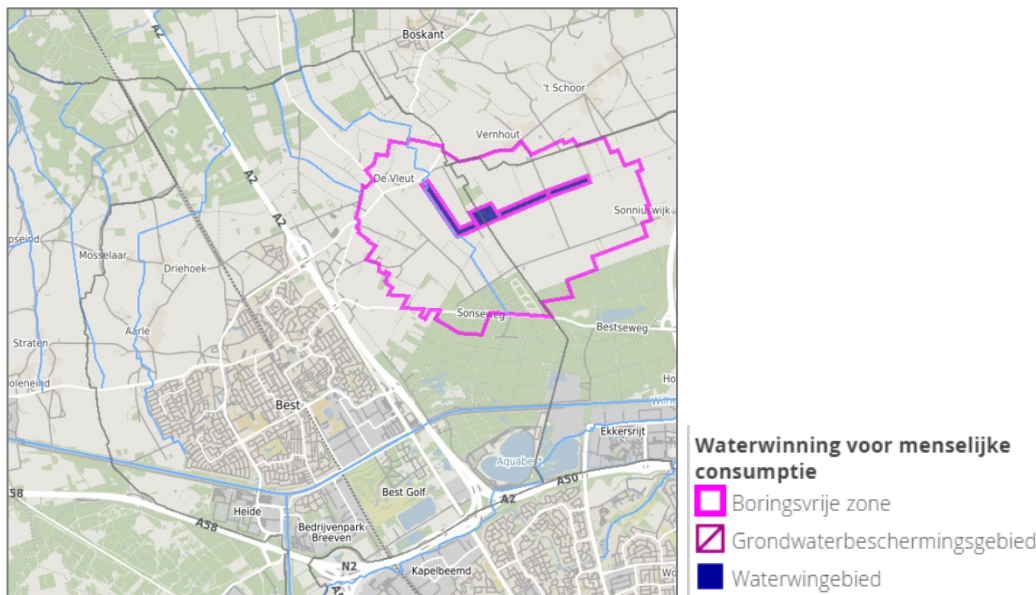
Oppervlaktewater

In het buitengebied komen vele waterlopen voor. In dit bestemmingsplan zijn de hoofdwatervgangen (zgn. A-watervgangen volgens de legger watervgangen van het waterschap) op de verbeelding opgenomen en tot 'Water' bestemd. De bijbehorende beschermingszone (5 meter aan weerszijde van de waterloop) wordt geregeld in de Keur en Legger en is daarom niet in de regels van dit bestemmingsplan opgenomen.

Grondwaterwinning/grondwaterbescherming

In het oosten van het plangebied bevindt zich een gedeelte van waterwingebied 'Son' (Zie Figuur 27), dat voor het overige gedeelte is gelegen binnen de gemeente Son en Breugel, waar zich ook het pompstation bevindt. Het gedeelte van het waterwingebied binnen het plangebied is op de verbeelding voorzien van de bestemming 'Natuur - Waterwingebied'. Hiervoor is conform het geldende bestemmingsplan alsmede de provinciale milieuvordering een specifieke beschermingsregeling opgenomen in het bestemmingsplan. Deze gronden zijn voorbehouden aan functies, die ten dienste staan van de openbare watervoorziening. Daarnaast is ook een natuur- of bosbestemming mogelijk.

Rondom het waterwingebied is een boringsvrije zone ingesteld, die ook deels binnen het plangebied is gesitueerd. Deze zone is als zodanig op de verbeelding opgenomen 'overige zone – boringsvrije zone'. In de boringsvrije zones gaat het erom dat fysieke aantastingen van de bodem worden vermeden, met name om de afdichtende kleilagen heel te houden.

Figuur 27: Ligging waterwingebied en boringsvrije zone (bron: Kaartbank Brabant)

Riolleidingen

De in het plangebied aanwezige rioolwatertransportleidingen en de bijbehorende beschermingszones, zijn in het bestemmingsplan opgenomen met een specifieke dubbelbestemming 'Leiding – Riool'. Deze beschermingszone, de zogeheten zakelijke rechtstrook, bedraagt 3 meter aan weerszijden van het hart van de leiding. Binnen deze beschermingszone zijn de bouw mogelijkheden beperkt.

Zoekgebied voor behoud en herstel watersystemen

De gronden naast het Wilhelminakanaal en Beatrixkanaal waterlopen, zijn in de IOV aangeduid als zoekgebied voor behoud en herstel van watersystemen. Dit zijn gebieden waarbinnen gestreefd wordt naar behoud, herstel en ontwikkeling van het natuurlijk watersysteem (beken en kreken) en de daaraan gekoppelde natuur- en landschapswaarden. Deze doelstelling geldt als randvoorwaarde voor ontwikkelingen binnen deze gebieden. In deze gebieden gelden ruimtelijke beperkingen aan activiteiten die het realiseren van watersysteemherstel belemmeren of onnodig kostbaar maken.

Het zoekgebied voor behoud en herstel van watersystemen binnen de gemeente overlapt in zijn geheel met de gebieden die in de IOV zijn aangewezen als zoekgebied voor ecologische verbindingzone. Gelet op de hier geldende bosbestemming wordt in dit bestemmingsplan ter plaatse geen extra beschermingsregeling opgenomen. Hier zijn namelijk geen kapitaalintensieve functies aanwezig en deze worden in het plan ook niet mogelijk gemaakt.

4.11.3 Effecten en effectbeoordeling

Bodemstructuur en geomorfologie

Een toename van de oppervlakte/omvang van bouwvlakken zorgt mogelijk voor een aantasting van de bodemstructuur en geomorfologische waarden. De effecten zijn het grootst bij het scenario dat de meeste planologische ruimte biedt.

Grond- en oppervlaktewatersysteem

Als uitgangspunt geldt dat uitbreidingen van veehouderijen waterneutraal worden gerealiseerd. Vanuit het waterschap gelden voor ruimtelijke ontwikkelingen in de veehouderij dezelfde eisen als voor andere ruimtelijke ontwikkelingen. Er dient waterneutraal te worden gebouwd en piekbelastingen op het oppervlaktewater moeten worden voorkomen. Voor het extra verhard oppervlak (daken van schuren en erfverharding) dient waterberging te worden gerealiseerd. Dit past binnen het beleid om zoveel mogelijk water vast te houden in het gebied alvorens het af te voeren. Omdat als uitgangspunt geldt dat de veehouderijen waterneutraal opereren is het effect op grond- en oppervlaktewatersystemen als neutraal beoordeeld.

Veehouderijen en grondgebonden teelten kunnen het grond- en oppervlaktewatersysteem beïnvloeden door grondwateronttrekkingen voor oa. beregening en drinkwater vee. De mate waarin deze systemen kunnen worden ingezet hangt af van de bodemopbouw, de grondwaterkwaliteit en van juridische beperkingen. De beoordeling daarvan past niet bij het niveau van dit MER en is van belang voor de individuele vergunningprocedures.

Om te voorkomen dat de huidige hydrologische situatie van hydrologisch kwetsbare natuurgebieden verder verslechtert wordt er een beschermingsbeleid gevoerd. Er is een hydrologisch standstill van toepassing in deze gebieden en in de beschermingszone er omheen. Er mogen in het gebied of in de omgeving geen activiteiten plaatsvinden die een verslechtering van de hydrologische situatie in de natte natuurparel tot gevolg hebben. Dit wordt geregeld via de provinciale Verordening Water, Waterschapskeur en bestemmingsplannen.

Conform het bepaalde in de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant is in het bestemmingsplan Buitengebied Best 2021 voor betreffende gronden de aanduiding 'Overige zone – attentiegebied natuur netwerk brabant' opgenomen en voorzien van een omgevingsvergunningplicht. Dit betreft werkzaamheden en ingrepen, die mogelijk van invloed kunnen zijn op de waterhuishouding, zoals grondverzet, aanleg van nieuwe drainage en de aanleg van verharde oppervlakten. Alleen agrarische bouwvlakken zijn uitgezonderd van deze omgevingsvergunningplicht.

Binnen de natuurgebieden en de bufferzones (beschermingsgebieden c.q. attentiegebieden) worden alleen vergunningen voor extra onttrekkingen verleend indien de onttrekking geen negatief hydrologisch effect op verdrogingsgevoelige natuur heeft, dan wel indien deze negatieve effecten door compenserende maatregelen worden voorkomen.

Bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewaterkwaliteit

Uitgangspunt is dat veehouderijen door maatregelen (zoals vloeistofdichte vloeren) in het kader van vergunningen geen emissies naar het grond- en oppervlaktewater veroorzaken.

Het bestemmingsplan maakt het mogelijk dat op een bouwblok mestbewerking ten behoeve van ter plaatse geproduceerde mest plaatsvindt. Hierbij wordt water onttrokken aan de fractie. Het is mogelijk dat dit water wordt geloosd op oppervlaktewater. Op grond van de Waterwet is dit aan regels gebonden. Het houdt echter wel een risico in of de kwaliteit van het geloosde water voldoet aan de (vergunning)voorschriften.

Bij het telen van gewassen kan er een effect ontstaan op de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit door grondwateronttrekking, het toepassen van bestrijdingsmiddelen, het uitspoelen van meststoffen en het verminderen van inzijging. Daar waar gebruik gemaakt wordt van niet-waterdoorlatende materialen kan dit negatieve effecten hebben op de waterkwaliteit. De planregels maken het mogelijk om tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak op te richten omdat daarbij geen beperking in oppervlakte is opgenomen. Gelet daarop is niet uitgesloten dat over een groot gebied aaneengesloten tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen kunnen worden gerealiseerd. Het toestaan van permanente teeltondersteunende voorzieningen wordt door het waterschap getoetst in het gebied 'behoud en herstel watersystemen'. Permanente teeltondersteunende voorzieningen zijn niet toegestaan in het Natuur Netwerk Brabant en in de bestemming 'Agrarisch met waarden'.

Effectbeoordeling

Een toename van de oppervlakte/omvang van bouwvlakken zorgt mogelijk voor een aantasting van de bodemstructuur en geomorfologische waarden. De effecten zijn het grootst bij het scenario dat de meeste planologische ruimte biedt. Het trendmatig scenario is voor dit criterium beoordeeld als licht negatief (0/-) en het worstcase scenario als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Doordat ruimtelijke ontwikkelingen waterneutraal uitgevoerd moeten worden en er beschermingszones zijn ten aanzien van de hydrologisch gevoelige natuur zijn beide scenario's voor effecten op het grond- en oppervlaktewatersysteem als neutraal (0) beoordeeld.

Door de mogelijkheden in het bestemmingsplan voor tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen is het trendmatig scenario voor effecten op bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewaterkwaliteit beoordeeld als lichtnegatief (0/-) en in het worstcase scenario als negatief (-).

Tabel 25: Totale effectscores bodem en water

Criterion	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Invloed op bodemstructuur en geomorfologische waarden	0/-	-
Effect op het grond- en oppervlaktewatersysteem	0	0
Effect op bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewaterkwaliteit	0/-	-

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; -- = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

Uitgangspunt is dat nieuwe bebouwing en terreinverhardingen waterneutraal worden gerealiseerd, door het aanleggen van waterbergings- of infiltratievoorzieningen. Op het planniveau zijn geen nadere mitigerende en compenserende maatregelen te nemen.

Een beschermingszone om hydrologisch kwetsbare natuurgebieden opnemen waarbinnen activiteiten die een verdrogingseffect (kunnen) hebben niet worden toegestaan.

4.11.4 Leemten in kennis en informatie

Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

4.12 Gezondheid

4.12.1 Methodiek

In deze paragraaf is ingegaan op een aantal aspecten die van belang zijn voor dit thema, resultaten van recent onderzoek en de wijze waarop gezondheidsaspecten een rol spelen in het bestemmingsplan Buitengebied Best 2021.

Naast veehouderij kan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen effecten voor de gezondheid hebben. Dit is binnen het plangebied met name relevant ten aanzien van boomteelt en teelt van vaste planten op open grond.

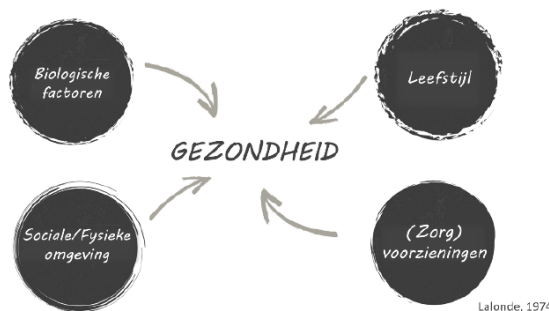
Wat beïnvloedt gezondheid?

Hoewel gezondheidsklachten altijd bij een individu tot uiting komen, reiken de oorzaken ervan gewoonlijk verder. Door Lalonde³ is een model ontwikkeld, waarin factoren worden onderscheiden die in vergaande mate iemands gezondheidstoestand bepalen:

- Persoonsgebonden biologische factoren; genetische factoren, geslacht, etc.
- Factoren die met leefstijl en gedrag te maken hebben; het betreft het samenspel tussen “gunstig” en “ongunstig” gedrag (voeding, bewegen, roken, alcohol & drugs etc.).
- Fysieke en sociale omgeving; factoren die van buiten onszelf op ons inwerken.
- Fysieke omgeving: woon- en werkomstandigheden, milieu.
- Sociale omgeving: partner, sociaaleconomische status, vrienden, familie.
- Toegang tot (zorg)voorzieningen: de invloed van het medisch handelen (toegang, prijs, kwaliteit etc.).

³ Lalonde, Marc. A new perspective on the health of Canadians. A working document. Ottawa: Government of Canada, 1974.

Deze factoren hebben niet alleen rechtstreeks hun invloed op gezondheid, maar beïnvloeden ook elkaar.

Gezondheid kan floreren in een omgeving die dit mogelijk maakt. In een gezonde leefomgeving:

- Wordt de druk op gezondheid beperkt: Dit is de benadering vanuit de huidige milieuwetgeving. Activiteiten kunnen allerlei onbedoelde neveneffecten hebben waartegen gezondheid beschermd moet worden. Er worden grenzen gesteld aan de maximale belasting op het gebied van o.a. luchtverontreiniging, geluid, geur, bodemverontreiniging, externe veiligheid. Ook beneden de wettelijke grenzen kunnen gezondheidsklachten veroorzaakt worden.
- Voelen mensen zich prettig: Want niet alleen de afwezigheid van belastende factoren maakt een omgeving gezond. Aspecten zoals welbevinden, hinder en sociale veiligheid spelen een grote rol in de bescherming én bevordering van gezondheid.
- Wordt gezond leven gemakkelijk gemaakt voor iedereen: De omgeving moet uitnodigen tot gezond gedrag zoals bewegen, ontmoeten, gezonde voeding, en moet toegang bieden tot voorzieningen. Dit bevordert de gezondheid. Daarbij moet de omgeving aansluiten bij de vermogens van de bewoners, ook voor gevoelige groepen (equity-principe).

Het produceren van goederen, producten en diensten kan onbedoelde nadelige consequenties hebben voor gezondheid. Door grenzen te stellen aan de maximale belasting op het gebied van luchtverontreiniging, geluid, geur, gewasbeschermingsmiddelen, bodemverontreiniging, waterverontreiniging, externe veiligheid e.d. worden deze onbedoelde consequenties beperkt. Om een inschatting te maken van gezondheidsrisico's wordt binnen de medische milieukunde gebruik gemaakt van de keten van oorzaak en effecten doorlopen. Consumenten hebben behoefte aan melk, vlees, eieren, plantaardige producten. Daarvoor houden ondernemers dieren en worden gewassen geteeld om deze producten te kunnen leveren (activiteiten). Het houden van dieren gaat gepaard met de uitstoot van stoffen in de omgeving (milieudruk). Boomteelt en vaste plantenteelt op open grond gaat gepaard met gebruik van gewasbeschermingsmiddelen die tijdens het spuiten kunnen verwaaien (drift). De uitstoot van stoffen verspreidt zich vervolgens in de leefomgeving (milieukwaliteit). Mensen worden onder andere blootgesteld aan stoffen door deze via de lucht in te ademen. Dit inademen van stoffen kan leiden tot nadelige gezondheidseffecten. Dat is afhankelijk van om welke stoffen het gaat; de hoeveelheden die mensen binnenkrijgen; hoe vaak dat het geval is; en óók de aanleg/gevoeligheid van de persoon die de stoffen binnenkrijgt.

Ook de risicobeleving kan sterk verschillen van persoon tot persoon. In het algemeen geldt dat hierop allerlei factoren meespelen, bijvoorbeeld van welke bronnen de verontreiniging afkomt, wat de binding is met de bron en lokale omgeving, of er opbrengsten tegenover staan en wat de lokale omstandigheden zijn.

Resultaten onderzoek relatie tussen veehouderij en gezondheid (VGO-onderzoek)

Hoewel er al het nodige onderzoek is uitgevoerd, bestaan er ook nog veel vragen over de relatie tussen veehouderijen en de gezondheid van omwonenden. In de afgelopen jaren is er in Nederland groot onderzoek uitgevoerd onder de naam Veehouderij en gezondheid omwonenden (VGO).

Bron: RIVM

Onderzocht is of het wonen in de buurt van veehouderijen effect kan hebben op de gezondheid van de omwonenden. Hieruit komen een aantal positieve en een aantal negatieve gezondheidseffecten naar voren. Uit alle VGO Livestock farming and the health of local residents onderzoeken gezamenlijk komen de volgende resultaten:

- **Meer longontsteking:** Rond geitenhouderijen komt vaker longontstekingen voor. In sommige onderzoeken zien we dat ook voor pluimveehouderijen, maar in mindere mate dan bij geitenhouderijen. Gemiddeld zijn er elk jaar 1650 mensen met een longontsteking op 100.000 inwoners. Van de 1650 longontstekingen worden er ruim 200 veroorzaakt doordat mensen in de buurt wonen van geitenhouderij of pluimveehouderij. Bij geiten is de oorzaak onbekend, maar het is onwaarschijnlijk dat dit door Q-koorts komt. In de vervolgonderzoeken die in 2019 zijn gestart wordt verder naar oorzaken van de longontstekingen gezocht. In afwachting van vervolgonderzoek heeft de provincie Noord-Brabant besloten om geen nieuwvestiging of uitbreiding van geitenhouderijen toe te staan. Deze zogenaamde 'geitenstop' heeft geen rechtstreekse invloed op het mogelijk maken van gevoelige bestemmingen in de omgeving van een geitenhouderij, maar indirect werkt het verbod wel door in een ruimtelijk plan, de zogenaamde omgekeerde werking. In het kader van een goede ruimtelijke ordening dient de gemeente een afweging te maken of er sprake is van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van het plangebied.

- *COPD*: Dicht bij veehouderijen wonen minder mensen met COPD, een chronische ziekte aan de longen. Daar staat tegenover dat de mensen in deze omgeving die wel COPD hebben, daar vaker en/of ernstigere complicaties van hebben.
- *Minder astma en allergie*: Bij mensen die dicht bij een veehouderij wonen komen astma en neusallergie minder voor.
- *Niet vaker ziekteverwekkers*:
Een aantal ziekteverwekkers komen niet vaker voor bij mensen die dichtbij veehouderijen wonen in vergelijking met de algemene bevolking. Het gaat om hepatitis E-virus infecties, de resistente ESBL Extended spectrum beta-lactamases -bacteriën en Clostridium difficile. Resistente bacteriën zijn ongevoelig voor een aantal antibiotica en daarom moeilijker te behandelen.
- *Verminderde longfunctie*: Het wonen in de buurt van veehouderijen heeft een nadelig effect op de longfunctie. De verlaging van de longfunctie wordt gevonden bij mensen die veel veehouderijen in hun directe omgeving hebben, vooral bij de groep met 15 of meer bedrijven binnen een kilometer afstand. Dit verband hangt vooral samen met aantal veehouderijen rond de woning en niet duidelijk met specifieke veehouderijtypen. Het meest waarschijnlijk is dat deze longfunctieveranderingen samenhangen met de blootstelling aan stof en micro-organismen (endotoxine) direct rond de veehouderijbedrijven. Daarnaast blijkt dat een verhoogde concentratie ammoniak in de lucht, afkomstig van de veehouderij, een verband laat zien met afname van de longfunctie. Waarschijnlijk is het niet het ammoniak zelf dat dit effect veroorzaakt, maar fijnstofdeeltjes die worden gevormd doordat ammoniak met andere stoffen in de lucht reageert ('secundair fijn stof'). De gevonden verlagingen in longfunctie hebben klinisch gezien weinig betekenis, wat wil zeggen dat het niet tot gediagnosticeerde klachten leidt. Desalniettemin zijn het soort effecten vergelijkbaar met de schadelijke gezondheidseffecten van verkeer in een stad.

De VGO-onderzoeken hebben invloed op het beleid voor veehouderijen. Het Kabinet heeft aangegeven met maatregelen te komen zodat de uitstoot van fijnstof van pluimveebedrijven in de komende 10 jaar gehalveerd wordt. Zo zullen normen voor fijn stof emissie uit pluimveestallen aangescherpt worden. Er zal een sectoraal onderzoeks- en innovatieprogramma opgestart worden om de pluimveehouderij emissiearm te maken. Daarnaast zet het Kabinet in op een maatschappelijk innovatieprogramma voor duurzame veehouderij. Ook zullen nieuwe fijn stof beperkende maatregelen versneld erkend worden. Om de ammoniakemissie uit stallen terug te dringen wordt aanscherping van de reductie-eisen voorgesteld. Gemeenten hebben ondersteuning in de belangenafweging gekregen in de vorm van de 'Handreiking veehouderij en volksgezondheid'.

Signalen meer longkanker door fijnstof Brabantse veehouderijen?

Op dit moment is in de wetenschappelijke literatuur geen directe relatie beschreven tussen longkanker en veehouderij. GGD Bureau GMV vindt in een verkennend onderzoek geen aanwijzingen voor meer longkanker in gebieden met veel veehouderij.

Ook een rapport van het RIVM (*Janssen et al., 2016 zie p.48*) laat zien dat de longkankersterfte in het oosten van Brabant juist lager is dan in het westen van Brabant, terwijl juist in het oosten van Brabant veel veehouderijen zijn. Op basis hiervan lijkt een relatie met de veehouderij minder logisch. Om hier gefundeerde uitspraken over te doen is een gedegen onderzoeksopzet nodig inclusief informatie over rookgedrag. Momenteel loopt hiernaar geen onderzoek.

Q-koorts

Q-koorts wordt veroorzaakt door de bacterie *Coxiella burnetii* en is een zoönose. Dit betekent dat de bacterie van dier op mens wordt overgedragen. In Nederland zijn geiten en schapen de belangrijkste besmettingsbron. Ook andere dieren kunnen voor besmetting zorgen, met name dieren met smalle hoeven. De bacterie verspreidt zich voornamelijk via de lucht. Mensen raken besmet door het inademen van de bacterie. Sinds Q-koorts uitbraak in de periode 2007-2010 moeten geiten- en schapenhouderijen met meer dan 50 dieren of met dieren die in aanraking komen met publiek (bijvoorbeeld een kinderboerderij, zorgboerderij of agrarische kinderopvang) een aantal verplichte maatregelen treffen, met name de dieren jaarlijks vaccineren.

COVID-19 (Coronavirus)

Er zijn op dit moment geen aanwijzingen dat landbouwhuisdieren een rol spelen in de verspreiding van COVID-19. Wel is gebleken dat nertsen besmet kunnen raken door mensen, of besmetting andersom ook kan plaatsvinden is niet bekend. Er is geen reden om aan te nemen dat het virus zich bij dieren op andere wijze verspreidt dan het tussen mensen doet, namelijk via druppels in de lucht. Er is daarom geen reden om aan te nemen dat het virus zich over grotere afstanden zal verspreiden. In luchtmonsters die zijn genomen buiten de stal werd geen virus aangetoond, ook niet bij besmette nertsbedrijven. Besmetting van mens op mens is nog steeds de belangrijkste overdrachtsroute in de huidige coronapandemie. Het is niet bekend of mensen die dichtbij veehouderijen wonen extra vatbaar zijn voor het coronavirus. Het is ook niet bekend of in gebieden met veel luchtverontreiniging (ongeacht de bron) het risico op besmetting groter is of dat patiënten een ernstiger ziektebeeld hebben. In het algemeen is er wel een relatie tussen slechtere luchtkwaliteit en het vaker voorkomen van luchtweginfecties. Luchtverontreiniging kan tevens naast longziekten leiden tot het ontstaan van hart- en vaatziekten. Mensen met longziekten en hart- en vaatziekten behoren tot de risicogroepen. Luchtverontreiniging is dus wel een plausibele risicofactor voor COVID-19, maar er kunnen ook andere risicofactoren een rol spelen (mens-mens contact en leeftijd).

Het is belangrijk rekening te houden met het onderscheid tussen een effect op het aantal besmettingen en een effect op de ernst en het verloop van de klachten. De hypothese waar nader onderzoek naar nodig is, is dat luchtkwaliteit (bijvoorbeeld concentratie fijnstof, ammoniak, of NO₂) mogelijk een rol speelt bij de verspreiding van het virus, de vatbaarheid voor het virus, verergering van klachten en het verloop van COVID-19. Er is meer tijd nodig om goed te onderzoeken wat de (oorzakelijke) relatie is tussen luchtkwaliteit en het vaker voorkomen en/of een ernstiger verloop van COVID-19. Door dergelijk onderzoek uit te voeren in internationaal verband kan de zeggingskracht van de onderzoeksresultaten vergroot worden (Kamerbrief 4 mei). Het ministerie van LNV heeft het RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu gevraagd de onderzoeksmogelijkheden te verkennen naar de relatie luchtkwaliteit, veehouderij en COVID-19.

Fijn stof en endotoxinen

Fijn stof is een verzameling in de lucht zwevende deeltjes, onder andere door verkeer, veehouderij en stookinstallaties. In het algemeen geldt dan ook, hoe kleiner de stofdeeltjes hoe schadelijker voor gezondheid. Fijn stof wordt getoetst aan de grenswaarden in de Wet milieubeheer. Echter, het gezondheidsadvies van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) voor fijn stof bestaat uit een maximum jaargemiddelde concentratie van 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Het WHO advies stelt de gezondheid van de mens centraal en is scherper dan die van de EU. De EU hanteert ook 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, maar hanteert wel een scherpere streefwaarde dan de norm zelf.

Endotoxinen vormen een onderdeel van het fijn stof dat afkomstig is uit veehouderijen. Vooruitlopend op de ontwikkeling van een landelijk toetsingskader is een voorlopig toetsingskader endotoxinen opgesteld. Uitgangspunt van het toetsingskader is de advieswaarde van de Gezondheidsraad van 30 EU/m³ voor endotoxinen. In het toetsingskader zijn afstanden bepaald die een te hoge blootstelling aan endotoxinen zullen voorkomen. Voor vleeskuikens, legkippen en vleesvarkens zijn afstandsgrafieken opgesteld, aan de hand waarvan op basis van de fijnstofemissie in kilogrammen per jaar kan worden bepaald welke afstand tot gevoelige objecten moet worden aangehouden (zogenaamde endotoxine risicocontouren). Buiten de risicocontouren (rekening houden met mogelijke cumulatieve effecten) is er geen sprake van een verhoogd blootstellingsrisico. Indien binnen de risicocontour van een veehouderij bestaand woningen of gevoelige objecten aanwezig zijn is het op basis van het toetsingskader endotoxinen voor de veehouderij niet toegestaan om uit te breiden in fijn stof emissie. Zie voor de effectbeoordeling ten aanzien van specifieke fijn stof en endotoxinen paragraaf 4.6.

Geur

De normen uit de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) en de relatie tussen de berekende geurbelasting en de te verwachten hinder aan de hand van de toelichting en handreiking Wgv niet zondermeer overeenkomen met de strengere gezondheidskundige advieswaarden van GGD GHOR Nederland of de verwachte mate van geurhinder op basis van GGD-IRAS onderzoek. GGD-Nederland heeft in het kader van het uitgevoerd onderzoek uit 2014 (GGD en IRAS) en de landelijke evaluatie van de geurregeling een advies gegeven m.b.t. de maximale hoogte t.a.v. de achtergrondbelasting van geur. Zij gaan daarbij uit van een maximale achtergrondbelasting van circa 5 Ou voor objecten binnen de bebouwde kom en 10 Ou voor objecten buiten de bebouwde kom. Aanvullend op de gegevens en kaarten wordt een overzicht gegeven van op welke locaties en hoeveel personen worden blootgesteld aan situaties boven de gezondheidskundige advieswaarden van GGD GHOR NL om zo de gezondheidssimpact op basis van deze strengere advieswaarden inzichtelijk te maken.

Spuitzones gewasbeschermingsmiddelen

In verband met de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt voor boomteelt en vaste planten teelt op open grond binnen de bestemming Agrarisch moeten gezondheidseffecten ten gevolge van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen beoordeeld worden. Dit in verband met de risico's voor de volksgezondheid vanwege eventuele blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen via drift. Met de term drift wordt de hoeveelheid gewasbeschermingsmiddel bedoeld, dat bij het spuiten buiten het agrarisch perceel op de grond terecht kan komen en/of op hoogte door de lucht passeert.

Drift is een belangrijke en directe bron van luchtverontreiniging waardoor mens en dier in contact kunnen komen met gewasbeschermingsmiddelen. Vooral bij middelen met een hoge toxiciteit en/of voor kwetsbare groepen, zoals jonge kinderen of ouderen, kan drift risico's voor de gezondheid inhouden.

Op basis van jurisprudentie wordt in de praktijk een spuitzone voor bebouwing aangehouden van 50 meter, gemeten vanaf de bestemmingsgrens. Deze 50 meter is in diverse uitspraken van de Raad van State (bijvoorbeeld de uitspraak van 23 september 2009 in zaak nr. 200900570/1/R2) als "in het algemeen niet onredelijk" bevonden en geldt als een vaste richtafstand waar gemotiveerd van kan worden afgeweken. Een kleinere afstand is mogelijk, mits dat goed onderbouwd wordt. De vaste richtafstand van 50 meter is in de open teelt met name van belang voor boomkwekerijen en boomgaarden, omdat gewasbeschermingsmiddelen daarbij niet alleen neerwaarts worden gespoten (onkruidbestrijding), maar ook zij- en opwaarts (voorkomen en bestrijden schimmels en plaagdieren). Vooral het opwaarts spuiten veroorzaakt de meeste drift en is om die reden maatgevend voor gezondheidsrisico's. Wel ligt het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de toxiciteit van gebruikte middelen in de boomteelt een stuk lager dan in bijvoorbeeld de fruitteelt.

Externe veiligheid

Externe veiligheid richt zich op beheersen van activiteiten die een risico voor de omgeving kunnen vormen, zoals milieurisico's, transportrisico's en risico's die kunnen optreden bij de productie, het vervoer en de opslag van gevaarlijke stoffen in inrichtingen. Bij de (her)inrichting van een gebied bepaalt de externe veiligheidssituatie mede de ruimtelijke mogelijkheden. Verspreid over het plangebied zijn de volgende aspecten aan de orde:

- Buisleidingen;
- LPG-tankstations en overige risicovolle inrichtingen;
- Transport gevaarlijke stoffen over weg en spoor.

In Nederland worden twee maten gehanteerd voor externe veiligheidsrisico's, namelijk het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Voor de beoordeling van risico's van transport gevaarlijke stoffen over het spoor en de weg is het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) richtinggevend. Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein. Het besluit verplicht de gemeente om bij het opstellen van het bestemmingsplan en verlenen van omgevingsvergunningen rekening te houden met externe veiligheid. Het besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) heeft betrekking op hogedruk aardgastransportleidingen (werkdruk hoger dan 16 bar), transportleidingen voor brandbare vloeistoffen (olie en olieproducten) en transportleidingen voor overige gevaarlijke stoffen.

4.12.2 Referentiesituatie

In paragraaf 3.3. is de referentie voor de veehouderij binnen het plangebied beschreven en in paragraaf 4.5.2. is de referentiesituatie specifiek uitgewerkt voor geur en in paragraaf 4.6.2 specifiek voor fijn stof en endotoxinen. In paragraaf 3.4 is de referentie voor boomteelt beschreven.

4.12.3 Effecten en effectbeoordeling

Externe veiligheid

Het bestemmingsplan is conserverend van aard, legt de bestaande situatie vast en biedt geen relevante nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden, waardoor de externe veiligheidsrisico's niet zullen veranderen ten gevolge van het nieuwe bestemmingsplan. Aangezien geen sprake is van mogelijke significante milieueffecten ten aanzien van externe veiligheid wordt dit thema niet nader onderzocht in deze paragraaf. Wel is de veiligheidsregio om advies gevraagd. Hieruit volgt dat bij nieuwe ontwikkelingen de beleidsregels 'Bereikbaarheid en bluswatervoorziening' worden toegepast.

Beleidskeuzes gemeente Best veehouderij en boomteelt

Op voorhand heeft de gemeente Best in het kader van het bestemmingsplan Buitengebied Best 2021 beleidskeuzes gemaakt om gezondheidseffecten door veehouderij en boomteelt te voorkomen:

- Veehouderijen zijn specifiek bestemd naar type veehouderij (diersoort). Nieuwvestiging en omschakelen van en naar pluimvee, geiten en nertsen is in dit bestemmingsplan niet toegestaan. Omschakeling naar andere diersoorten en uitbreiden met dezelfde diersoort is onder voorwaarden in dit bestemmingsplan mogelijk maar daarbij moet naar de meest recente inzichten op het gebied van volksgezondheid gekeken worden en mogen er geen belemmeringen zijn in het kader van gezondheid. De omvang van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling moet passen in de omgeving, gelet op de bestaande en toekomstige functies in de omgeving en de effecten die de ontwikkeling op die functies heeft, waaronder de effecten vanwege milieuaspecten en volksgezondheid.
- Bestaande boomteeltpercelen krijgen binnen de bestemming 'Agrarisch met waarden' de specifieke aanduiding 'boomteelt'. In de bestemmingsregeling is een verbod opgenomen om zonder omgevingsvergunning boomteelt te laten plaats vinden op percelen zonder aanduiding boomteelt en bevat voor in gebruik name van gronden/percelen voor boomteelt een afwijkingsbevoegdheid zodat effecten voor de omgeving vooraf kunnen worden getoetst.
- Binnen de bestemming 'Agrarisch' is boomteelt bij recht toegestaan. In de gebruiksregels is opgenomen dat binnen een afstand van 50 meter tot de bestemmingsgrens van gevoelige functies (wonen, bedrijf, maatschappelijk, recreatie en sport) de in gebruik name van gronden voor boomteelt en/of fruitteelt niet is toegestaan en uitsluitend via een afwijkingsbevoegdheid kan worden toegestaan, zodat vooraf kan worden getoetst of dit tot onevenredige afbreuk van het woon- en leefklimaat leidt. Een kleinere afstand moet door middel van locatiespecifiek onderzoek worden onderbouwd, eventueel door middel van het aanbrengen/ treffen en instandhouden van driftreducerende maatregelen. Reeds bestaande fruit- en boomteelt binnen een afstand van 50 meter is wel toegestaan.

De gemeente Best gebruikt de volgende documenten bij de toetsing van gezondheid in relatie tot ontwikkelingen en procedures voor veehouderijen:

- De Handreiking veehouderij en volksgezondheid. Indien uit het stappenplan van deze handreiking blijkt dat een advies van de GGD nodig is, zal deze worden aangevraagd en betrokken worden in de besluitvorming. Omgekeerd wordt deze notitie ook gebruikt bij het toetsen van planologische procedures voor nieuwe gevoelige functies in de buurt van veehouderijen (woon- en leefklimaat).
- De Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid: Endotoxine toetsingskader 1.0 (het voorlopig endotoxine toetsingskader). Deze notitie wordt bij alle aanvragen van veehouderijen, zowel in het kader van de Wet milieubeheer, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht als bij planologische procedures toegepast. Omgekeerd wordt deze notitie ook gebruikt bij het toetsen van planologische procedures voor nieuwe gevoelige functies in de buurt van veehouderijen (woon- en leefklimaat).
- Geactualiseerde versies van voornoemde documenten.

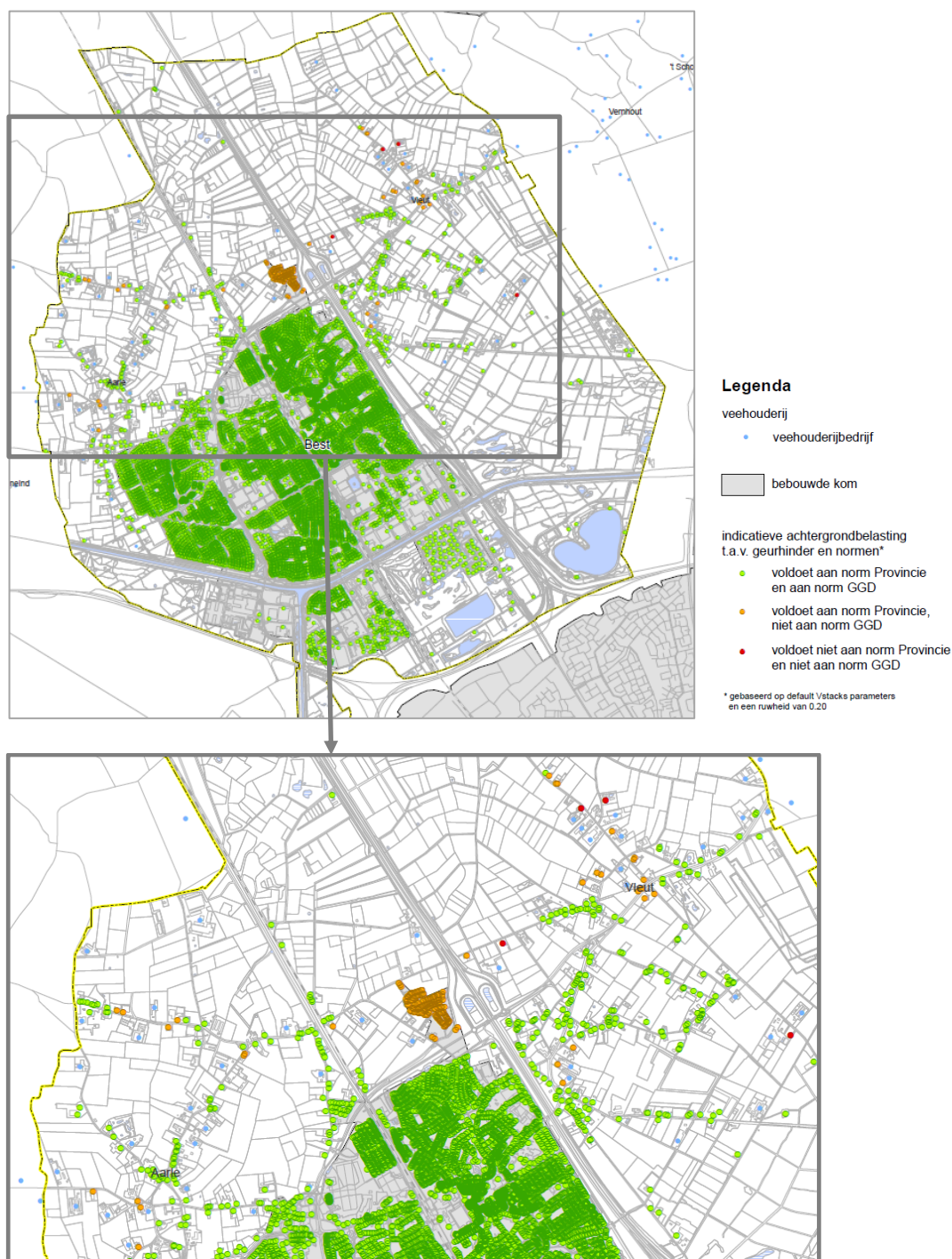
Geur en gezondheidsadvieswaarden

De normen uit de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) en de relatie tussen de berekende geurbelasting en de te verwachten hinder aan de hand van de toelichting en handreiking Wgv niet zondermeer overeenkomen met de strengere gezondheidskundige advieswaarden van GGD GHOR Nederland of de verwachte mate van geurhinder op basis van GGD-IRAS onderzoek. Aanvullend op de gegevens en kaarten wordt een overzicht gegeven van op welke locaties en hoeveel personen worden blootgesteld aan situaties boven de gezondheidskundige advieswaarden van GGD GHOR NL om zo de gezondheidsimpact op basis van deze strengere advieswaarden inzichtelijk te maken. In paragraaf 4.5.4 wordt nader ingegaan op de relatie geur en kans op hinder en de resultaten van het GGD-IRAS onderzoek, de verschillen in gevonden relaties tussen geurbelasting en de strengere gezondheidskundige advieswaarden van GGD GHOR Nederland. De GGD adviseert een maximale achtergrondbelasting (=cumulatieve geurbelasting uit stallen van veehouderijen) van 5 Ou voor objecten binnen de bebouwde kom en 10 Ou voor objecten buiten de bebouwde kom. In Tabel 26 is het aantal voor geurhinder gevoelige objecten ingedeeld op basis van de achtergrondbelasting op basis van de vergunde situatie. Daarbij zijn klassen gehanteerd die afgeleid zijn van de advieswaarden van GGD GHOR Nederland. Hieruit blijkt dat er in de bebouwde kom en het buitengebied in totaal 193 verblijfsobjecten zijn (ca. 1,5% van alle verblijfsobjecten) waar de berekende cumulatieve geurbelasting uit stallen (vergunde geuremissie) hoger is dan de advieswaarde van GGD GHOR Nederland, maar waarvan de cumulatieve geurbelasting lager is dan de normen zoals deze zijn opgenomen in de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant.

Tabel 26: Aantal objecten met overschrijding van de normen voor achtergrondbelasting geur op basis van de normen van de provincie (rood) en op basis van de advieswaarden van GGD GHOR Nederland (oranje en rood).

Klasse achtergrondbelasting geur	Aantal objecten bebouwde kom	Percentage objecten bebouwde kom	Aantal objecten buitengebied	Percentage objecten buitengebied
0-5 Ou	12.830	99%	216	49%
5-10 Ou	164	1%	192	44%
10-20 Ou	0	0%	29	7%
Meer dan 20 Ou	0	0%	4	1%
Totaal	12.994	100%	441	100%

In Figuur 28 is weergegeven waar de achtergrondbelasting in de huidige vergunde situatie al dan niet voldoet aan de normen van de provincie Noord-Brabant (hinderpercentage uit de Interim Omgevingsverordening vertaald op basis van de hinderrelatie uit de handleiding Wgv) en al dan niet voldoet aan de advieswaarden van GGD GHOR Nederland.

Figuur 28: Overschrijding van normen m.b.t. de achtergrondbelasting geur op basis van de normen van de provincie (hinderkans op basis van de handleiding Wgv) en de adviezen van GGD GHOR Nederland. (Zie ook Deel C, C-6).

Fijn stof en gezondheidsadvieswaarden

In paragraaf 4.6 is ingegaan op de jaargemiddelde achtergrondconcentratie van fijn stof (PM₁₀) in het buitengebied van Best. Deze ligt tussen 18 - 19 µg/m³. De EU hanteert een norm (maximum jaargemiddelde) van 40 µg/m³. Het gezondheidsadvies van de WHO voor fijn stof (PM₁₀) bestaat uit een maximum jaargemiddelde concentratie van 20 µg/m³.

Uit paragraaf 4.6 kan geconcludeerd worden dat de cumulatieve belasting door veehouderijen rondom de bestaande pluimveehouderijen in het trendmatig scenario en het worstcase scenario ter plaatse van omliggende woningen zal resulteren in een overschrijding van de gezondheidskundige advieswaarde voor PM₁₀ van 20 µg/m³.

Endotoxinen

In paragraaf 4.6 is het blootstellingsrisico aan endotoxinen uit varkens en pluimveehouderijen in de gemeente Best weergegeven op basis van individuele en cumulatieve risicocontouren. In deze paragraaf wordt een verdieping gemaakt naar de beoordeling van het aantal personen dat wordt blootgesteld boven de gezondheidskundige advieswaarden.

Er bevinden in de gemeente Best 47 verblijfsobjecten binnen een individuele en/of cumulatieve risicocontour, die op basis van het voorlopige toetsingskader worden blootgesteld aan situaties boven de gezondheidskundige advieswaarde m.b.t. endotoxinen van 30 EU/m³:

- 31 verblijfsobjecten behorende bij een veehouderij die zelf bijdraagt aan de verhoogde endotoxinen belasting (varkens / pluimvee);
- 1 verblijfsobject behorende bij een veehouderij die niet bijdraagt aan de endotoxine belasting;
- 6 verblijfsobjecten behorende bij een voormalige veehouderij;
- 9 verblijfsobjecten niet gerelateerd aan een (voormalige) veehouderij.

De verblijfsobjecten met een endotoxinebelasting boven de 30 EU/m³ liggen in het buitengebied. In totaal betreft dit 10,6% van alle verblijfsobjecten in het buitengebied. Als de bedrijfswoningen behorende bij een varkens- of pluimveehouderij buiten beschouwing worden gelaten is dit slechts 4% van de verblijfsobjecten in het buitengebied.

Effectbeoordeling gezondheid

Het trendmatig scenario is op het algemene criterium veehouderij en gezondheid beoordeeld als licht negatief (0/-). Het worstcase scenario is voor het algemene criterium veehouderij en gezondheid beoordeeld als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Het trendmatig scenario is op het criterium effecten geur beoordeeld als neutraal binnen de bebouwde kom en licht negatief (0/-) buiten de bebouwde kom ten opzichte van de referentiesituatie. Hierbij wordt rekening gehouden met de geurnormen in de geurverordening. Het worstcase scenario scoort als rekening gehouden wordt de geurnormen in de geurverordening voor dit criterium negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie. Indien geen rekening gehouden wordt met de gemeentelijke geurnormen scoort het worstcase scenario zeer negatief (- -).

Het effect van fijn stof voor gezondheid uitgaande van de gezondheidsadvieswaarde wordt in het trendmatig scenario beoordeeld als negatief (-) en in het worstcase scenario beoordeeld als zeer negatief (- -). Indien de gemeente Best toepassing geeft aan het voorlopig toetsingskader endotoxinen zal een toename in fijn stof emissie bij de pluimveehouderijen in het westelijk deel van het plangebied niet toegestaan zijn en de effecten in beide scenario's minder negatief zijn.

Zonder de toepassing van het voorlopig toetsingskader endotoxinen is in het trendmatig scenario sprake van een licht negatief effect (0/-) en in het worstcase scenario een negatief effect (-). Met toepassing van het toetsingskader zijn de effecten ten aanzien van endotoxinen neutraal (0) in het trendmatig en worstcase scenario.

Het trendmatig scenario is op het algemene criterium boomteelt en gezondheid beoordeeld als neutraal (0). Het worstcase scenario is voor het algemene criterium veehouderij en gezondheid beoordeeld als negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Het trendmatig en het worstcase scenario is op het criterium externe veiligheid beoordeeld als neutraal (0).

Tabel 27: Totale effectscores gezondheid

Criterium	Trendmatig scenario	Worstcase scenario	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
			met toepassing endotoxine toetsingskader en handreiking veehouderij en gezondheid	
Veehouderij en gezondheid	0/-	-	0	0/-
- geur en gezondheid ¹	0/-	-	nvt	nvt
- fijn stof en gezondheid	-	- -	0/-	-
- endotoxinen en gezondheid	0/-	-	0	0
Boomteelt op gezondheid	0	-	nvt	nvt
Externe veiligheid	0	0	nvt	nvt

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; - = negatief; - - = zeer negatief

¹ Uitgaande van gemeentelijke geurnormen in de geurverordening

Mitigerende en compenserende maatregelen

De gemeente kan het sturen op emissiereductie en het beperken van te hoge blootstelling aan fijn stof en endotoxinen versterken door in het bestemmingsplan buitengebied per locatie het aantal dieren per diersoort te begrenzen / maximaliseren. Dit om nog sterker via het ruimtelijk instrumentarium te sturen op beperking van de emissies. Deze maatregel is echter voor het plangebied een zware maatregel, aangezien er geen sprake is van een sterke concentratie van veehouderijen (meer dan 15 veehouderijen binnen 1 km van een burgerwoning).

De gemeente stuurt al door per locatie het type veehouderij (diersoort) vast te leggen en omschakelingen naar diersoorten waar er mogelijk sprake is van risico's alleen buitenplans toe te staan. Dit geeft de gemeente meer mogelijkheden om nieuwe inzichten t.a.v. volksgezondheid en omwonenden te betrekken bij een nieuwe afweging.

Ten aanzien van specifiek geur, fijn stof en endotoxinen kan de gemeente ook sturen door te toetsen aan de gezondheidsadvieswaarden, bijvoorbeeld bij de toepassing van afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden voor de veehouderij.

4.12.4 Leemten in kennis en informatie

Ten aanzien van effecten van veehouderij op de gezondheid zijn nog kennishiaten. Een wettelijk toetsingskader voor de effecten van veehouderij op de gezondheid ontbreekt. Er bestaan geen concrete normen of aan te houden afstanden die in acht genomen moeten worden bij ruimtelijke plannen. Uit de VGO-onderzoeken blijkt een correlatie tussen de afstand van omwonenden tot veehouderijen in de buurt en gezondheidsklachten van deze omwonenden. Leemten in kennis m.b.t. de causaliteit (oorzaak en gevolg) leiden er toe dat er vooralsnog geen beoordeling kan zijn van risico's die verbonden zijn aan extra blootstelling. Er lopen vervolgonderzoeken in het kader van VGO en er loopt nader onderzoek naar de vraag hoe de uitstoot en verspreiding van endotoxinen gemeten of berekend kan worden met het oog op toekomstige beoordelingsinstrumentarium en normstelling. Aan de Gezondheidsraad is een adviesvraag voorgelegd over de aanpak van ammoniak in relatie tot de vorming van secundair fijnstof. Mogelijk wordt er een onderzoek gestart naar de relatie tussen luchtvervuiling en COVID-19. Door het hiaat aan kennis over veehouderij en gezondheidsrisico's is er geen heldere effectbeoordeling van de scenario's te geven, zeker niet op het schaalniveau van een planMER.

4.13 Klimaatadaptatie en duurzame energie

4.13.1 Methodiek

Klimaatadaptatie en duurzame energie wordt beoordeeld op de volgende criteria:

- Effecten door extreem weer vanwege klimaatsverandering.
- Effecten van duurzame energie initiatieven (zonnepanelen, windmolen, mestvergisting).

4.13.2 Referentiesituatie

Klimaatadaptatie

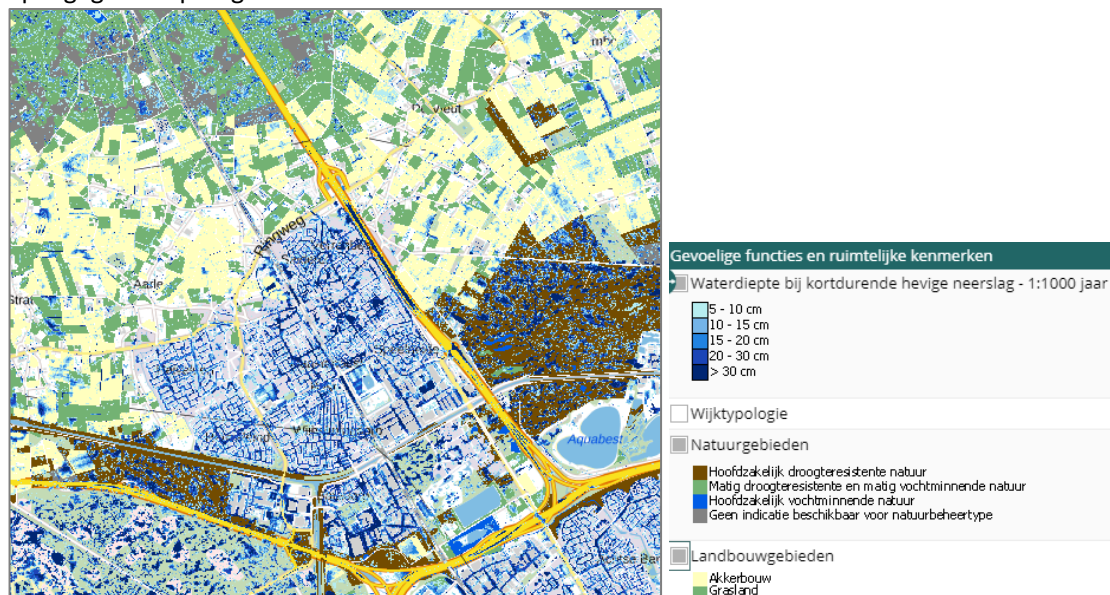
Het klimaat verandert, ook in Nederland. De zeespiegel stijgt, de temperatuur gaat omhoog, het wordt droger en tegelijkertijd wordt de neerslag intenser en extremer. Voor de gemeente is het belangrijk zicht te hebben op de kwetsbaarheid van een gebied voor klimaatverandering. Want klimaatverandering beïnvloedt de veiligheid, gezondheid en economie. Met inzicht in de risico's wordt ook duidelijk welke (ruimtelijke) maatregelen nodig zijn. De klimaateffectatlas bevat een diversiteit aan kaarten, met informatie over mogelijke effecten, risico's en kwetsbare functies. Deze informatie kan in het milieueffectrapport worden gebruikt bij de beoordeling van effecten.

Uit deze klimaateffectatlas volgen voor het Buitengebied Best 2021 geen grote knelpunten op gebiedsniveau, ook niet voor de komende jaren:

- Geen kans op overstromingen;
- Weinig tot geen wateroverlast, ook niet door inundatie;
- Lage grondwaterstanden;

- Het potentieel maximaal neerslagtekort is beperkt;
- Natuurbrandrisico in de natuurgebieden;
- Overwegend laag risico op droogtestress;
- Geen hittestress.

Wel is binnen het plangebied verdrogingsgevoelige natuur (NNB) aanwezig. Hier is echter al nader op ingegaan in paragraaf 4.4 inzake natuur.

Figuur 29: Gevoelige functies en ruimtelijke kenmerken (Bron: Klimateffectatlas)

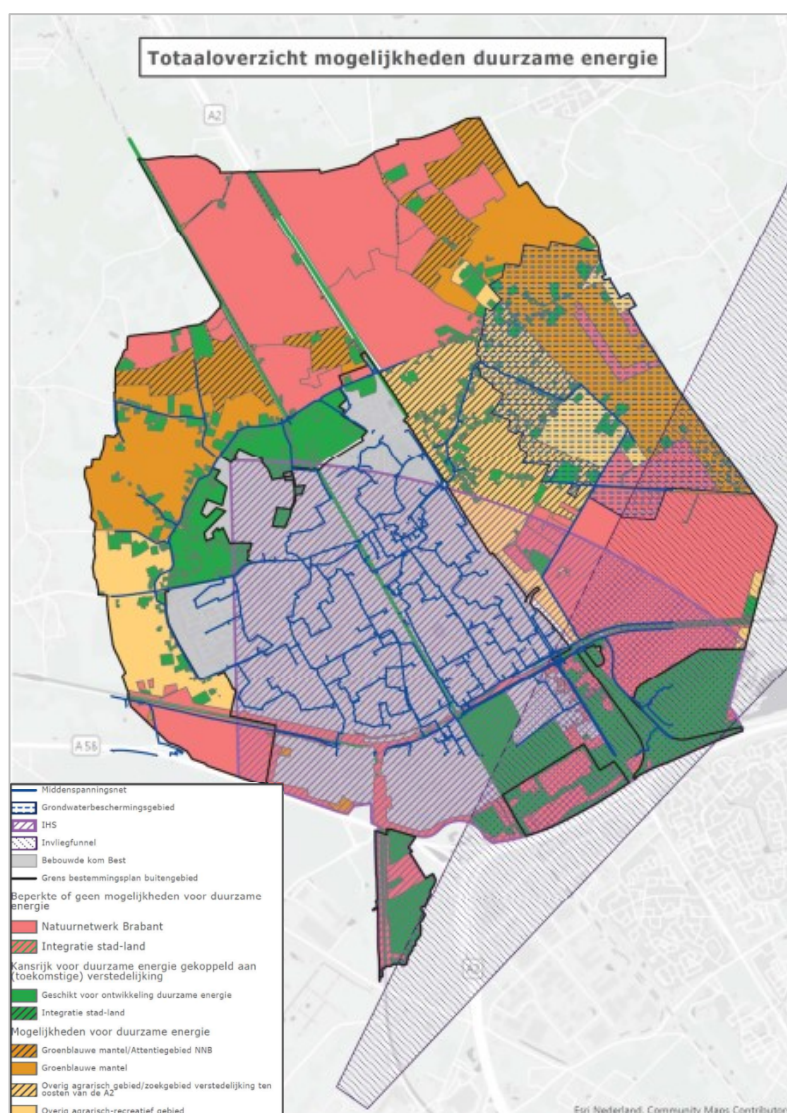
Toch kan klimaatverandering ook in het buitengebied van Best gevolgen hebben. De gevolgen van wateroverlast, hitte en droogte hebben verschillende effecten op de beheertypen en natuursoorten, maar ook op type ondergrond, gebruik, en biotische en abiotische factoren zoals waterkwaliteit. De transitieopgave van de landbouw en het vergroten van de biodiversiteit zijn verbonden met klimaatverandering.

Duurzame energieopwekking

De gemeente Best heeft met betrekking tot duurzaamheid en klimaat de ambitie om energieneutraal te zijn. De gemeente Best werkt regionaal momenteel samen met de Metropoolregio Eindhoven (MRE) om tot de Regionale Energiestrategie (RES) te komen. De RES richt zich op het opwekken van duurzame elektriciteit, CO₂- en energiebesparing en op duurzame warmte. Onderdeel van de RES is een opgave aan grootschalige energie-opwek die lokaal ingevuld wordt. Dit betekent concreet dat voor deze opgave er ook in Best een taak ligt om bijvoorbeeld zonnevelden en/of windmolens te plaatsen. De opgave voor Best moet echter nog bepaald worden.

Op 1 december 2020 is de Visie duurzame energieopwekking Buitengebied Best 2021 gepubliceerd. Deze visie is opgesteld om de provincie te voorzien in de behoefte aan een gedegen ruimtelijke onderbouwing bij initiatieven in het buitengebied, anders dan passend binnen de interim omgevingsverordening (IOV).

Uitgangspunt is dat toe te passen duurzame energiebronnen voldoen aan wet- en regelgeving wat betreft algemene milieu- en veiligheidsnormen met uitgebreide eisen voor landschappelijke inpassing en een zorgvuldige bescherming van natuurwaarden. In de visie worden een aantal gebieden gezien als 'rood', waar in principe geen zonnevelden en/of windmolens mogelijk zijn. Het gaat hierbij onder andere om de delen van De Scheeken waar natuur en recreatieve ontwikkeling heeft plaatsgevonden en gebieden grenzend aan De Nieuwe Heide en de Pailjaart. Voor zonnevelden zijn verplichte afstanden opgenomen ten aanzien van woningen van derden (50 meter) en locaties met cultuurhistorische waarden (100 meter). Voor windmolens zijn afstandscirkels tot woningen opgenomen (400 meter).

Figuur 30: Kaart mogelijkheden voor opwekking duurzame energie in het buitengebied
Bron: Visie duurzame energieopwekking Buitengebied, gemeente Best, september 2020

Voor elk initiatief voor duurzame energieopwekking wil de gemeente kunnen sturen op locaties, met uitgebreide voorwaarden en kaders. Het opwekken van duurzame energie in het buitengebied wordt daarom niet rechtstreeks geregeld en toegestaan in het bestemmingsplan Buitengebied, uitgezonderd reeds bestaande opwekking van duurzame energie.

Nieuwe initiatieven volgen een eigenstandige procedure met de daarbij behorende voorwaarden zoals het voeren van een omgevingsdialoog. Dit zijn buitenplanse ontwikkelingen die toegestaan kunnen worden via een bestemmingswijziging of omgevingsvergunning.

4.13.3 Effecten en effectbeoordeling

Omdat in het buitengebied van Best geen sprake is van gebiedsoverschrijdende knelpunten ten aanzien van klimaatadaptatie en bij een toename van verhard oppervlak voor voldoende waterbergingscapaciteit gezorgd moet worden, zijn er geen effecten. Hetzelfde geldt voor duurzame energie, omdat het bestemmingsplan geen mogelijkheden hiervoor biedt. De grondgebonden landbouwbedrijven moeten zich wel voorbereiden op de steeds vaker optredende extreme weersomstandigheden. Het is echter primair aan de ondernemers zelf om maatregelen te treffen en keuzes te maken over het omgaan met risico's. Dit wordt niet geregeld in het bestemmingsplan.

Effectbeoordeling

De effecten door klimaatadaptatie en duurzame energie initiatieven zijn in beide scenario's te beoordelen als neutraal (0).

Tabel 28: Totale effectscores klimaatadaptatie en duurzame energie

Criterion	Trendmatig scenario	Worstcase scenario
Effecten klimaatsverandering	0	0
Effecten door ontwikkelingen duurzame energie	0	0

Score:++ = zeer positief; + = positief; 0/+ = licht positief; 0 = neutraal; 0/- = licht negatief; -= negatief; - - = zeer negatief

Mitigerende en compenserende maatregelen

De gemeente kan onderzoeken of er 'no-regret' maatregelen zijn. Dit zijn maatregelen die sowieso verstandig zijn: bij elke vorm van klimaatverandering én die de moeite waard zijn omdat ze ook andere (niet-klimaat gebonden) doelen dienen. De gemeente kan ook alvast nadenken over maatregelen om 'achter de hand' te hebben die nog ingezet kunnen worden in geval de klimaatverandering sneller gaat dan verwacht. Hiervoor ligt de prioriteit bij het stedelijk gebied Best.

In het buitengebied kunnen integrale maatregelen gezocht worden, waarbij verbindingen worden gelegd met bijvoorbeeld de energietransitie, natuurontwikkeling en recreatie. Een voorbeeld is het opvangen van piekafvoer van beken en watergangen. Boeren kunnen land beschikbaar stellen als tijdelijk retentiegebied, en maatregelen treffen die zorgen dat regenwater langer wordt vastgehouden in de bodem (door verbetering van de bodemstructuur) of in kleinere beken (door ze opnieuw te laten meanderen). Hierdoor kunnen piekafvoeren al grotendeels afgevangen worden nog voor ze de stedelijke gebieden bereiken. Dergelijke maatregelen dienen vaak meerdere doelen (schoner water, circulaire energie en energietransitie). Door samen met anderen de gebiedsopgaven te verkennen en naar meekoppel-mogelijkheden te zoeken kan er vaak meer met minder. De uitdaging hierbij is een beloningsstructuur te vinden die voor de grondeigenaar interessant is, maar ook voldoende maatschappelijk draagvlak heeft en juridisch mogelijk is.

4.13.4 Leemten in kennis en informatie

Onzeker is hoe snel het klimaat verandert en hoe snel en in welke omvang effecten zich zullen voordoen. Er zijn geen leemten in kennis en informatie geconstateerd die van invloed zijn op de oordeels- en besluitvorming.

